

TASEKIRJA

KH § 119 28.3.2022

Tark.ltk § 40 1.6.2022

KV § 47 20.6.2022

Sisällys

1. TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
1.1.5 Kunnan henkilöstö.....	11
1.1.6 Ympäristöasiat.....	11
1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	11
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	12
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	12
1.3.Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	14
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	14
1.3.2 Toiminnan rahoitus	16
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	18
1.5 Kokonaistulot ja -menot	20
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	21
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	21
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	21
1.6.3 Kuntakonserni ja sen tavoitteet	22
1.6.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	22
1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	25
1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	25
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	26
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	28
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely	28
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	28
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	28
2.1 Seurantaa koskeva sääntely	28
2.2 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen	29
2.2.1 KUNNANHALLITUS.....	31
2.2.2 SIVISTYSLAUTAKUNTA	59
2.2.3 KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA	76
2.2.4 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA.....	80

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	96
2.4 Investointien toteutuminen.....	98
2.5 Rahoitusosan toteutuminen	99
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	101
3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	101
3.2 Tuloslaskelma.....	101
3.3 Rahoituslaskelma	102
3.4 Tase	103
3.5 Konsernilaskelmat.....	105
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	109
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	111
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	114
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	114
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	118
4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	121
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	122
4.6 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot	124
4.6.1 Toimintakertomus	124
4.6.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma.....	126
4.6.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma.....	127
4.6.4 Vesihuoltolaitoksen tase.....	128
4.6.5 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu.....	129
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	131
5.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	131
5.2 Tilinpäätösmerkintä	131
6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	132
6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä.....	132

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Koronakriisi ei ole hellittänyt vielä otettaan maailmasta, eikä Tohmajärvestä vuoden 2021 aikana. Koronan suhteen rajoitukset ovat kuitenkin poistumassa ja taudin kanssa elämiseen on paremman rokotuskattavuuden myötä alettu tottua. Etätyöskentelystä on tullut uusi "normaali" tapa tehdä työtä, palaveriteita ja kokouksia pidetään niin etänä, kuin hybridinä. Tapahtumien ja harrastustoiminnan osalta koronan vaikutus on ollut merkittävä. Aikuisten harrastustoimintaa ei ole pystytty järjestämään normaalisti mm. sisäliikunnan osalta. Tapahtumien osalta on noudatettu avi:n ohjeistuksia, joissa tapahtumiin osallistuvien henkilömäärää on rajoitettu. Tästä syystä moni perinteinen tapahtuma on jäänyt järjestämättä tai tapahtuman luonnetta on pitänyt muokata. Pohjois-Karjalassa ja Tohmajärvellä koronatartunnat alkoivat nousta loppuvuodesta merkittävästi, joten palveluiden turvaamiseen mm. varhaiskasvatuksessa ja ruokapalveluissa kiinnitettiin erityistä huomiota. Pohjois-Karjalassa kuntien yhteistoiminta Siun soten ja muiden tahojen kanssa pandemiatilanteen seurannassa ja hallinnassa on ollut tiivistä. Kunnan edustajat ovat olleet paikallisessa pandemiatyöryhmässä saamassa ja jakamassa tilannetietoa.

Vuoden 2021 odotetuin tapahtuma on ollut Sivistyskeskus Ahjon toiminnan käynnistyminen koulujen kevätlukukauden alusta. Kevätlukukauden alkaessa Sivistyskeskus Ahjossa aloitti työskentelynsä noin 400 lasta sekä nuorta, lisäksi rakennuksessa työskentelee arkisin yli 50 aikuista. Rakennuksessa toimintaa harjoittaa Maiju Lassilan yhtenäiskoulu, esiopetusryhmät, lukio, kansalaisopisto ja Keski-Karjalan musiikkiopisto. Kirjasto teki tammikuun muuttoa, mutta pääsi aloittamaan toimintansa uusissa tiloissa helmikuun alusta. Ahjo palvelee kuntalaisia myös juhlien ja tapahtumien järjestämisaikoina. Paikkakunnan yleishyödylliset yhdistykset voivat kokoontua tiloissa ilmaiseksi. Ahjon avajaisia vietettiin 24.9., kutsuvierastilaisuutta kunniointi läsnäolollaan tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen.

Kutsuvierastilaisuuden jälkeen oli opastetut kierrokset kaikille Ahjosta kiinnostuneille ja samana iltana järjestettiin Hämärätori-tapahtuma, joka huipentui näyttävään ilotulitukseen. Myös liikuntahallin lisälaajennus otettiin käyttöön vuoden 2021 aikana, nyt Tohmajärvellä on hyvät puitteet hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikuntahallin lisälaajennuksen myötä saatiin kuntosaliharjoittelulle tarkoitettut tilat ja uudet kuntoisalilaitteet. Laajennuksen myötä saatiin uusi ryhmäliikuntatila, joka palvelee erinomaisesti myös judon harrastajia. Laajennuksen alaosaa palvelee koko Ahjon ympärille muodostuneen alueen huoltamista ja käyttöä.

Uuden koulukeskuksen myötä vanha Tietäväisen koulukeskus poistui opetuskäytöstä. Tiloilla on vielä käyttöikä jäljellä, mutta aktiivisen markkinoinnin myötä vain pajarakenus saatiin myytyä yrityskäyttöön, A ja B talo jäivät käyttämättömiksi.

Kuntavaaleja siirrettiin huhtikuulta kesäkuulle ja valtuustokauden alku siirtyi kesäkuulta elokuulle. Vaalit pidettiin keskellä koronapandemiaa ja tämä tarkoitti myös sitä, että vaalien osalta tarvittiin enemmän erikoisjärjestelyitä ja vaalivirkailijoita, kun kertaakaan aiemmin. Varsinainen vaalipäivä oli 13. kesäkuuta ja Tohmajärven kunnan äänestysprosentti oli 53,2 %, joka oli maan keskiarvoa (55,1 %) matalampi. Äänestysprosentti oli Suomen osalta alhaisin 70 vuoteen. Tohmajärven kunnanvaltuuston valittiin 13 uutta valtuutettua ja 14 valituista oli mukana edellisellä kaudella. Syksyllä alkoi valtuutetuille Riverian järjestämä koulutuspaketti, johon osallistui useamman Pohjois-Karjalan kunnan kuntapäätäjää. Uudelle valtuustolle järjestettiin myös bussiretki paikkakunnalla, jossa teemana oli tulevan valtuustokauden mahdollisiin investointeihin tutustuminen.

Kuntien talouden osalta vuosi 2021 on tuonut lyhytaikaista helpotusta, kun valtio on korvannut kunnille koronasta aiheutuneet kustannukset. Eniten korona on kurittanut yrittäjiä, joiden toimiminen on ollut haastavaa ja ajoittain jopa pysähtynyttä rajoituksista johtuen. Keski-Karjalassa ja Tohmajärvellä KETI on auttanut yrittäjiä kustannustukien hakemisessa, kaikki tukea hakeneet yrittäjät eivät kuitenkaan ole tuen piiriin päässeet. Venäjän raja on ollut kiinni henkilöliikenteeltä, rajan kiinni ololla on ollut vääjäämättä heikentävä vaikutus monien paikkakunnan yritysten toimintaan alkuvuoden osalta. Tohmajärvellä tehtiin vuoden 2021 aikana 26 eri rahoitustukihakemusta, yhteensä 653.540 euron edestä. Tohmajärveläiset yritykset hakivat valtion koronakustannustukea, hakemuksia tehtiin 14 kappaletta ja 8 yritystä sai kustannustukea yhteensä 64.261 euroa. Tohmajärvellä aloitti 27 uutta yritystä ja 12 lakkasi toimimasta. Vuoden 2021 loppupuolella aloitettiin neuvottelut tulipalossa toimitilansa menettäneen Vauhti Speed Oy:n kanssa yritystoiminnan siirtämisestä Tohmajärvelle. Syksyllä vietettiin kansallista yrittäjänpäivää ja elokuussa aloitettiin yrittäjäkahvit, joita on pidetty kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona.

Alkuperäisessä talousarviossa tavoiteltiin vielä 1.176.203 ylijäämäistä tulosta, mutta talousarviomuutosten jälkeen arvioitu tulos näytti 357.320 euron alijäämää. Vuoden 2021 tulos on 216.181 euroa alijäämäinen. Talouden tilasta tarkemmin kohdassa 1.3.1.

Vuoden 2021 aikana Tohmajärven kunnassa koettu historiallisen paljon merkittäviä henkilöstömuutoksia. Talous- ja hallintojohtajan virka on lakkautettu ja tilalle on tullut hallintopäällikön ja taluspäällikön tehtävät. Keväällä henkilöstösihteerin ja kehittämisspäällikön tehtävän hoitajat vaihtuivat. Kunnanjohtajan tehtävää on hoitanut kesäkuun loppuun mennessä kolme eri henkilöä. Tohmajärven kunnan pitkäaikainen kunnanjohtaja Olli Riikonen oli virkavapaalla 15.3.2021 alkaen ja irtisanoutui virasta 25.10.2021. Kiitokset Ollille vuonna 2005 alkaneesta urasta Tohmajärven kunnanjohtajana ja menestystä työhön Kuntaliitossa. Ennen viransijaisen valintaa Riikosta sijaisti hallintopäällikkö Heidi Pitkänen. 19.5. alkaen Riikosen viransijaisuutta on hoitanut Mikko Löppönen, joka toimi vs. kunnanjohtajana Riikosen viransijaisuuden ajan ja toimii vt. kunnanjohtajana 31.7.2022 saakka. Sivistysjohtajan virkaan valittiin kesäkuussa Petri Pasanen Ylitorniolta.

Tohmajärven kunnassa oli vuoden 2021 loppuun mennessä 4 224 asukasta ja vauvoja syntyi historiallisen vähän syntyneiden määrän ollessa 15. Pudotusta edelliseen vuoden syntyneisiin nähden 13. Kuntien välinen nettomuutto kääntyi edellisen vuoden historiallisesta muuttovoittovuodesta 19 henkeä miinukselle. Nettonaahanmuutto oli taas 5 henkeä plussalla, joten kokonaisnettomuutto oli 14 henkeä miinuksella. Väestö väheni Tohmajärvellä vuoden aikana 68 hengellä.

Tohmajärven kunnassa käynnistettiin 2021 keväällä eurontontti kampanjat, päivitettiin hallintosääntöä, luotiin ohjeistukset yhdistysavustusten myöntämiseen, tuotiin kuntastrategia valtuuston hyväksyttäväksi joulukuussa ja perustettiin luottamushenkilöistä koostuvia työryhmiä. Kunnan hallinnossa selkeytettiin toimintakulttuuria ja tarkasteltiin kriittisesti vanhoja toimintatapoja, hyviä käytössä olevia käytänteitä unohtamatta. Kunnan talouden osalta merkittävimmät haasteet ovat nyt käsillä. Kuntayhtymä Siun soten alijäämät tulee kattaa kuntayhtymän lakatessa vuoden 2022 jälkeen. Tietäväisen koulukeskuksen osalta viimeiset noin puolen miljoonan euron alaskirjaukset tulee tehdä näillä näkymin vuoden 2022 aikana.

Tulevien vuosien osalta asiat ovat enemmän omissa käsissä ja olemassa olevan tiedon pohjalta kunta järjestää palveluja jatkossakin itsenäisenä kuntana. Helmikuussa 24. päivä Venäjän hallinto kohdisti Ukrainaan julman ja räikeän hyökkäyksen, jonka myötä länsimaat ovat osoittaneet yhtenäisyyttään Ukrainan tukemiseksi. Suomenkin turvallisuustilanne on ollut tämän jälkeen muutoksessa, vaikka välitöntä uhkaa Suomeen ei ole kohdistunut. Sodan myötä tulleet talouspakotteet vaikuttavat myös Tohmajärven kunnan elinkeinoelämään. Tulevaisuudessa on Tohmajärvellä oltava ketteriä ja keksittäviä elinvoimaa vahvistavia toimenpiteitä tulevaisuutta silmällä pitäen. Tikkalaan on rakentumassa vuoden 2022 aikana uusi yritysalue noin 30 kilometrin päähän Joensuun keskustasta. Tohmajärvellä on, hyvä myö-meininki päällä,

töitä on tehtävä kovasti jatkossakin mm. uusien työpaikkojen eteen, koska hyvinvointialueiden aloittaessa kunta on yhä enemmän riippuvainen verotuloista.

Tohmajärvellä 23.3.2022

vt. kunnanjohtaja Mikko Löppönen

1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tohmajärven kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 27 ja kunnanhallituksen 7.

Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.1. – 31.7.2021:

Keskusta	12
Sosiaalidemokraatit	8
Kokoomus	3
Perussuomalaiset	2
Kristillisdemokraatit	1
Kansalaispuolue	1

Kunnanvaltuusto 1.1. - 31.7.2021

Puheenjohtaja	Väistö Vuokko, SDP
1. Varapuheenjohtaja	Nenonen Tero, Kesk.
2. Varapuheenjohtaja	Väistö Vesa, PS.

Jäsenet:

Ehrukainen Reima, SDP	Koistinen Virpi, Kesk.	Pakarinen Mikko, Kesk.
Hakkarainen Pauli, SDP	Kuittinen Matti, Kesk.	Parviainen Pasi, Kesk.
Hämäläinen Hannu, Kesk.	Laasonen Aarne, KD	Pesonen Tommi, Kok.
Ignatius Jukka, Kok.	Lepola Tero, SDP	Piironen Mika, Kok.
Jumppanen Vesa, Kesk.	Manninen Marko, Kesk.	Sairanen Marketta, Kesk.
Kabedeva Niina, SDP	Martiskin Jouni, SDP	Simonen Ritva, PS.
Kakkonen Kari, SDP	Mikkonen Vilho, SDP	Sivonen Eila, Kok.
Karjalainen Teuvo, Kesk.	Pakarinen Helena, Kesk.	Väistö Leena, Kesk.

Kokoukset, kpl	4	Seminaarit/kyselytunnit, kpl	5
Päätöspykälät, kpl	64	Kunnallisvalitukset, kpl	0

Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.8. – 31.12.2021:

Keskusta	10
Sosiaalidemokraatit	7
Kokoomus	4
Liike NYT	3
Perussuomalaiset	2
Kristillisdemokraatit	1

Kunnanvaltuusto 1.8. – 31.12.2021

Puheenjohtaja	Martiskin Jouni, SDP
1. Varapuheenjohtaja	Sairanen Marketta, Kesk.
2. Varapuheenjohtaja	Ikonen Matti, Kok.

Jäsenet:

Ahqvist Veli-Matti, Kesk.	Manninen Marko, Kesk.	Pitkänen Niilo, KD.
Ehrukainen Reima, SDP	Mikkonen Petra, SDP	Raatikainen Saara, Kesk.
Hakkarainen Pauli, SDP	Mikkonen Vilho, SDP	Rauma Sampo, Liike NYT
Hasunen Jarmo, Liike NYT	Multanen Marja, Kok.	Saikkonen Satu, Liike NYT
Hämäläinen Hannu, Kesk.	Pakarinen Helena, Kesk.	Simonen Ritva, PS.
Kabedeva Nina, SDP	Perälä Matti, Kesk.	Varonen Antti, PS.
Kuittinen Matti, Kesk.	Pesonen Tommi, Kok.	Väistö Elina, Kesk.
Luukkainen Soile, Kesk.	Piironen Mika, Kok.	Väistö Vuokko, SDP

Kokoukset, kpl	4	Seminaarit/kyselytunnit, kpl	4
Päätöspykälät, kpl	51	Kunnallisvalitukset, kpl	0

Kunnanhallitus

Puheenjohtaja	<u>1.1. - 31.7.2021</u>	<u>1.8. – 31.12.2021</u>
1. Varapuheenjohtaja	Pakarinen Helena, Kesk.	Pakarinen Helena, Kesk.
2. Varapuheenjohtaja	Sairanen Marketta, Kesk.	Väistö Vuokko, SDP
jäsen	Martiskin Jouni, SDP	Pesonen Tommi, Kok.
jäsen	Manninen Marko, Kesk.	Hasunen Jarmo, Liike NYT
jäsen	Pesonen Tommi, Kok.	Kuittinen Matti, Kesk.
jäsen	Sormunen Marja, SDP	Mikkonen Vilho, SDP
	Kuittinen Matti, Kesk.	Väistö Elina, Kesk.

Kokoukset, kpl	14	8
Päätöspykälät, kpl	302	197
Seminaarit, kpl	0	0
Oikaisuvaatimukset, kpl	2	1

<u>KH:n henkilöstöjaosto</u>	<u>1.1. -31.7.2021</u>	<u>1.8. – 31.12.2021</u>
Puheenjohtaja	Sairanen Marketta, Kesk.	Pesonen Tommi, Kok.
Varapuheenjohtaja	Martiskin Jouni, SDP	Kuittinen Matti, Kesk.
Jäsen	Pesonen Tommi, Kok.	Väistö Vuokko, SDP
Kokoukset, kpl	2	2
Päätöspykälät, kpl	18	22
<u>Keskusvaalilautakunta</u>	<u>1.1. -31.7.2021</u>	<u>1.8. – 31.12.2021</u>
Puheenjohtaja	Majoinen Matti, Kesk.	Majoinen Matti, Kesk.
Varapuheenjohtaja	Ehrukainen Reima, SDP	Tulilahti Hanna, PS.
	Immonen Niina, KD.	Hakkarainen Pauli, SDP
	Kahelin Jorma, PS.	Ignatius Jukka, Kok.
	Multanen Marja, Kok.	Immonen Niina, KD.
Kokoukset, kpl	9	1
Päätöspykälät, kpl	46	10
<u>Tarkastuslautakunta</u>	<u>1.1 -31.7.2021</u>	<u>1.8.-31.12.2021</u>
Puheenjohtaja	Karjalainen Teuvo, Kesk.	Hakkarainen Pauli, SDP
Varapuheenjohtaja	Hakkarainen Pauli, SDP	Simonen Ritva, PS.
	Pitkänen Niilo, KD.	Ignatius Jukka, Kok.
	Simonen Ritva, PS.	Perälä Matti, Kesk.
	Sivonen Eila, Kok.	Kauppinen Eila, KD.
Kokoukset, kpl	7	3
Päätöspykälät, kpl	47	36
<u>Sivistyslautakunta</u>	<u>1.1.-31.7.2021</u>	<u>1.8.-31.12.2021</u>
Puheenjohtaja	Hämäläinen Hannu, Kesk.	Hämäläinen Hannu, Kesk.
Varapuheenjohtaja	Lepola Tero, SDP	Ehrukainen Reima, SDP
	Ignatius Jukka, Kok.	Mikkonen Petra, SDP
	Jääskeläinen Merja, Kesk.	Näätänen Antti, Kesk.
	Hiltunen Suvi, SDP	Piiroinen Mika, Kok.
	Nenonen Tero, Kesk.	Raatikainen Saara, Kesk.
	Väistö Leena, Kesk.	Saikkonen Satu, Liike NYT
Kokoukset, kpl	5	4
Päätöspykälät, kpl	65	59

<u>Ympäristölautakunta</u>	<u>1.1.-31.7.2021</u>	<u>1.8.-31.12.2021</u>
Puheenjohtaja	Haaranen Martti, SDP	Rauma Sampo, Liike NYT
Varapuheenjohtaja	Parviainen Pasi, Kesk. Heiskanen Saara, Kesk. Kabedeveva Nina, SDP Koistinen Virpi, Kesk. Piironen Mika, Kok. Salo Markku, PS.	Ahqvist Veli-Matti, Kesk. Haaranen Martti, SDP Kabedeveva Nina, SDP Luukkainen Soile, Kesk. Manninen Marko, Kesk. Multanen Marja, Kok.
Kokoukset, kpl	6	4
Päätöspykälät, kpl	74	69

K-K:n musiikkiopiston
johtokunta,
Tohmajärven kunnan
edustajat

	<u>1.1.-31.7.2021</u>	<u>1.8.-31.12.2021</u>
	Ehrukainen Reima, SDP Väistö Leena, Kesk. Pesonen Tommi, Kok. kh:n edustaja	Tahvanainen Martti, SDP Väistö Elina, Kesk. Pesonen Tommi, Kok. kh:n edustaja
Kokoukset, kpl	3	2
Päätöspykälät, kpl	46	30

Tilivelvolliset 1.1.-31.12.2021

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain mukaan kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.04.2021 § 22 hyväksynyt nimettäväksi seuraavat viranhaltijat tilivelvollisiksi 1.1.2021 alkaen:

kunnanjohtaja
hallintopäällikkö
lomituspäällikkö
sivistysjohtaja
kirjasto- ja kulttuuritoimen johtaja
varhaiskasvatuksen päällikkö
musiikkiopiston rehtori
tekninen johtaja
tiedonhallinnan asiantuntija

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikomman talouskehityksen jälkeen. Talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka koronatartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu näkyvät vuoden 2021 lopullisissa kasvuluvuissa.

Työttömien määrä väheni 16 000 hengellä vuonna 2021. Työttömyysaste ei kuitenkaan ole saavuttanut vielä pandemiaa edeltävää tasoa. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoima pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt viime kuukausina pieneen laskuun, mutta pitkäaikaistyöttömyyden kasvu koronapandemiaa edeltäneestä tasosta on huima, noin 44 000 henkeä.

Tohmajärvellä verorahoituksen osuus kasvoi talousarvioon nähden 222.425 euroa, valtionosuuksien osalta kasvua oli 69.380 euroa ja verotulojen osalta 153 045 euroa. Verotulojen osalta merkittävin ja positiivinen muutos talousarvioon nähden oli yhteisöveron osalta, jota kertyi 294.847 euroa arviota enemmän. Talousarviomuutoksien jälkeen tulosta ennakoitiin 357.000 euroa alijäämäiseksi, mutta arvioitu alijäämä on 216.181 euroa. Toimintakate (paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla) on 143.470 euroa pienempi talousarvioon nähden.

Poistojen alkuperäistä talousarviota suurempi osuus tuloslaskelmassa (1 863 493 euroa), selittyy Tietäväisen koulukeskuksen noin 500.000 euron lisäpoistolla ja kiinteistön myynnistä aiheutuneista myyntitappioista sekä purettujen rakennusten menojäännöksenä alaskirjauksesta. Siun soten alijäämien kattamiseksi on tehty 480.000 euron pakollinen varaus ja pelastuslaitoksen varallaoloriidan myötä Tohmajärven kunnalle tulee noin 137.00 euroa osuus maksettavaksi.

Työttömien osuus työvoimasta oli Tohmajärven osalta joulukuussa 2021, 16,5 prosenttia, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 18,7 %. Koko Pohjois-Karjalan osalta työttömyys oli 2021 joulukuussa 13,9 %. Tohmajärveä heikompi työttömyystilanne oli joulukuun 2021 osalta vain Rääkkylässä.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Olennaisimmat muutokset kunnan toimintaan ja talouteen tulivat koronapandemian lisäksi toimintakuluina, jotka selittyvät Sivistyskeskus Ahjon kalustamisena vielä vuoden 2021 aikana. Näitä vaikutuksia selostetaan yksityiskohtaisemmin kunkin toimialan ja tulosityksikön kertomuksissa.

Toiminnallisesti merkittävin tapahtuma oli Sivistyskeskus Ahjon käyttöönotto 7.1.2021 alkaen. Kevätlukukauden alkaessa Sivistyskeskus Ahjossa aloitti työskentelynsä noin 400 lasta sekä nuorta, lisäksi rakennuksessa työskentelee arkisin yli 50 aikuista. Rakennuksessa toimintaa harjoittaa Maiju Lassilan koulu, esiopetusryhmät, lukio, kansalaisopisto, ja Keski-Karjalan musiikkiopisto. Kirjasto teki tammikuun muuttoa, mutta pääsi aloittamaan toimintansa uusissa tiloissa helmikuun alusta. Toiminnallisesti merkittävä tapahtuma oli liikuntahallin lisälaajennuksen valmistuminen syksyllä 2021. Lisälaajennuksen myötä kuntosalille saatiin käyttötarkoitusta varten tehdyt uudet tilat ja kuntosalilaitteet, kuntosalin lisäksi samaan tasoon valmistui ryhmäliikuntatila. Alakerrassa on lämpimät varastotilat liikuntavälineiden säilyttämiseen ja koko alueen kiinteistön hoitoa varten.

Kunnan henkilöstössä tapahtui vuoden aikana merkittäviä muutoksia, jonka vuoksi monen työntekijän piti venyä ja paikata tyhjäksi jäänyttä tehtävää. Rekrytoinnit on kuitenkin saatu tehtyä ja uudet tehtävät on saatu täytettyä osaavilla ja työhön motivoituneilla tekijöillä.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Henkilöstömäärä sisältää vakinaiset ja määräaikaiset.

vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
henkilöstö	277	260	258	251	245	241

Kunnan toiminnan suurimmat henkilöstöriskit liittyvät edelleen henkilöstön eläköitymisen hallintaan ja tehtävien uudelleen järjestelyjen sekä uusrekrytointien onnistumiseen. Riskin muodostaa myös monissa asiantuntijatehtävissä toiminta ohuella organisaatiolla ilman työparia/sijaista.

MUUTOKSET VUODEN AIKANA	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vakinaisia edellisen vuoden lopussa	234	229	216	211	209	199
irtisanoutunut / palv.suhde päättynyt	-3	-11	-8	-12	-8	-16
täytetty avoimia virkoja / toimia	4	4	11	9	6	7
vakinaistettu määräaikaista tehtäviä	4	9	5	10	3	6
siirtynyt siirtosopimuksilla	0	-8	0	0	0	0
jäänyt eläkkeelle	-10	-7	-13	-9	-11	-8
vakinaisia 31.12.	229	216	211	209	199	188

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sivukuluineen tilikaudella 2021 on 10,94 miljoonaa euroa, mikä on 0,13 miljoonaa euroa enemmän kuin tilikaudella 2020. Lomapalkkavarauksia laski 5.947 euroa ja aktivoitujen palkkojen vaikutus oli 339,52 euroa (investointimenot). Henkilöstökorvauksia Kelalta ja vakuutusyhtiöiltä saatiin tilivuonna 136.997 euroa.

Henkilöstöstä laaditaan erillinen henkilöstökertomus, jossa käydään tarkemmin läpi henkilöstökustannuksia, henkilöstörakennetta, työhyvinvointia ja muita henkilöstöön liittyviä tekijöitä. Tasekirjan liitetiedoissa on kooste henkilöstön lukumääristä toimialoittain ja henkilöstökulujen yhteenveto.

1.1.6 Ympäristöasiat

Terveyskeskuksen aurinkosähköjärjestelmän toteutus siirtyi vuodelle 2022. Kunnan käytössä ollut traktori vaihdettiin vähäpäästöiseen Stage V-standardin täyttävään työkoneeseen.

1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 aloittaa uudet hyvinvointialueet, jotka vastaavat jatkossa sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palvelujen tuottamisesta. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja tätä myötä niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämän takia kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa.

Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan.

Tohmajärven kunta on toteuttanut historiansa yhden suurimmista investoinneista rakentamalla uuden sivistyskeskuksen kuntakeskukseen. Sivistyskeskus Ahjon tilat otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta. Isot investoinnit peruspalvelujen alkaa olla toteutettu, tulevaisuuden osalta on hyvä pitää tarvittava palveluverkko hyvässä kunnossa ja satsata olemassa olevien resurssien puitteissa elinkeinoelämän

kehittämiseen. Uudet työpaikat ja yritystoiminta vahvistaisi kunnan verotulokertymää, jonka osuus kasvaa hyvinvointialueiden aloittaessa kunnissa valtionosuuksia suuremmaksi. Tohmajärven kunnan omistama tytäryhtiö Yrityspalvelut Oy on päättänyt vuoden 2022 alussa rakentaa toimitilat Vauhti Speed Oy:lle. Hankkeeseen on saatu Tohmajärven kunnan omavelkainen lainantakaus. Toimitilojen rakentaminen tarkoittaa myös sitä, että kunta sitoutuu rakentamaan Tikkanan Sukkela Business Center alueelle tarvittavan infran, joka mahdollistaa myös uusien toimijoiden houkuttelun alueelle.

Kunta on luopunut aktiivisesti sille tarpeettomista kiinteistöistä vuoden 2021 aikana myymällä tai purkamalla kiinteistöjä. Hyvinvointialueiden aloittaessa taloudelliseen tilanteeseen pystytään vaikuttamaan yhä enemmän oman toiminnan myötä.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Venäjän hallinnon aloittama hyökkäys Ukrainaan 24.2.2022 on vaikuttanut siihen, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut epävakammaksi ja myös lännen kohdistamat pakotteet Venäjälle ja niistä tulevat mahdolliset vastapakotteet aiheuttavat suuria haasteita mm. Niiralan alueen kehittämiseksi. Vaikutukset tulevat näkymään yritysten Venäjän viennin ja tuonnin merkittävänä vähenemisenä, millä on välillisesti vaikutusta työpaikkojen määrään. Tästä syystä on hyvä, että kunnalla on myös muodostumassa uusi yritysalue Tikkanan alueelle.

Venäjän hallinnon hyökkäyksellä Ukrainaan voi olla paljon vaikutuksia kunnan toimintaan. Kunnan tulee huolehtia varautumisesta asukkaiden turvaamiseksi kriisin varalta. Kunnan tulee myös varautua tarvittaessa ottamaan vastaan sodan myötä tulevia turvapaikan hakijoita, joille pitää pystyä järjestämään kunnan peruspalvelut mm. asumisen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta.

Tohmajärven kunnan seuraavan vuoden haasteiksi muodostuu Siun soten alijäämien kattaminen ja vanhan Tietäväisen koulukeskuksen mahdollinen alaskirjauksen tekeminen. Kunnat tulee kattamaan Siun soten vuoteen 2021 asti syntyneen alijäämän pakollisena varauksena. Siun soten perussopimuksen mukaan alijäämät katetaan peruspääomien suhteessa, mutta nyt on käyty keskustelua siitä, että alijäämien kattaminen tehtäisiin käytön perusteella, joka olisi oikeudenmukaisempi tapa mm. Tohmajärven kunnalle, jolla on palveluiden käyttöä vähemmän kuin peruspääomaa kuntayhtymästä.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuntalain mukaisesti valtuusto hyväksyy riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa sekä johtamista sekä varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tehokasta. Sisäistä valvontaa on kaikki ne kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytavat, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäännöksiä, viranomaisohjeita ja toimieleimen päätöksiä, noudatetaan ja että omaisuus ja resurssit turvataan.

Riskien hallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteuttamisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Tohmajärven kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 24.2.2020 § 4 kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jotka vahvistavat ja yhdenmukaistavat kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 10.05.2021 § 174 toimintaohjeen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseksi, joka tuli voimaan 1.6.2021 ja kokouksessaan 8.11.2021 § 441 kunnanhallitus on pyytänyt kunnan toimielimiltä ohjeen mukaiset raportit helmikuun 2022 loppuun mennessä. Toimielinten ja kunnanhallituksen alaisten toimialojen raportit on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 21.3.2022 § 95. Sisäisessä valvonnassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista, joka vaarantaisi kunnan toiminnan. Kunnanhallitukselle annettussa raportissa on otettu kantaa esille tulleeisiin riskeihin.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tohmajärven kunnan toimintakatteeksi arvioitiin talousarviomuutosten jälkeen 31.397.640 euroa ja toteuma oli 31.254.170 euroa. Alitusta talousarvioon nähden 143.470 euroa, joka on 0,5 %:n alitus talousarvioon nähden. Toimintakate on toimintakulujen ja toimintatuottojen erotus eli kunnan nettomenot. Nämä menot on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot toteutuivat 80.279 euroa suurempana talousarvioon nähden, suuremmat tuotot selittyvät mm. opetuspuolen hankkeista tulleista avustuksista. Toimintakulut toteutui taas 63.191 euroa alhaisempana. Toimintakate oli siis talousarviota 143.470 euroa parempi. Henkilöstömenot toteutuivat 410.209 euroa pienempänä talousarvioon nähden. Palkankorotuksiin varauduttiin 2 % kasvulla, mutta korotukset ovat realisoituneet vasta huhtikuusta 2021 alkaen. Myös osa kunnan työtehtävistä on ollut osan aikaa täyttämättä. Palvelujen ostot on toteutuneet talousarvioon nähden 0,6 % ja 137.588 euroa suurempana, tässä kohdassa näkyy pelastuslaitoksen 137.000 euron varallaolokorvaus, joka maksetaan vuoden 2022 aikana, mutta kirjataan vuodelle 2021. Siun soten alijäämien kattamisen varaus 480.000 euroa näkyy myös palvelujen oston alla.

Tohmajärvellä verorahoituksen osuus kasvoi talousarvioon nähden 1,5 %, eli 222.425 euroa. Valtionosuuksien osalta kasvua oli 0,4 %, euroissa 69.380, verotulojen osalta kasvu oli 1,1 %, joka on euromääräisesti 153.045 €. Verotulojen osalta merkittävin ja positiivinen muutos talousarvioon nähden oli yhteisöveron osalta, jota kertyi 22,6 % arvioitua enemmän, eli 294.847 euroa. Talousarviomuutoksien jälkeen tulosta ennakoitiin 357.000 euroa alijäämäiseksi, mutta arvioitu alijäämä on 221.216 euroa, joka on talousarvioon nähden 38,1 % vähemmän. Tulosta selittää pitkälti Siun soten alijäämän kattamiseen tehdyn varauksen muutos omistusosuuksista käyttöperusteiseksi, joka tarkoittaa Tohmajärven osalta noin 200.000 pienempiä kustannuksia

Sivistyskeskus Ahjoa kalustettiin vielä 2021 aikana, koska ahjossa työskentelevien määrä oli suurempi mitä tilaohjelmassa oli ajateltu. Koronan myötä perusopetuksen oppilasmäärä oli kasvussa ja oppivelvollisuuden laajentuessa lukion aloittaneisiin tarvikkeiden osuus oli kasvussa. Myös ICT-palvelut ovat kasvaneet, tässä merkittäväin tekijä on Ahjoon hankitut opetusnäytöt, jotka saatiin kilpailutuksen viivästyessä käyttöön vasta 2021 puolella, aiotun 2020 vuoden sijasta. Aineiden ja tarvikkeiden osalta kustannukset ovat siis 12,3 % arvioitua korkeammat, euroissa ylitystä tuli 199.534 euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2021	2020	2019	2018	Muutos 20–21 %
Toimintatuotot	7 388	7 001	6 857	7 322	5,5
Toimintakulut	-38 642	-37 759	-37 304	-36 959	2,3
Toimintakate	-31 254	-30 758	-30 447	-29 637	1,6
Verotulot	14 676	13 542	13 591	13 158	8,4
Valtionosuudet	18 114	18 760	16 962	16 746	-3,4
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	107	168	176	180	-36,3
Korkotuotot	52	87	87	88	-39,9
Muut rahoitustuotot	85	125	133	134	-31,8
Korkokulut	-27	-41	-41	-38	-35,1
Muut rahoituskulut	-4	-3	-3	-4	45,5
Vuosikate	1 642	1 712	282	447	-4,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 863	-1 568	-959	-919	18,8
Tilikauden tulos	-221	144	-677	-472	-253,9
Poistoeron vähennys	5	5	5	5	-0,3
Tilikauden yli/alijäämä	-216	149	-672	-467	-245,3

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2021	2020	2019	2018
Toimintatuotot/toimintakulut, %	19,1	18,5	18,4	19,8
Vuosikate/poistot, %	88	109	29	49
Vuosikate, euroa/asukas	387	397	65	100
Asukasmäärä 31.12.	4 242	4 312	4 361	4 480

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuudet toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta.

Toimintatuotot/toimintakulut % = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate/Poisto % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

1.3.2 Toiminnan rahoitus

	2021 1 000 €	2020 1 000 €	2019 1 000 €	2018 1 000 €
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 642	1 712	282	447
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	519	262	-20	-46
	<hr/> 2 161	<hr/> 1 974	<hr/> 262	<hr/> 401
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 942	-2 518	-2 821	-2 138
Rahoitusosuudet investointeihin	262	171	65	56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	76	177	38	61
	<hr/> -1 604	<hr/> -2 170	<hr/> -2 717	<hr/> -2 021
Toiminnan ja investointien rahavirta	557	-196	-2 455	-1 620
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-250	0
Antolainasaamisten vähennykset	50	50	50	331
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	2 200	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 051	-1 051	-939	-1 006
Lyhytaikaisten lainojen muutos	972	270	1 218	712
Lainakannan muutokset	-30	-731	2 279	1 537
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-1	231	-25	29
Saamisten muutos	-34	-194	254	-70
Korottomien velkojen muutos	-379	848	-498	327
	<hr/> -444	<hr/> 153	<hr/> 2 010	<hr/> 1 823
Rahavarojen muutos	114	-43	-446	203
Rahavarat 31.12.	117	3	46	492
Rahavarat 1.1.	3	46	492	289
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
	2021	2020	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta	-2 572	-3 045	-2 685	451
Investointien tulorahoitus, %	97,8	73,0	10,4	21,5
Lainanhoitokate	1,4	1,5	0,2	0,5
Kassan riittävyys, pv	1	0	0	4
Asukasmäärä 31.12.	4 242	4 312	4 361	4 480

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä.

Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttömaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman Pysyvien vastaavien investointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

$\text{Lainanhoitokate} = (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Kassavara 31.12. = Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

$\text{Kassan riittävyys (pv)} = 365 * \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee sen, monenko päivän kassamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksuihin sisältyy toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot, antolainojen lisäys sekä pitkäaikaisten lainojen vähennys.

Investoinnit

Rahoituslaskelman mukaan investointimenot olivat 1,932 milj. euroa ja ne alittuivat budjetoidusta 0,357 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointeihin olivat 0,262 milj. euroa ja ne ylittivät 0,42 milj. euroa budjetoidusta. Pysyvien vastaavien luovutustulot olivat 0,067 milj. euroa.

Antolainauksen ja lainakannan muutokset

Kunnan tytäryhtiöilleen (Sijoitusyhtiö, Metsätähti, Tikankontti) myöntämien antolainojen lyhennykset olivat 36.179 euroa ja vanhustentaloyhdistykselle vastaavasti 23.333 euroa.

Kunta myönsi vuonna 2021 uusia lyhytaikaista lainaa yhdelle yhdistykselle 16.193,25 euroa ja yhdelle tiehoitokunnalle 50.000 euroa. Aikaisemmin myönnettyistä lainoista saatiin lyhennyksiä 5.000 euroa maksusuunnitelman mukaisesti. Lainoja oli vuoden lopussa 119.441 euroa.

Uutta lainaa ei nostettu tilivuonna, vanhoja lainoja lyhennettiin 1,051 milj. euroa. Kunnan pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden lopussa oli 6.000.677 euroa, jolloin pitkäaikaiset lainat asukasta kohden olivat tilivuoden lopussa 1.415 €, mikä on 220 €/asukas vähemmän kuin vuoden 2020 lopussa.

Oman pääoman muutokset

Oman pääoman muutoksia tilivuonna ei ollut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 045	28 557	OMA PÄÄOMA	15 703	15 919
Aineettomat hyödykkeet	48	27	Peruspääoma	14 016	14 016
Muut pitkävaikutteiset menot	48	27	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 903	1 754
Aineelliset hyödykkeet	20 308	20 777	Tilikauden yli-/alijäämä	-216	149
Maa- ja vesialueet	3 760	3 766			
Rakennukset	10 962	10 959	POISTOERO	111	116
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 983	4 971	Poistoero	111	116
Koneet ja kalusto	392	432			
Muut aineelliset hyödykkeet	27	27	PAKOLLISET VARAUKSET	617	300
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	185	624	Muut pakolliset varaukset	617	300
Sijoitukset	7 690	7 753	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	577	579
Osakkeet ja osuudet	4 007	4 021	Muut toimeksiantojen pääomat	577	579
Lainasaamiset	3 683	3 732			
			VIERAS PÄÄOMA	12 513	12 972
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	326	327	Pitkäaikainen	5 013	6 001
Muut toimeksiantojen varat	326	327	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 013	6 001
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 041	1 002			
Saamiset	1 032	999	Lyhytaikainen	7 500	6 971
Pitkäaikaiset saamiset	21	31	Joukkovelkakirjalainat	2 000	1 200
Lainasaamiset	21	31	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 159	2 051
Lyhytaikaiset saamiset	1 012	968	Saadut ennakot	0	0
Myyntisaamiset	374	370	Ostovelat	1 254	1 557
Lainasaamiset	130	68	Muut velat	216	192
Muut saamiset	211	335	Siirtovelat	1 872	1 971
Siirtosaamiset	297	195			
Rahoitusarvopaperit	109	0			
Rahat ja pankkisaamiset	9	3			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>29 521</u>	<u>29 885</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>29 521</u>	<u>29 885</u>

Taseen tunnusluvut	2021	2020	2019	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	53,6	53,7	55,1	60,1	64,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31,1	33	34,4	29,3	24,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 687	1 903	1 754	2 427	1 754
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	398	441	402	542	383
Lainakanta 31.12., 1000 €	9 172	9 251	10 033	7 554	6 348
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 162	2 145	2 301	1 686	1 387
Lainat ja vastuut, 31.12.	14 024	9 251	10 033	7 554	6 348
Lainat ja vastuut, €/asukas	3 306	2 145	2 301	1 686	1 387
Lainasaamiset, 1000 €	3 683	3 732	4 033	3 833	4 164
Asukasmäärä 31.12.	4 242	4 312	4 361	4 480	4 578

Taseen tunnuslukujen sisältö

Omavaraisuusaste % = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Velat ja vastuut % käyttötuloista = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokra- ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12. = Sijoiuksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	
TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	7 387 719
VEROTULOT	14 676 045
VALTIONOSUUDET	18 113 680
KORKOTUOTOT	52 041
MUUT RAHOITUSTUOTOT	85 019
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-302
INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	261 661
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	75 959
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	49 548
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	971 807
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	41 673 176
MENOT	
TOIMINTA	
TOIMINTAKULUT	38 641 889
KORKOKULUT	26 655
MUUT RAHOITUSKULUT	3 683
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
+/- PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS	-317 000
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-202 497
INVESTOINNIT	
INVESTOINTIMENOT	1 941 696
RAHOITUSTOIMINTA	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	1 051 314
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	41 145 740

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 41 673 176 - 41 145 740 = 527 437

Rahavarojen muutos -

Muut maksuvalmiuden muutokset = 113 810 - (-413 627) = 527 437

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Yhdistely konsernitilinpäätökseen	Yhdistelty	Ei-yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
As Oy Joenranta	1	
As Oy Metsätähti	1	
As Oy Jänisjoki	1	
As Oy Röykynhovi	1	
KOY Tikankontti	1	
Muut yhtiöt (kunnallinen)		
Tohmajärven Sijoitus Oy	1	
Tohmajärven Yrityspalvelut Oy	1	
Kuntayhtymät		
P-K:n koulutuskuntayhtymä	1	
P-K:n maakuntaliitto	1	
P-K:n sosiaali- ja terveystalouden ky	1	
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Auralanranta	1	
Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy	1	
As Oy Omenatarha	1	
KOY Tohmajärven toimistotalo	1	
Tohmajärven OP-talo	1	
KOY Tohmajärven Linjakas	1	
Yhteensä	<u>16</u>	<u>0</u>

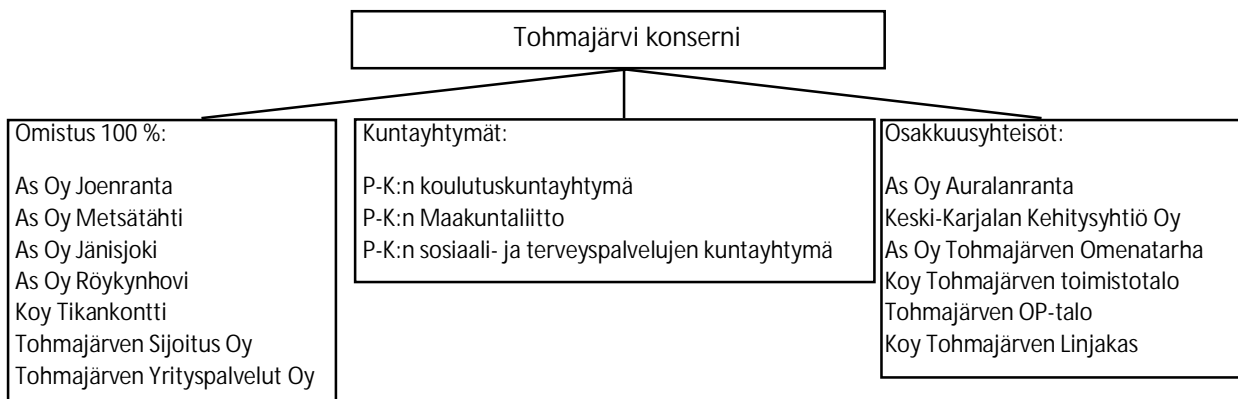
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanhallitus on kokouksessaan 8.5.2007 hyväksynyt Tohmajärven kunnan konserniohjeet.

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajana toimii OP Koti Oy:n isännöitsijä. Toimitusjohtaja raportoi yhtiöiden tilasta vuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Kunnanhallitus valitsee edustajat yhtiöiden yhtiökokouksiin ja evästä yhtiökokousedustajia tytäryhtiöiden hallitusten jäsenten valinnasta.

Kunnallisen sijoitusyhtiön toimitusjohtajana toimii kunnanjohtaja ja hallituksena kunnanhallitus. Sijoitusyhtiö on 100-prosenttisesti kunnan omistama tytäryhtiö. Kunnallisen kiinteistöyhtiön toimitusjohtajana toimii OP Koti Oy:n isännöitsijä, yhtiön hallitus on kolmejäseninen muodostuen kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajasta sekä talous- ja hallintojohtajasta X.X. saakka ja tästä lähtien viisijäseninen muodostuen kolmen suurimman puolueen edustajasta, kunnanjohtajasta, teknisestä johtajasta. Myös kiinteistöyhtiö on kunnan 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö.

1.6.3 Kuntakonserni ja sen tavoitteet

Kunta tytäryhtiöineen muodostaa kirjanpitolain mukaan kuntakonsernin. Kunnalla on 7 tytäryhtiötä: As Oy Joenranta, As Oy Metsätähti, As Oy Jänisjoki, As Oy Röykynhovi, Koy Tikankontti, Tohmajärven Sijoitus Oy sekä Tohmajärven Yrityspalvelut Oy.

Uuden kuntalain mukaan kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Em. toimintaan kuuluvat kunnan osuudet 3 kuntayhtymään: Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto sekä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä (Siun sote).

Kun kunnan omistusosuus on yhteisössä yli 20 %, kuuluu osakkuusyhteisö kuntakonserniin. Kunnalla on 6 osakkuusyhteisöä: As Oy Auralanranta, Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy, As Oy Tohmajärven Omenatarha, Koy Tohmajärven toimistotalo, Tohmajärven OP-talo ja Koy Tohmajärven Linjakas.

Tavoitteet

1. Kunnan konserniyhtiöiden taloutta hoidetaan terveiden liiketalousperiaatteiden mukaisesti ja niiden taloutta vahvistetaan.
Toteuma: Tavoite toteutunut.
2. Tilikauden aikana valmistellaan kunnan 100-prosenttisesti omistamien vuokra-asuntojen fuusio niin, että fuusio toteutuu viimeistään 1.1.2022.
Toteuma: Tavoite toteutunut osittain. Fuusion valmistelu aloitettu 2021 vuoden aikana, mutta fuusio ei ole valmistunut 1.1.2022 mennessä
3. Vuokra-asuntojen isännöinnin kilpailutuksen valmistelu ja kilpailutus toteutetaan vuokra-asuntojen fuusion jälkeen.
Toteuma: Tavoite ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

1.6.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tohmajärven kunnan tytäryhtiöt ovat: Kiinteistö Oy Tikankontti, Asunto Oy Metsätähti, Asunto Oy Värtsilän Röykynhovi, Asunto Oy Joenranta, Asunto Oy Jänisjoki, Tohmajärven Sijoitus Oy ja Tohmajärven Yrityspalvelut.

Tohmajärven kunnan vuokratalostrategia on hyväksytty syksyllä 2019 kunnan valtuustossa. Tavoitteena kapasiteettia vähentämällä ja houkuttelevuuden lisäämisellä tavoitellaan käyttöasteen paranemista siten,

että se tulevaisuudessa olisi 93 %. Vanhojen ja huonokuntoisten kohteiden poistuessa alueelta, käyttöasteen oletetaan kasvavan ja tämä mahdollistaisi taloissa korjauksia.

Merkittävämpiä tapahtumia kunnan konserniyhtiöissä.

Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankontti

Tilikaudella uusittiin Wahrmanintie 2:n huopakatto, sekä tehtiin Talluksentie 28:n julkisivujen maalaukset. Käyttövesiputkessa sattui vuoto Wahrmanintie 2:ssa, josta kustannukset 6 710,75 ja vakuutuskorvausta saatiin 3 074,32. Huoneistojen korjauksiin käytettiin rahaa 100 682,00 €. Strategian toteuttamiseksi Wahrmanintie 1 tyhjennettiin tilikauden aikana. ARA:lta on anottu purkuavustusta ja Talluksentie 9 on myös tyhjentynyt ja purkuavustushakemus lähetetty.

Kiinteistö Oy Tohmajärven Tikankontin käyttöaste 31.12.2021 ilman purettavia Wahrmanintie 1 ja Talluksentie 9 taloja oli 87 %. Jos em. talot olisivat mukana käyttöaste olisi 79 %, ja 31.12.2020 käyttöaste on ollut 84,7 %, käyttöaste siis parani vuonna 2021 kapasiteetin vähentämisen ansiosta. Vuoden 2022 alussa asuntoja on edelleen tyhjänä 15 kpl, joista yksi yksiö Onkamossa, kaksi kaksiota Onkamossa ja loput 12 keskustassa.

Vanheneva talokanta vaatii säännöllistä korjaamista. Kiinteistön ylläpidonpidon ja remontoinnin kustannukset ovat nousussa. Parhaiten kustannuspaineisiin voidaan vastata oikea-aikaisilla ja oikein mitoitetuilla korjauksilla sekä energiatehokkuutta parantamalla muiden remonttien yhteydessä. Remontteja yhdistetään, kun se on mahdollista ja suunnataan kysynnän mukaisesti. Remonttien yhdistämisellä voidaan saada kustannussäästöjä ja enemmän tarjouksia, kuin yksittäisistä hankkeista. Asuntojen kuntoa pyritään parantamaan, kysyntä ja vuokramarkkinan hintataso huomioiden.

Maksuhäiriöt ovat edelleen hyvässä hallinnassa. Perintätoimet pidetään ajan tasalla ja maksuvaikeuksissa olevien kanssa tehdään maksusopimuksia, jolloin rästit eivät pääse kasvamaan hallitsemattomiksi. Vuokrataso on jatkossakin pidettävä oikeantasoisena, jotta talous pysyy edelleen tasapainossa. Tohmajärven kunnan vuokratalostrategia mukaisesti kapasiteettia vähennetään tarvetta vastaavaksi. Kapasiteettia vähentämällä ja houkuttelevuuden lisäämisellä tavoitellaan käyttöasteen paranemista siten että se tulevaisuudessa Kemiessä olisi 96 % ja Onkamossa sekä Värtsilässä 93 %. Vuokratason tulee olla sellainen, että ylläpito sekä korjaukset voidaan tehdä ja talous pitää tasapainossa.

Asunto Oy Metsätähti

Omistaja on päättänyt Ympäristölautakunnan esityksen mukaan kiinteistön käytöstä luopumisesta 30.7.2022. Lämmönhoitoimitussopimus päättyy 31.7.2022. Tilikaudella tapahtui kattovuoto huoneiston B 2 kohdalla, kustannukset korjauksesta olivat noin 3 100,00 €.

Hoitovastikkeita ja käyttökorvauksia kannettiin vuoden aikana budjetoitu summa eli 61 600,00 €. Kiinteistöhoitokulut olivat yhteensä 62 041,84 € ja budjetoitu oli 60 563,19 €. Korjauksiin käytettiin n. 4 600,00 € enemmän ja ulkoalueiden hoitoon noin 2 400,00 € enemmän, vesi ja jätevesikuluihin 6 000,00 vähemmän oli budjetoitu. Vuoden lopulla pankkitilin saldo oli 13 551,01 €. Lyhytaikaiset velat samana ajankohtana ilman rahoituslainojen lyhennyseriä olivat 4 571,99 €. Yhtiökokouksen päätöksen mukaan rahastoidaan vuoden lainanlyhennyksen määrää. Rahastettiin lainanlyhennykset 12 000,00 euroa.

Asunto Oy Värtsilän Røykynhovi

Yhtiössä varaudutaan ikääntyvien talojen korjauksiin. Omistaja selvittää omistamiensa asuintalojen fuusioimista.

Hoitovastikkeita kannettiin vuoden aikana 22 800 €, budjetin mukaisesti. Kiinteistönhoitokuluja oli budjetoitu 17093,94 € ja toteutui 17 063,24 €. Maksuvalmius on ollut hyvässä kunnossa. Vuoden lopulla pankkitilin saldo ja saamiset olivat yhteensä 53 379,81 €. Lyhytaikaiset velat ilman lainojen lyhennyksiä samana ajankohtana olivat 2247,42 €.

Taloyhtiöllä on yksi laina. Valtiokonttorilta otettu ns. vuosimaksulaina, suora lainaus velkakirjasta: "Vuosimaksulainalla ei ole etukäteen määriteltyä kiinteää korko- ja lyhennysohjelmaa eikä tarkkaa laina-aikaa. Lainan enimmäisaika on kuitenkin 45 vuotta." Lainan saldo oli vuoden päättyessä 199 136,97 €, lyhennys oli kertomusvuonna 27 908,24 €.

Yhtiökokouksen päätöksen mukaan rahastoidaan vuoden lainanlyhennysten määrää. Rahastotiin lainanlyhennykset 27 908,24 euroa.

Asunto Oy Joenranta

Ei merkittäviä tapahtumia tilikaudella.

Omistaja selvittää omistamiensa asuintalojen fuusioimista. Hallitus on pyytänyt kunnanhallituksen lausuntoa jatkotoimista taloyhtiön suhteen ja Joenrannan hallitus esittää, että As Oy Joenranta tyhjennetään ja esitetään asukkaille siirtymistä muihin kunnan vuokra-asuntoihin.

Vastikkeita kannettiin vuoden aikana budjetin mukaisesti 21 600,00 €. Hoitomenoihin oli budjetoitu 12 240,74 € ja toteutuma oli 11 529,44 €. Maksuvalmius on ollut hyvässä kunnossa. Vuoden lopulla pankkitilin saldo ja saamiset olivat yhteensä 74 537,53 €. Lyhytaikaiset velat samana ajankohtana olivat 1160,73 €.

Yhtiöllä ei ole lainoja, kiinnityksiä eikä muitakaan rasitteita.

Asunto Oy Värtsilän Jänisjoki

Ei merkittäviä tapahtumia tilikaudella. Yhtiössä varaudutaan ikääntyvien talojen korjauksiin. Omistaja selvittää omistamiensa asuintalojen fuusioimista.

Vastikkeita kannettiin vuoden aikana 25 800,00 €, ja budjetoitu oli saman verran. Kiinteistönhoitokulut olivat yhteensä 22 965,58 € ja budjetoitu oli 21 768,32 €. Korjauksiin käytettiin noin 1 100,00 euroa budjetoitua vähemmän. Maksuvalmius on ollut hyvässä kunnossa. Vuoden lopulla pankkitilin saldo ja saamiset olivat yhteensä 75 052,28 €. Lyhytaikaiset velat samana ajankohtana olivat 1 986,12 €.

Taloyhtiöllä on yksi laina. Valtiokonttorilta otettu ns. vuosimaksulaina, suora lainaus velkakirjasta: "Vuosimaksulainalla ei ole etukäteen määriteltyä kiinteää korko- ja lyhennysohjelmaa eikä tarkkaa laina-aikaa. Lainan enimmäisaika on kuitenkin 45 vuotta." Lainan saldo oli vuoden päättyessä 81 772,97 €, lyhennys oli kertomusvuonna 26 018,68 €.

Yhtiöllä on kaksi pääomalainaa Tohmajärven kunnalta 2 195,00 euroa ja 62 380,40 euroa. Lainat maksetaan takaisin tasaerissä viiden vuoden aikana sen jälkeen, kun yhtiölle myönnetty asuntolaina on kokonaan maksettu.

Yhtiökokouksen päätöksen mukaan rahastoidaan vuoden lainanlyhennysten määrä. Rahastotiin lainanlyhennykset 26 018,68 euroa.

Tohmajärven Sijoitus Oy

Tilivuonna 2021 sijoitusyhtiön toiminnassa ei tapahtunut muutoksia. Yhtiön tuotot, jotka olivat kokonaan Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ltä saatuja osinkoja, olivat 66.478,50 euroa ja tilikauden tulos muodostui 15.201.,84 euroa. Yhtiön muut liiketoiminnan kulut olivat 342,05 euroa ja emokunnalta saadun lainan korot olivat 50.934,61 euroa. Yhtiö lyhensi emokunnalta saamaansa lainaa 15 136,00 euroa vuonna 2021.

Tohmajärven Yrityspalvelut Oy

Yhtiön liikevaihto oli 318.628,46 euroa ja tilikauden tulos muodostui 1 524,65 euroa tappiolliseksi. Yhtiö maksaa emokunnalle vuokraamistaan tiloista emokunnalle vuokrana tilojen poistojen määrän. Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat ovat, että yhtiö on päättänyt rakentaa teollisuushallin Tikkalaan, jonka kustannusarvio on enintään 4,5 miljoonaa euroa.

1.6.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnanvaltuusto on päättänyt toteuttaa hyväksyessään talousarvion vuodelle 2021, että tytäryhtiöiden (Kiinteistö Oy Tikankontti, Asunto Oy Metsätähti, Asunto Oy Røykynhovi, Asunto Oy Jänisjoki ja Asunto Oy Jänisjoki) fuusioituvat yhdeksi yhtiöksi. Fuusion toteuttamiseksi aloitettiin selvittelytyöt vuoden 2021 aikana ja fuusion toteuttamisesta on kunnanvaltuusto tehnyt päätöksen 28.2.2022.

1.6.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonta on järjestetty pääosin kuten edellä kappaleessa 1.2. (Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä, s. 12) on esitetty järjestelemällä kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteet konsernitasoisena. Tämän lisäksi kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat konserniyhteisöjen hallitukset sekä toimitusjohtaja/isännöitsijä, jotka tarvittaessa raportoivat tekemistään havainnoistaan kunnanhallitukselle sekä talous- ja hallintojohtajalle. Toteutetun konsernivalvonnan perusteella voidaan todeta, ettei kuntakonsernin sisäisessä valvonnassa ole vuonna 2021 tullut esille sellaista sääntöjen vastaista toimintaa tai väärinkäytöstä, jotka tulisi erikseen käsitellä kunnan toimielimissä.

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

	2021	2020
Toimintatuotot	41 241	38 511
Osuus osakkuusyhteisöjen voitto/tappio	-1	0
Toimintakulut	-72 712	-69 850
TOIMINTAKATE	-31 472	-31 339
Verotulot	14 642	13 506
Valtionosuudet	19 665	20 304
Rahoitustuotot ja -kulut	69	96
Korkotuotot	47	39
Muut rahoitustuotot	141	188
Korkokulut	-88	-111
Muut rahoituskulut	-31	-20
VUOSIKATE	2 904	2 567
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 668	-2 351
Arvonalentumiset	-193	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 861	-2 351
TILIKAUDEN TULOS	44	216
Tilinpäätössiirrot	19	-18
Tilikauden verot	-1	-3
Laskennalliset verot	-3	-2
Vähemmistöosuudet	-1	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	57	193
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	58,85	57,3
Vuosikate/Poistot, %	102	109
Vuosikate euroa/asukas	684,68	595,36
Asukasmäärä	4 242	4 312

KONSERNI RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT (1 000 €)

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2021	2020
Vuosikate	2 904 413,66	2 567 192,46
Tilikauden verot	-1 295,56	-3 338,73
Tulorahoituksen korjauserät	-58 310,76	135 374,39
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 844 807,34	2 699 228,12
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-3 018 825,83	-3 702 172,94
Rahoitusosuudet investointeihin	282 558,70	193 496,56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	113 326,95	269 050,66
Investointien rahavirta yhteensä	-2 622 940,18	-3 239 625,72
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	221 867,16	-540 397,60
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 179,67	-1 918,22
Antolainasaamisten vähennykset	23 333,34	23 333,34
Antolainauksen muutokset yhteensä	22 153,67	21 415,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 501 954,35	1 951 118,67
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 524 989,53	-1 783 709,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	544 596,71	492 341,99
Lainakannan muutokset yhteensä	521 561,53	659 751,14
Oman pääoman muutokset	66 468,93	169 949,97
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-30 430,14	215 360,68
Vaihto-omaisuuden muutos	-26 568,87	-104 754,09
Saamisten muutos	-450 176,52	-1 272 022,77
Korottomien velkojen muutos	-56 835,00	841 946,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	46 173,60	531 646,44
RAHAVAROJEN MUUTOS	268 040,76	-8 751,16
Rahavarojen muutos	268 040,76	-8 751,16
Rahavarat 31.12.	3 459 619,45	3 191 578,69
Rahavarat 1.1.	3 191 578,69	-3 200 329,85
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, 1 000 € (*)	-5 869 147	-6 282 642
Investointien tulorahoitus, %	106	73
Laskennallinen lainanhoitokate	1,32	1,2
Rahavarat 31.12.	3 459 619	3 191 579
Kassasta maksut	77 375 967	75 468 726
Kassan riittävyys, pv	16	15
Asukasmäärä 31.12.	4 242	4 312

KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT (1 000 €)

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	14 016	14 016
Aineettomat oikeudet	39	25	Säätiöiden ja yhd. Peruspääoma	2	2
Muut pitkävaikutteiset menot	63	40	Arvonkorotusrahasto	182	194
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	102	65	Muut omat rahastot	1 453	1 390
Aineelliset hyödykkeet			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-434	-618
Maa ja vesialueet	4 288	4 294	Tilikauden yli-/alijäämä	57	193
Rakennukset	20 347	20 486	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 276	15 177
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 147	5 140	VÄHEMMISTÖOSUUDET		
Koneet ja kalusto	1 640	1 719	Vähemmistöosuudet	45	43
Muut aineelliset hyödykkeet	24	24	VÄHEMMISTÖOSUUDET YHTEENSÄ	45	43
Enn.maksut ja keskener.hankinnat	867	1 095	PAKOLLISET VARAUKSET		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	32 314	32 758	Eläkevastuuvaraus	5	5
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	407	624
Osakkuusyhteisöosuudet	894	903	PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	412	629
Muut osakkeet ja osuudet	688	692	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	511	534	Valtion toimeksiannot	95	72
Muut saamiset	4	3	Lahjoitusrahastojen pääomat	583	584
Sijoitukset yhteensä	2 096	2 132	Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	34 513	34 954	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	679	658
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			VIERAS PÄÄOMA		
Valtion toimeksiannot	77	23	Pitkäaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	327	328	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 478	11 480
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	404	351	Lainat julkisyhteisöiltä	675	675
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pitkäaikainen yhteensä	12 153	12 155
Vaihto-omaisuus			Lyhytaikainen		
Aineet ja tarvikkeet	282	256	Joukkovelkakirjalainat	2 416	2 033
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 853	2 713
Pitkäaikaiset saamiset			Saadut ennakot	11	12
Myyntisaamiset	4	3	Ostovelat	2 813	2 980
Muut saamiset	0	22	Muut velat	991	978
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4	25	Siirtovelat	5 077	4 978
Lyhytaikaiset saamiset			Laskennalliset verovelat	39	53
Myyntisaamiset	953	999	Lyhytaikainen yhteensä	14 201	13 748
Lainasaamiset	119	58	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	26 354	25 903
Muut saamiset	528	1 050			
Siirtosaamiset	2 503	1 524			
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 103	3 631			
Saamiset yhteensä	4 107	3 656			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	558	505			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3	1			
Muut arvopaperit	161	6			
Rahoitusarvopaperit yhteensä	781	512			
Rahat ja pankkisaamiset	2 678	2 680			
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 849	7 104			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 765	42 409	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 765	42 409

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	35,8	35,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,9	35,8
Kertynyt ylijäämä, 1 000 e (*)	-377	-425
Kertynyt ylijäämä, €/asukas (*)	-89	-98
Lainat, euroa/asukas	4 107	3 919
Lainakanta 31.12., 1 000 e	17 422	16 901
Lainat ja vastuut, euroa/asukas	5 672	4 541
Lainat ja vastuut 31.12., 1 000 e	24 062	19 579
Lainasaamiset 31.12., 1 000 e	511	534
Asukasmäärä	4 242	4 312

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (Kuntal 110 §).

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahasiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämätillille.

Kunnanhallitus 28.3.2022 § 3:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että poistoeroa tuloutetaan suunnitelman mukaan 5.034,24 euroa ja että tämän jälkeen vuoden 2021 tilikauden alijäämä 216.181,10 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätillille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot tulojen lisäksi muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa ovat käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaavat kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Tilivelvollisia on yhteensä 9 viranhaltijaa 1.1.2021 alkaen. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 14.12.2020 § 84 hyväksynyt vuoden 2021 talousarvion, jonka investointiosaan valtuus on 2.395.000 euroa (nettoinvestoinnit).

Talousarvion hyväksyessään valtuusto on hyväksynyt määrärahojen sitovuustason sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovuustaso on käyttötalousosassa ulkoinen toimintakate toimielintasolla ja investointiosassa projekteittain sekä rahoitusosassa kustannuspaikoittain. Investointi- ja rahoitusosan määrärahamuutokset hyväksyy aina kunnanvaltuusto.

2.2 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen

Toteutumisvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset tulot ja menot. Sitovuustaso on ulkoinen toimintakate toimielintasolla, joka näkyy talousarvion toteutumistaulukoissa tummennettuna rivinä.

Tunnuslukuja laskettaessa on asukasmääränä käytetty

31.12.2015	4 738
31.12.2016	4 661
31.12.2017	4 578
31.12.2018	4 480
31.12.2019	4 361
31.12.2020	4 312
31.12.2021	4 242

Talousarvion sitovuus ja hankintavaltuudet

Sitovuus

Kunnanvaltuusto päättää talousarvion hyväksyessään määrärahojen ja tavoitteiden sitovuuden.

Käyttötalouden sitovuus on ulkoinen toimintakate toimielimillä.

Toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimialat tarkistavat omat käyttösunnitelmansa hyväksytyjen määrärahojen mukaisiksi.

Investointiosan määrärahojen sitovuus on nettomenot investointiryhmittäin.

Rahoitusosan määrärahojen sitovuus on kustannuspaikoittain.

Investointi- ja rahoitusosan määrärahamuutokset hyväksyy aina kunnanvaltuusto.

Hankintavaltuudet

Kunnanhallitus on kokouksessaan 07.08.2017 § 245 päättänyt hankintavaltuudet ja euromäärät vuosille 2017–2021. Päätöksen mukaan on valtuustokaudelle 2017–2021 vahvistettu yksittäisten hankintojen rajat seuraavasti: kunnanjohtaja ja toimialajohtajat käyttötalousmenojen osalta 30.000 € ja investointikohteiden osalta 60.000 € sekä toimistopäälliköt ja vastaavassa asemassa olevat 10.000 €.

Hankinnan suorittamisen edellytys on, että hankintaan on varattu määräraha talousarviossa ja hankinnan suorittaminen on tarpeellista kunnan toiminnan kannalta.

Hankintoja suoritettaessa on huomioitava Joensuun hankintatoimen kanssa tehty yhteistoimintasopimus.

2.2.1 KUNNANHALLITUS

Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakunta tuottaa kuntalaisille vaalipalvelut eri vaaleja koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Toiminnan sisältö

Kuntavaalit huhtikuussa.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Toteuttaa vuoden 2021 kuntavaalit

Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Kuntavaalit siirrettiin pidettäväksi 13.6.2021 vallitsevan koronatilanteen vuoksi.

Oikeusministeriö ja THL ohjeistivat voimakkaasti vaaliviranomaisia keväällä 2021 koronatilanteeseen liittyen.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	5 088	5 088
Ulkoiset toimintakulut	-1 280	-20 000	-13 500	-33 500	-34 060	-560
Toimintakate	-1 280	-20 000	-13 500	-33 500	-28 972	4 528
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	-2 276	0
Nettomenot	-1 280	-20 000	-13 500	-33 500	-31 248	32 220
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Vuonna 2020 ei ollut vaaleja, joten toimintakulut ovat huomattavasti suuremmat.

Syksyllä 2020 koronatilanne oli rauhallinen mutta alkuvuodesta 2021 alkoi tartuntojen lisääntyminen.

Koronan myötä ennakoäänestysaika piteni kahdeksi viikoksi, ja ennakoäänestyspaikat muuttuivat kirjastoauton lisäksi kauppojen pihassa oleviksi konteiksi. Ennakoäänestystoimitsijoita oli kaikkiaan 14. Lisäksi tarvittiin ns. äänestyksenohjaajia (22 eri henkilöä), joita saatiin korvausta vastaan paikallisista yhdistyksistä.

Valtio korvasi koronasta johtuvia menoja 5.088,00 euroa.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas				7
äänestys %				
- kuntavaalit				53.2
- eduskuntavaalit	67.4			
- eu-vaalit	36.5			
äänestysalueet, kpl	3	0	3	3
ennakkoäänestyspaikat	3	0	3	3
vaalitoimitsijat	10	0	10	14

Kunnanvaltuusto

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa.

Toiminnan sisältö

Valtuusto kokoontuu päättäminaan aikoina ja valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Tarvittaessa pidetään keskeisistä päätettäväksi tulevista asioista kyselytunteja ja seminaareja. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Kuntastrategian toteutumisarviointi tuodaan valtuuston käsittelyyn viimeistään maaliskuussa.
Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Kunnanhallitus käsitteli KH 01.03.2021 §73 kuntastrategian arviointia maaliskuussa 2021 toimialajohtajien ja tulosyksiköiden vastuuhenkilöiden koostaman faktatiedon pohjalta. Kunnanhallitus esitti omat huomionsa valtuustolle, että valtuusto käsittelee kuntastrategian toteutumista valtuustoseminaarissa ennen kuntastrategian arvioinnin hyväksymistä kokouksessaan. Valtuustoseminaari järjestettiin Onkamossa Puun Sielussa 21.6.2021. Valtuustoseminaarin järjestäminen lykkäytyi kesäkuulle saakka vs. kunnanjohtajan rekrytointiprosessin vuoksi.
2. Kuntavaalit käydään huhtikuussa. Valtuustoon valituille järjestetään tutustumis- ja perehdyttämisseminaari toukokuussa.
Toteutuma: Tavoite toteutui osittain. Kuntavaalit järjestettiin koronasta aiheutuneen viivästyksen vuoksi kesäkuussa. Erillistä Tutustumis- ja perehdyttämisseminaaria ei pidetty.
3. Syyskauden aikana järjestetään valtuutetuille ja muille luottamushenkilöille perehdytystilaisuuksia kunnan toimintaan ja talouteen.
Toteutuma: Tavoite toteutui. Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa, valtuutettujen perehdyttäminen toteutettiin elo- syyskuussa. Luottamushenkilöille järjestettiin Pohjois-Karjalan kuntien yhteinen valtuutettujen koulutussarja yhteistyössä koulutuskuntayhtymä Riverian kanssa.
4. Valtuusto valmistelee kuntastrategiaa toimikaudelleen siten, että se voidaan tuoda päätettäväksi alkuvuonna 2022. Valmistelutyöhön voidaan hankkia konsulttiapua.
Toteutuma: Tavoite toteutui. Kuntastrategian valmistelun pohjaksi toteutettiin verkkopohjainen kuntalaiskysely Innoduelin kyselytyökalun avulla. Kyselyn vastauksia hyödynnettiin kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kuntastrategiaseminaareissa. Kunnan toimielimiltä ja sidosryhmiltä pyydettiin näkemyksiä kuntastrategiaa varten. Kuntastrategia oli valtuuston käsiteltävänä 2021 joulukuussa.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 20201	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	1 066	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-35 015	-55 000	0	-55 000	-69 061	-14 061
Toimintakate	-33 949	-55 000	0	-55 000	-69 061	-14 061
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-16 311	-17 422	0	-17 422	-17 149	273
Nettomenot	-50 260	-72 422	0	-72 422	-86 210	-13 788
Poistot ja arvonalentumiset	-5 710	-8 000	0	-8 000	-15 352	-7 352

Määrärahojen olennaiset muutokset

Kunnanvaltuuston toimintakate on toteutunut noin 14.000 suurempana kuin talousarviossa on ennakoitu.

Tämä selittyy mm. syksyn ulkopuolisella koulutuspaketilla, mihin ei ole varauduttu talousarviossa.

Painatukset ja ilmoitukset ovat olleet hieman arvioitua suuremmat ja kokouspalkkiot ovat toteutuneet 7.000 euroa suurempana.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	11	12		20
Kokoukset, kpl	8	6	6	8
Seminaarit, iltakoulut	0		3	7
Käsitellyt §	104	94	60	148

Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kuntalain 121 ja 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle
- hankittava asianomaisen selvitys ja kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta

Toiminnan sisältö

Lautakunnan arvioinnin kohteena ovat erityisesti kunnanvaltuuston hyväksymien strategioiden ja tavoitteiden toteutuminen sekä kokonaisarvio kunnan toiminnan tuloksellisuudesta kuntalaisten näkökulmasta. Lautakunta työskentelee yhteistyössä tilintarkastajien kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

	mittari	tavoite	toteutuma
1. Kuullaan toimialajohtajia ja asiantuntijoita	kpl-määrä	9	23
2. Tutustutaan painopistealueena oleviin kohteisiin	kpl-määrä	5	4

Määrärahojen olennaiset muutokset

Koronapandemia vaikeutti painopistealueena oleviin kohteisiin tutustumista kevästä alkaen.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-17 324	-17 300	-6 800	-24 100	-20 695	3 405
Toimintakate	-17 324	-17 300	-6 800	-24 100	-20 695	3 405
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	0	0
Nettomenot	-17 324	-17 300	-6 800	-24 100	-20 695	3 405
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Tarkastuspäivät, kpl	9,3	13,2	10	15,5
Kokoukset, kpl	9	10	10	10
Käsitellyt §	69	61	70	83

Yleisjohto

Kustannuspaikat: Kunnanhallitus, Suhdetoiminta ja edustus, Kansainvälinen toiminta, Vanhusneuvosto, Vammaisneuvosto, Joukkoliikenne

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan yleisjohton tehtävänä on koko kuntakonsernin johtaminen ja kunnan elinvoimaisuuden edistäminen ja turvaaminen.

Toiminnan sisältö

Kunnanhallitus vastaa kunnan kehittämistoiminnasta, hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja kuntastrategian, johtajasopimuksen ja vuosikohtaisten tulostavoitteiden mukaisesti.

Vanhusneuvosto vaikuttaa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden huomioimisesta kunnan päätöksenteossa ja järjestää tapahtumia.

Vammaisneuvosto vaikuttaa vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden huomioimisesta kunnan päätöksenteossa ja järjestää tapahtumia.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Kunnanhallitus valmistelee kuntastrategian arvioinnin ennen valtuustokauden päätöstä valtuuston käsittelyyn.
Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Kunnanhallitus käsitteli KH 01.03.2021 § 73 kuntastrategian arviointia maaliskuussa 2021 toimialajohtajien ja tulosityksiköiden vastuuhenkilöiden koostaman faktatiedon pohjalta. Kunnanhallitus esitti omat huomionsa valtuustolle, että valtuusto käsittelisi kuntastrategian toteutumista valtuustoseminaarissa ennen kuntastrategian arvioinnin hyväksymistä kokouksessaan. Valtuustoseminaarin järjestäminen lykkäytyi kesäkuulle saakka vs. kunnanjohtajan rekrytointiprosessin vuoksi keväällä 2021.
2. Kunnanhallitus valmistelee uuden valtuustokauden käynnistämiseksi tarpeelliset päätökset
Toteutuma: Tavoite toteutui. Kuntavaalit järjestettiin vasta kesäkuussa ja tarpeelliset päätökset valtuustokauden toteutumiseksi tehtiin syksyllä 2021.
3. Kunnanhallitus päättää luottamushenkilöiden perehdyttämiskoulutuksesta.
Toteutuma: Tavoite ei toteutunut. Koulutusta hankittiin viranhaltijatyönä.
4. Kunnanhallitus käynnistää uuden kuntastrategian valmistelun uudelle valtuustokaudelle ja päättää valmisteluun käytettävistä resursseista.
Toteutuma: Tavoite toteutui osittain. Kunnanhallitus käsitteli kuntastrategian laadinta-aikataulua syyskuun kunnanhallituksessa kunnanjohtajan ajankohtaisissa asioissa. Kuntastrategian valmistelu ja aikataulutus tehtiin pitkälti viranhaltijatyönä. Kunnanhallitus ei päättänyt kuntastrategian käytettävistä resursseista erikseen. Merkittävin käytetty resurssi oli viranhaltijoiden käytetty työaika. Seminaarit pidettiin omalla paikkakunnalla yhden päivän seminaareina.
5. Kunnanhallituksen toimintaa suunnitelmalliseen suuntaan ohjaamaan laaditaan vuosikello.

Toteutuma: Tavoite ei ole toteutunut. Kunnanhallitus on säännöllisesti hyväksynyt tulevan kokousaikataulunsa.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	16 443	5 000	0	5 000	3 998	-1 002
Ulkoiset toimintakulut	-432 363	-412 100	-198 000	-610 100	-636 886	-26 786
Toimintakate	-415 920	-407 100	-198 000	-605 100	-632 888	-27 788
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-13 210	-9 492	0	-9 492	-11 256	-1 764
Nettomenot	-429 130	-416 592	-198 000	-614 592	-644 144	-29 552
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Kehittämispalvelut

Elinkeinotoimi, Keti Oy, Tuottajien talo Niiralassa -hanke

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kehittämispalvelut luo edellytyksiä kunnan ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä työpaikkojen syntyemiselle ja säilymiselle toimimalla yhteistyössä yrittäjien, kunnan muiden toimialojen sekä Keski-Karjalan kehitysyritys KETI Oy:n ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Toiminnan sisältö

Yritysyhteistyö ja elinkeinotoiminnan kehittäminen, kuntamarkkinointi, tonttimarkkinointi, matkailu, järjestöyhteistyö, seutuyhteistyö, kunnan kiinteistöjen myynti, tapahtumat

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Jatkuva yhteistyö yritysten ja yrittäjäjärjestöjen kanssa: järjestötapaamiset ja yritysvierailut, laadittavan kunnan hankintaohjeistuksen viestiminen
Strategian kohta: Elinvoiman kehittäminen / Työpaikkojen ja yritysten määrän kehitys
Mittari: yritysvierailujen määrä, tavoite min 12 kpl/v
Toteutuma: Yritysvierailuja vuoden loppuun mennessä 18 kpl, yhdistysilta 2 kpl, yrittäjäyhdistystapaaminen 4 kpl. Yrittäjille järjestettiin koulutusta julkisten hankintojen prosessikoulutuksesta sekä hakuvahtipalveluista. Lisäksi järjestettiin Tohmajärven yrittäjänpäivä sekä yrittäjäkahvit joka kuukauden 1. keskiviikko syksystä 2021 alkaen.
2. Järjestö-kuntayhteistyön asiakirjan laadinta ja kumppanuussopimusten käyttöönotto
Strategian kohdat: Elinympäristö, viihtyisyys ja vetovoima / Houkutteleva ja viihtyisä elinympäristö Elinvoiman kehittäminen / Yhteisöllinen ja myönteinen ilmapiiri
Mittari: järjestö-kuntayhteistyön asiakirja laadittu, kumppanuussopimuksien lukumäärä
Toteutuma: Yhdistysavustussäännöt ovat valmistuneet ja käytössä. Kumppanuussopimusmalli ja –säännösluonnokset ovat valmiit. Kumppanuuskartoitukset aloitetaan vuoden 2022 aikana.
3. Kunnan sisäisen ja ulkoisen viestinnän ohjaus, nettisivujen ja some-kanavien kehittäminen osana kuntamarkkinointia
Strategian kohta: Elinympäristö, viihtyisyys ja vetovoima / Positiivinen kuntamarkkinointi
Mittari: Viestintäsuunnitelma laadittu
Toteutuma: Kunnan kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma on tehty ja hyväksytty, viestintäsuunnitelma on aloitettu ja valmistuu vuoden 2022 aikana. Nettisivuja ja somekanavia on aktiivisesti päivitetty ja tiedonkulkua ajantasaistettu.
4. Tuulivoiman rakentamismahdollisuuden selvittäminen
Toteutuma: Tuulivoiman rakennusmahdollisuutta on selvitetty ja kunnanvaltuusto on 31.5.2021 § 40 päätöksellä hyväksynyt kunnanhallituksen päätösehdotuksen (10.5.2021 § 185), jossa todetaan, että ”kunnan ei ole taloudellisesti järkevää jatkaa itsenäisesti selvitystyötä tuulivoimapuistojen rakentamiseksi paikkakunnalle”.

Kehittämispalveluiden osalta uusi kehittämisspäällikkö Anne-Maarit Hyttinen aloitti 3.5.2021. Edellinen kehittämisspäällikkö Arja Kuosmanen siirtyi henkilöstöpäällikön tehtäviin 1.3.2021 ja väliaikaisesti

kehittämispäällikön työtehtäviä hoiti ajalla 1.3.-30.4.2021 välillä Birgitta Väisänen 50 %:n työpanoksella. Kehittämispalveluiden osalta resurssipula on ollut haaste alkuvuonna 2021.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	9 221	357 550	0	357 550	356 525	-1 025
Ulkoiset toimintakulut	-374 638	-829 590	77 300	-752 290	-666 114	86 176
Toimintakate	-365 417	-472 040	77 300	-394 740	-309 589	85 151
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-2 350	-23 677	0	-23 677	-95 417	-71 740
Nettomenot	-367 767	-495 717	77 300	-418 417	-405 006	13 411
Poistot ja arvonalentumiset	0	-356 340	0	-356 340	-305	356 035

Määrärahojen olennaiset muutokset

Kunnan omistamat kiinteistöt ovat kaikki olleet ympäristölautakunnan budjetissa. 1.1.2021 alkaen niistä siirrettiin kehittämispalveluille sellaiset kiinteistöt, jotka ovat Tohmajärven Yrityspalvelut Oy:n hallinnassa, vuokrattu ulkopuolisille tai myynnissä. Näitä kiinteistöjä oli 21. Ympäristölautakunnalle jäivät kiinteistöt, jotka ovat kunnan omassa käytössä tai asuntoja. Budjetissa tämä tarkoitti n. 100.000 euroa toimintakatteen siirtymistä ympäristölautakunnalta kunnanhallitukselle.

Kehittämispalveluiden osalta toimintakate on toteutunut joulukuun loppuun mennessä 99,8 %

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut, Hanketoiminta

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Maaseutupalvelut vastaavat maaseutuelinkeinoviranomaistehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä.

Toiminnan sisältö

Pohjois-Karjalan kuntien maaseutupalvelut yhdistyvät yhdeksi yksiköksi vuoden 2021 alusta. Tohmajärvellä on yksikön toimipiste, jossa työskentelee maaseutuasiamies. Toiminnan ydinsisältö on viranomaispalvelujen tarjoaminen maatalousyrittäjille, kuten viljelijätukien käsittely ja neuvonta, riista- ja petovahinkokorvauksien käsittely, hukkakauralakiin perustuva valvonta ja neuvonta, eläintenpitäjien rekisteröintiin liittyvät tehtävät, rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen lausunnot ym. tarvittavat lausunnot sekä muut maaseutuviranomaiselle säädetyt tehtävät.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Sähköisen asiointin edistäminen tukihallinnossa. Tavoite 95 % hakemuksista sähköisesti Tohmajärvellä.
Toteutuma: 96,5 %. Tavoite on toteutunut.
2. Maaseudun elinvoimaisena säilyttäminen säilyttämällä viljelyssä oleva peltoala. Tavoite 8 660 ha.
Toteutuma: 8668 ha. Tavoite on toteutunut.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-85 513	-78 300	-10 000	-88 300	-80 031	8 269
Toimintakate	-85 513	-78 300	-10 000	-88 300	-80 031	8 269
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-2 129	-2 700	0	-2 700	-2 147	553
Nettomenot	-87 642	-81 000	-10 000	-91 000	-82 178	8 822
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	2017	2018	2019	2020	2021
Maatiloja yhteensä	153	150	144	141	143
Lypsykarjatalous	46	41	38	37	34
Muu nautakarjatalous	17	15	15	13	12
Muu kotieläintalous	11	8	8	7	7
Viljanviljely	24	25	23	21	21
Puutarhatuotanto	3	3	3	3	3
Muu kasvituotanto	52	58	57	60	66
Peltoa ha	9 051	9 003	8 535	8661	8668
Peltoa ha / tila	59,2	60,0	59,3	61,4	61,0
Peltoa luomussa %	38	38	38	38	44
Maitomäärä, milj. ltr	14,04	14,35	14,55	15,31	14,51
Maitoa, ltr, tilaa kohti	292 447	341 618	382 931	413 901	392 042
Tulotuet x 1 000 € (sis.kuntien ja ELY:n käsittelemät)	8 120	8 019	7 763	7736	7 867
Investointikohteet kpl	7	12	5	6	8
Investointiavustukset 1 000 €	137	1 355	73	1 695	137
Korkotukilainat 1 000 €	159	2 085	40	2 555	0
Sukupolvenvaihdot kpl	0	2	2	1	4

Työllisyyspalvelut

Hanketoiminta, Sosiaalinen työllistäminen, Kelan tm-tukiosuus

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Pitkäaikaistyöttömyyden aiheuttamien kustannusten ja inhimillisen syrjäytymisen estäminen ja hallitseminen yhteistyössä työllisyshoidon verkoston kanssa. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatukimaksun vähentäminen.

Toiminnan sisältö

Työnhakija-asiakkaiden laaja-alainen neuvonta- ja ohjaustehtävä. Kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilupaikkojen varmistaminen ja lisääminen kumppanuussopimusten avulla. Hankerahoituksen hyödyntäminen työllisyshoidossa. Yrityksille tiedottaminen ja ohjaus käytettävissä olevista työllistämisen tukitoimista; palkkatuen ja kuntalisän käyttäminen työllistämisen tehostamiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Kuntakokeilun toteutuessa työnhakija-asiakkaiden kontaktointi ja oikeisiin palveluihin ohjaus nopeutuu - työllisyysaste nousee
Toteutuma: Tohmajärvi ei päässyt mukaan kuntakokeiluun, joten työllisyshoito jatkuu entisillä resursseilla. Hankkeiden asiakastyötä on tehostettu
2. Työmarkkinatukilistalla olevien työnhakija-asiakkaiden tehokkaampi ohjaus aktiivointitoimenpiteisiin tai työkyvyn arviointiin - työmarkkinatuen kuntaosuus pienenee
Toteutuma: Ohjaus on tehostunut, mutta koronan vaikutus työmarkkinatukilistaan vaikutti yhä, joten kuntaosuus ei pienentynyt ihan toivotulla tavalla. Yrittäjien työttömyysetuuden kuntaosuus nosti kokonaishintaa noin 49.000 euroa vuonna 2021
Mittari: Työmarkkinatuen kuntaosuus pieneni noin 25.000 euroa
3. Alle 25-vuotiaiden työnhakija-asiakkaiden ohjaus opintoihin ja työhön tehostuu - nuorisotyöttömyys laskee
Toteutuma: Nuorisotyöttömyys on hieman laskenut

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	137 410	148 800	0	148 800	158 576	9 776
Ulkoiset toimintakulut	-753 095	-754 600	-40 000	-794 600	-800 324	-5 724
Toimintakate	-615 685	-605 800	-40 000	-645 800	-641 748	4 052
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-10 887	-9 251	0	-9 251	-8 287	964
Nettomenot	-626 572	-615 051	-40 000	-655 051	-650 035	5 016
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Työmarkkinatuen kuntaosuus pieneni hieman edellisvuoteen verrattuna, mutta oli kuitenkin tavoitetta suurempi. Määräaikaisten (velvoitetyöntekijöiden) palkkakulut olivat puolestaan arvioitua huomattavasti pienemmät. Työttömyysprosentti laski edellisvuoteen verrattuna 1,4 prosenttiyksikköä. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien henkilöiden määrä pysyi matalalla tasolla koko vuoden, mikä pienensi asiakaspalvelujen ostojen määrää. Aktivointisuunnitelmia tehtiin loppuvuotta kohden hieman enemmän, mikä osaltaan näkyi sekä työttömyysprosentin että työmarkkinatuen hienoisessa laskussa.

Tunnusluvut

Vuosi	TP 2019	TP 2020	TA 2021	Tot 2021
Työvoima	1 874	1 827		1 760
Työttömyys-%	14,9	17,2		15,8
Työttömien aktivointiaste	37,6	29,8	35	32,4
Työmarkkinatuen kuntaosuus €	252 414	340 751	200 000	315 729
300–499 päivää	74 530	106 074		95 118
500–999 päivää	108 780	156 429		107 765
1000 päivää	69 104	78 248		112 846

Hallintopalvelut

Keskustoimisto

Tilivelvollinen: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnan päätöksenteko on avointa ja osallistavaa. Järjestetään hallinto niin, että kuntalaiset ovat tyytyväisiä kunnan tarjoamiin palveluihin, ja Tohmajärvi koetaan myönteisenä ja kannustavana paikkana asua ja yrittää. Hyvä hallinto mielletään monesti vain byrokraattisena käsitteenä. Laillisuuden lisäksi hyvään päätöksentekoprosessiin pääsee päätöksen teon eri vaiheissa monipuolisesti osallistumaan eri tahot. Asioiden käsittely järjestetään vaivattomasti ja hyväksyttävästi. Osallisuus syntyy esimerkiksi kuntalaisten kuulemisesta, tyytyväisyyttä mittaavista kyselyistä ja vaikutusmahdollisuuksista itseään koskeviin asioihin.

Toiminnan sisältö

Hallintopalvelut toteuttavat valtuuston ja hallituksen päättämällä tavalla kunnan hallinnon käytännön toimenpiteet sekä tekee hallituksen ja valtuuston asioiden valmistelutyön ja huolehtii päätösten täytäntöönpanosta ja tiedottamisesta. Tämän lisäksi hallintopalvelut palvelee kuntalaisia moninaisissa hallinnon toimialaan liittyvissä kysymyksissä.

Toiminnalliset tavoitteet

Hallintopalveluiden organisaatio muuttuu vuoden 2021 alusta, kun talouspalvelut eriytetään omaksi tulosityksikökseen.

1. Tarjotaan työkaluja arjen työskentelyyn valmistelijoille ja esittelijöille.
Tavoite: Järjestetään yhteinen valmistelijan ja esittelijän koulutus
Mittari: Koulutukseen osallistuneiden määrä
Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Hyvä hallinto ja päätöksenteko -koulutus järjestettiin kahdessa osassa 4.5 ja 11.5. Tohmajärven kunnan toimielinten esittelijöille, sihteeille ja muille valmisteluun osallistuville viran- tai toimenhaltijoille. Koulutus räätälöitiin yhteistyössä Riverian kesäyliopiston kanssa Tohmajärven kunnan tarpeiden mukaiseksi. Koulutukseen osallistui 16 hallinnon työntekijää eri toimialoilta.
2. Toteutetaan kuntalaiskysely, jossa kuntalaisilta tiedustellaan käsityksiä omasta asuinkunnasta ja sen tavoista hoitaa asioita sekä selvitetään kokemuksia ja osallistumisesta kunnan päätöksentekoon.
Tavoite: Toteutetaan kuntalaiskysely
Mittari: Tehtyjen kyselyjen määrä / Saatujen vastausten määrä
Toteutuma: Tavoite on toteutunut, koska on toteutettu yksi kuntalaisten käsityksiä omasta asuinkunnasta tiedusteleva kysely, johon saatiin yli 150 vastausta. Kysely toteutettiin hyödyntäen Innoduelin osallistamisen työkalua. Kysymyksiin vastattiin 150–344 kertaa. Kysely oli avoinna 19.8. – 28.9.2021. Kyselyä varten laadittiin seitsemän kysymystä, joiden tarkoituksena oli saada tärkeää tietoa kuntalaisilta uutta kuntastrategiaa varten. Kysymykset olivat: miksi Tohmajärvi on hyvä paikka asua, mitä on yritysmuotoisuus, mikä palvelu Tohmajärveltä puuttuu, mitkä ovat Tohmajärven vetovoimatekijät tulevaisuudessa, millaisia riskejä tulisi ottaa yritysten houkuttelemiseksi Tohmajärvelle, mikä on Tohmajärven kannalta suurin uhka ja miten kunnan yleisilmettä tulisi kehittää.

Määrärahojen olennaiset muutokset

Kuntaan on perustettu vuoden 2020 alusta uusi tiedonhallinnan tulosityksikkö. Tavoitteena on ollut, että koko kuntaa palvelevat tiedonhallinnan kulut budjetoidaan sinne. Johtuen lukuisista henkilöstövaihdoksista sekä tiedonhallinnan yksikössä että hallintopalveluissa tavoitteen toteuttaminen ei ole vielä rutinoitunut vaan erityisesti ICT-kustannuksien osalta budjetointi näiden kahden kustannuspaikan välillä ei ole onnistunut. Hallintopalveluihin on budjetoitu vain 5.000 euroa mutta toteuma oli vuoden loppuun mennessä 55.000 euroa ICT-palvelujen ostoja. Vastaavasti tiedonhallinnan yksikölle on budjetoitu 60.000 euroa mutta toteuma vuoden loppuun mennessä oli vain reilu 20.000 euroa. Tulosityksiköiden välillä tehtiin talousarviomuutos KH 22.11.2021 § 456 mutta talousarviomuutoksenkin jälkeen ICT-palvelujen osto ylittyi. Hallintopalvelujen henkilöstökulut toteutuivat budjetoitua suurempina, koska kunnanjohtajan jäätyä virkavapaalle, hallintopäällikkö on joutunut keskeyttämään osittaisen hoitovapaansa ja siirtymään täydelle työajalle maalis-heinäkuuksi. Myös koulutus toteutui budjetoitua suurempana mutta toisaalta aineiden ja tarvikkeiden osalta kulut eivät toteutuneet budjetoidusti.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	-393	150	0	150	634	484
Ulkoiset toimintakulut	-155 301	-161 290	-35 000	-196 290	-212 951	-16 661
Toimintakate	-155 693	-161 140	-35 000	-196 140	-212 317	-16 177
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-15 670	-12 885	0	-12 885	-15 536	-2 651
Nettomenot	-171 363	-174 025	-35 000	-209 025	-227 853	-18 828
Poistot ja arvonalentumiset	-1 457	0	0	0	-1 936	-1 936

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	87	40		54
Vireille tulleiden asioiden määrä (uudet)	412		500	457

Talouspalvelut

Talous- ja palkkatoimisto, Veropalvelut

Tilivelvollinen: talouspäällikkö

Toiminta-ajatus

Toteuttaa kunnan kirjanpito, palkanlaskenta ja tilinpäätös lain vaatimusten mukaisesti käyttäen nykyaikaisia ohjelmistoja ja järjestelmiä.

Toiminnan sisältö

Talouspalvelut vastaa koko kunnan taloudenhoidosta. Taloushallinto hoitaa kunnan kirjanpidon ja henkilöstön sekä luottamushenkilöiden palkkahallinnon, vastaa ostolaskuista sekä kunnan osto- ja myyntireskontrasta, maksuvalmiudesta, veloista ja perinnästä. Tämän lisäksi talouspalvelut valmistele kunnan talousarvion, osavuosisraportit, tilinpäätöksen ja taloustilastot yhdessä kunnan muun henkilöstön kanssa. Talouspalvelujen henkilöstö palvelee myös kuntalaisia ja muita asiakkaita erityisesti osto- ja myyntilaskujen selvittämistä koskevissa kysymyksissä.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Alitilittäjäkassoilla otetaan käyttöön maksupäätteet helpottamaan käteisen rahan käsittelyä.
Tavoite: 4 kassaa
Mittari: 4 kpl
Toteutuma: Otettu käyttöön musiikkiopistolla, kirjastolla, teknisellä toimella sekä liikunta- ja nuorisotoimessa
2. Taloushallinnon töiden ja palveluiden aikatauluttaminen
Toteutuma: ei toteutunut
3. Maksuliikenneohjelman uuden version käyttöönotto
Toteutuma: Otettu käyttöön huhtikuun alussa
4. Palkkalaskelmien sähköisen lähettämisen lisääminen
Tavoite: 40 % laskelmista
Mittari: %
Toteutuma: 30 % laskelmista

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	5 425	5 600	0	5 600	4 527	-1 073
Ulkoiset toimintakulut	-346 144	-341 300	-22 000	-363 300	-385 251	-21 951
Toimintakate	-340 718	-335 700	-22 000	-357 700	-380 724	-23 024
Sisäiset toimintatuotot	3 000	8 250	0	8 250	11 400	3 150
Sisäiset toimintakulut	-6 636	-9 476	0	-9 476	-7 550	1 926
Nettomenot	-344 354	-336 926	-22 000	-358 926	-376 874	-17 948
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas		79		89
lähetetyt myyntilaskut, kpl (sis. huomautuslaskut)	16 255	17 384	16 000	19 829
käsitellyt ostolaskut, kpl	8 022	7 382	8 000	7 339
palkkasumma, milj.€	9,161	8,588	9,025	8,676
palkan-/palkkionsaajia/v	718	627	700	651

Tiedonhallintapalvelut

Tilivelvollinen: tiedonhallinnan asiantuntija

Toiminta-ajatus

Tiedonhallinnan tulosityksikkö pyrkii koordinoimaan ja kehittämään kunnan tiedonhallintaa.

Toiminnan sisältö

Tiedonhallinnan tulosityksikkö vastaa kunnan kirjaamosta, intranetistä, asiakirjahallinnosta, tiedonhallinnasta ja sähköisistä asiointipalveluista. Tulosityksikkö tähtää kunnan toimintojen sähköistämiseen ja nopeuttamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Edistetään sähköistä asianhallintaa mm. vähintään selvittämällä sähköisen kokousalustan käyttöönottoa. Tiedonhallintalain vaatimukset toiminnan ja järjestelmien dokumentoinnista täytetään. Paperiarkistojen osalta parannetaan järjestystä, seulotaan vanhoja määräajan säilytettäviä asiakirjoja sekä tarkastetaan luetteloinnin ajantasaisuus.

- Tavoite: Tiedonhallintalain vaatimukset on täytetty aikataulussa.
Mittari: Tiedonhallintamalli on valmis, samoin asiakirjajulkisuukuvaus ja muut vuoden 2021 loppuun mennessä tehtävät lain vaatimat toimenpiteet ja asiakirjat.
Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Tiedonhallintamalli ja asiakirjajulkisuuskuvaus ovat valmiit. Kunnanhallitus hyväksyi 28.06.2021 § 255 Tohmajärven kunnan tiedonhallintamallin.
- Tavoite: Selvitetään, kannattaako kunnan toimielimien (pl. keskusvaalilautakunta) siirtyä käyttämään sähköistä kokousalustaa.
Mittari: Sähköisen kokousalustan tarve on selvitetty ja hyöty arvioitu suhteessa kuluihin. Mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, hankitaan järjestelmä ja otetaan se käyttöön.
Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Kunnanhallitus on kokouksessaan 1.3.2021 § 70 päättänyt, ettei sähköistä kokousalustaa hankita.
- Tavoite: Paperiarkistojen järjestystä ja luettelointia on parannettu.
Mittari: Arkistokotelot ovat paremmassa järjestyksessä, säilytysaikansa ylittäneet asiakirjat hävitetty sekä luettelointi tarkastettu ja tarvittaessa uusien arkistoluetteloiden laadinta aloitettu.
Toteutuma: Tavoite ei ole täysi määräisesti toteutunut. Suurin osa seulottavasta materiaalista on hävitetty kunnanviraston arkistohuoneista. Vanhoja luetteloita on löytynyt hiukan, mutta ne ovat hyvin epätäydellisiä ja/tai vanhentuneita. Uudelleenluetteloitityön varsinainen käynnistäminen ei ole vielä käynyt päinsä ajanpuutteen vuoksi. Tiedonhallinnan asiantuntijan virka on ollut täyttämättä 01.09.2021-09.01.2022.
- Tavoite: Selvitetään arkistotilojen kunto ja sijoittelu. Tällä hetkellä vähintään yksi sivistystoimiston talon arkistohuone on kelvoton tarkoitukseen (liiallinen kosteus), ja tilojen hajanainen sijoittelu ei välttämättä ole optimaalinen.
Mittari: Arkistotilojen kunto ja korjaustarve on selvitetty niin, että mahdollisia korjauksia voisi kirjata tulevien vuosien investointiohjelmiin. Aineistot on siirretty suojaan liikkakosteasta tilasta tai kosteusongelma on hoidettu kuntoon. On selvitetty, tarvitaanko muita arkistoaineistojen siirtoja tilasta toiseen ja toteutettu ne mahdollisuuksien mukaan.
Toteutuma: Ei toteutunut täysin. Keskusteltu teknisen johtajan kanssa, joka sanoi, että kostean arkistohuoneen korjaus olisi huomattavan kallista. Lisäksi on käynyt selville, että voisi olla mahdollista siirtää sekä sen että tarkoitukseensa nähden liian pienen Värtsilän aineistot sisältävän

arkistihuoneen sisällys saman käytävän varrella olevaan huomattavasti suurempaan huoneeseen, jossa olosuhteet ovat asianmukaisemmat. Tämä ratkaisu olisikin kustannustehokkain. Asia on selvitelty v. 2022, ja sähköpostilla tiedusteltu kiinteistöyhtiön halukkuutta korjata arkistotilat. Nyt kuivatuslaite pitää arkistotilaa kunnossa.

5. Tavoite: Kunnan arkistointiin ja asiakirjahallintoon liittyvät ohjeet ovat ajan tasalla.

Mittari: Ohjeet on käyty läpi ja tarvittaessa laadittu uudet.

Toteutuma: Tavoite on toteutunut. Päivitetty tiedonhallinnan toimintaohje tulee voimaan 1.9.2021 sekä tietosuoja- ja tietoturvaohjeet ovat vielä ajantasaisia.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	250	0	250	0	-250
Ulkoiset toimintakulut	-60 989	-106 433	50 000	-56 433	-51 897	4 536
Toimintakate	-60 989	-106 183	50 000	-56 183	-51 897	4 286
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	0	0
Nettomenot	-60 989	-106 183	50 000	-56 183	-51 897	4 286
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Kuntaan on perustettu vuoden 2020 alusta uusi tiedonhallinnan tulosityksikkö. Tiedonhallinnan asiantuntijan virka on ollut täyttämättä 01.09.2021-09.01.2022. Tavoitteena on ollut, että koko kuntaa palvelevat tiedonhallinnan kulut budjetoidaan sinne. Johtuen lukuisista henkilöstövaihdoksista sekä tiedonhallinnan yksikössä että hallintopalveluissa tavoitteen toteuttaminen ei ole vielä rutinoitunut vaan erityisesti ICT-kustannuksien osalta budjetointi näiden kahden kustannuspaikan välillä ei ole onnistunut.

Hallintopalveluihin on budjetoitu vain 5.000 euroa mutta toteuma oli vuoden loppuun mennessä 55.000 euroa ICT-palvelujen ostoja. Vastaavasti tiedonhallinnan yksikölle on budjetoitu 60.000 euroa mutta toteuma vuoden loppuun mennessä oli vain reilu 20.000 euroa. Tulosityksiköiden välillä tehtiin talousarviomuutos KH 22.11.2021 § 456. Sähköisen kokousjärjestelmän hankkimista varten oli varattu 35.000 euroa mutta ko. hankinta ei toteudu KH 01.03.2021 § 70. Tiedonhallinta alitti budjetin.

Henkilöstöjaosto / Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöhallinto, Luottamusmiestoimi, Työsuojelu, Työpaikkaruokailu

Tilivelvollinen: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Henkilöstöjaosto ja henkilöstöpalvelut vastaavat työnantajana kunnan henkilöstöpolitiikasta ja henkilöstöjohtamisen linjauksista. Tällä tarkoitetaan kunnalle työnantajana kuuluvien virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanoa koskevien asioiden ratkaisemista sekä vastuuta palvelussuhdeasioita koskevista neuvotteluista työntäjänä sekä vastuuta muista henkilöstöasioiden linjauksista ja periaatteista.

Henkilöstöjaoston ja henkilöstöpalveluiden keskeisenä periaatteena on, että henkilöstölle turvataan vaikuttamismahdollisuudet henkilöstöä koskevissa asioissa. Mukana tässä työssä ovat työnantajan edustajien ja esimiesten lisäksi henkilöstön valitsemat pääluottamushenkilöt.

Toiminnan sisältö

Henkilöstöpalvelujen keskeisenä tehtävänä on laatia ja kehittää kunnan henkilöstöhallintoon liittyviä prosesseja ja ohjeistuksia. Henkilöstöjaoston ja henkilöstöpalveluiden rooli on tukea kunnan operatiivista johtoa ja esimiehiä henkilöstöjohtamiseen ja sen kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Henkilöstöjaosto, henkilöstöpalvelut ja esimiehet huolehtivat yhdessä siitä, että henkilöstö tulee henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin, työolosuhteiden, koulutukseen pääsyn, palkkauksen, palkitsemisen ja tehtävä-/urakierron osalta kohdelluksi oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Henkilöstöpoliittinen tavoitetilä on:

- Oikeat ihmiset oikeissa paikoissa
- Jokainen pääsee ammattitaitoaan täydentävään koulutukseen tarpeen mukaan
- Työhyvinvointikyselyissä hyvät arviot

Vuodesta muodostui keskushallinnossa henkilöstöressurssien kannalta erittäin haastava, etenkin alkuvuoden ajan. Normaalisti miehityksestä puuttui useiden kuukausien ajan, milloin kehittämispäällikkö, talous- ja hallintojohtaja, henkilöstösihteeri, kunnanjohtaja, sivistysjohtaja ja tiedonhallinnan asiantuntija. Henkilöstösihteerin työpanosta tarvittiin kunnanjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan sijaisuuksiin ja lukuisiin rekrytointeihin. Alkuvuoden ajan henkilöstösihteerin tehtävää hoiti Heidi Pitkänen ja elokuusta alkaen Arja Kuosmanen. Virkajärjestelyt saatiin tehtyä kesään mennessä ja syyskaudella päästiin likimain normaalitilanteeseen – tosin ilman tiedonhallinnan asiantuntijaa.

Tehtäviä jouduttiin priorisoimaan ja suunnitelmissa olleet henkilöstöhallinnon vuosikellon laatiminen ja TSA-järjestelmän käyttöönotto jäivät toteuttamatta. Myös yhteistyön ja seurannan elementtien kehittäminen työterveyshuollon kanssa jäi kevyeksi, kun Siun Työterveydellä oli myös resurssipulaa työterveyslääkärin, -hoitajan ja asiakkuuspäällikön pesteissä.

Esimiesjohtoryhmään kuuluvat kaikki esimiestyötä tekevät. Lisäksi esimiesjohtoryhmässä ovat henkilöstösihteeri, tiedonhallinnan asiantuntija sekä vuosittain kiertävällä vuorolla vaihtuva henkilöstöjärjestöjen edustaja. Myös kunnanvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajat kutsutaan kokouksiin. Esimiesjohtoryhmä kokoontuu heinäkuuta ja joulukuuta lukuun ottamatta kuukausittain, aina

kuukauden viimeisenä maanantaina. Puheenjohtajana toimii henkilöstösihteeri. Asialistalle kootaan ajankohtaisia asioita, esimiestyön teemoja ja tiedotettavaa. Toiminnan tavoitteena on tiedonkulku, toiminnan suunnittelu yhteistyössä yli toimialarajojen ja yhtenäinen esimiestyön linja kunnassa. Unohtamatta ryhmän tarjoamaa vertaistukea ja mahdollisuutta osaamisen jakamiseen.

Strategian kohdat: Työhyvinvoinnin kehittäminen / esimiesjohtoryhmä toimii ja tieto kulkee / hyvä johtaminen / esimiesten kouluttaminen / työyhteisössä yhteiset pelisäännöt

Mittarit: Esimiesjohtoryhmän kokoontumiskerrat vuoden aikana

Toteutuma: Esimiesjohtoryhmä on kokoontunut 9 kertaa (18.1./1.3./29.3./26.4./31.5./30.8./27.9./25.10./29.11.)

Vertaisoppikouluun voivat osallistua kaikki esimiehet ja hallinto ja toimistotyöntekijät aihealueiden ja työtilanteidensa mukaan. Vertaisoppikoulu kokoontuu kuukausittain heinäkuuta ja joulukuuta lukuun ottamatta, pääsääntöisesti kuukauden viimeisenä perjantaina. Vertaisoppikoulun vetäjä vaihtuu aihealueen mukaan. Toiminnan tavoitteena on järjestää matalan kynnyksen sisäistä koulutusta ja monistaa käytännössä hyväksi havaittuja toimintamalleja esimerkiksi eri ohjelmistojen suhteen.

Strategian kohdat: Tulevaisuuden osaamistarpeiden tunnistaminen / Toimivat työnjaot ja prosessit

Mittarit: Vertaisoppikoulujen kokoontumiskerrat ja osallistujamäärät

Toteutuma: Alkuvuoden vertaisoppikouluja ei järjestetty, työruuhkassa priorisoitiin muita tehtäviä.

Syyskaudella palattiin normaaliryhtiin ja vertaisoppikoulu kokoontui neljästi (27.8./24.9./29.10/26.11.) osallistujamäärän ollessa keskimäärin 10–15 henkeä. Kun koronan vuoksi tapaamiset toteutuivat pääasiassa etänä, niitä alettiin myös tallentaa myöhemmin katsottaviksi.

Työyhteisön virkistystoimintaan on vuonna 2021 varattu 15 euroa/työntekijä (30 euroa/työntekijä työajan ulkopuolella) virkistysmääräraha, joka on tarkoitettu käytettäväksi työyhteisön päättämällä tavalla työhyvinvoinnin edistämiseen. Virkistysmäärärahat on budjetoitu toimialojen omille kustannuspaikoille.

Strategian kohdat: Työhyvinvoinnin kehittäminen / henkilöstöedut ajan tasalla / hyvä johtaminen

Mittarit: Pidetyt virkistyspäivät

Toteutuma: Korona on tuonut haastetta virkistyspäivien järjestämiseen pitkin vuotta, mutta kokonaisuutta tarkasteltaessa niitä on saatu järjestettyä edellisvuoden tahtiin, ja niihin käytetty raha on pysynyt samana.

Koko henkilöstöä koskeva työhyvinvointikysely toteutettiin kolmatta kertaa Kevan kyselytyökalulla joulukuussa. Vastausaikaa jatkettiin ja tulokset saatiin tammikuun puolella. Kyselyyn vastasi 50% henkilöstöstä (119/239 hlöä). Tulokset ovat kokonaisuutena hyvää tasoa, joskin vaihtelua toimintayksiköiden välillä esiintyy. Muutokset koko kunnan tasolla ovat pieniä. Suurin pudotus on edellisvuoden tapaan tyytyväisyydessä työterveyshuollon toimintaan ja eniten parannusta on lähiesimiestyössä palautteen saamisessa.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	19 693	12 150	0	12 150	13 242	1 092
Ulkoiset toimintakulut	-102 000	-103 100	0	-103 100	-103 627	-527
Toimintakate	-82 306	-90 950	0	-90 950	-90 385	565
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-13 021	-2 119	0	-2 119	-13 903	-11 784
Nettomenot	-95 327	-93 069	0	-93 069	-104 288	-11 219
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Henkilöstöpalveluista on poistettu työterveydenhuollon, työkokeilun (ergonomia) sekä työpaikkademokratian ja virkistystoiminnan kustannuspaikat. Koko kunnan tasolla työterveyshuollon, virkistystoiminnan ja työkokeilun (ergonomia) kulut on budjetoitu edellisvuoden tasoisiin mutta omille toimialoilleen. Myös johdon osuus työterveydenhuollon kuluista on nyt yhdenmukaisesti budjetoitu omille kustannuspaikoilleen. Vuosittaiseen henkilöstöjuhlaan on varattu rahaa saman verran kuin ennenkin mutta henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle. Koronaturvallisuuden takia henkilöstöjuhla jouduttiin siirtämään myöhempään ajankohtaan.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021
nettokustannus €/asukas	22	22	25
Henkilöstöjaoston kokoukset, kpl	4	2	4
Yhteistyötoimikunnan kokoukset, kpl		1	2
Työsuojeluryhmä kokoukset, kpl		1	2
Työterveyshuolto			
korvaus €/vuosi (koko kunta)	48200	53453	52955
henkilöstömäärä	272	262	260
korvaus €/hlö	177	204	204
Työpaikkaruokailu			
ruokailupaikkoja (sopimus+omat)	3+5	1+3	1 + 3
ateriat kpl/vuosi	2085	1336	1196
- omat ruokailupaikat	1476	982	1071
- sopimusruokala	609	354	125
aamiaiset kpl/vuosi			

Lomituspalvelut

Tilivelvollinen: lomituspäällikkö

Toiminta-ajatus

Seudullisen lomitusyksikön tehtävänä on järjestää lomituspalvelulain mukaiset palvelut Keski-Karjalan alueella niin, että alueen lomituspalveluihin oikeutetut maatalousyrittäjät pystyvät irrottautumaan turvallisesti mielin päivittäisistä välttämättömistä karjanhoitoon kuuluvista töistä. Huomioimme kaikkien osapuolten tarpeet ja toivomukset niin, että lomitukset jakautuvat tasaisesti ympäri vuoden.

Toiminnan sisältö

Toimivien maatalouslomituspalveluiden merkitys on maataloilille erityisen suuri. Lomituspalveluiden käyttäjien määrä on laskeva, joten nykyisten paikallisyksiköiden alueiden laajentuminen tulee olemaan väistämättä edessä pidemmällä aikavälillä tarkasteltaessa. Melan suositus olisi tehdä vapaaehtoisia yhdistämisä lomitusalueiden kesken. Lomituspalvelulakia ollaan kuitenkin uudistamassa ja mahdollisesti myös tulevaisuuden lomituspalveluiden hallintomallia. Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee lakiluonnosta, joka olisi tämän hetken tiedon mukaisesti lähdössä lausuntokierrokselle keväällä 2021. Keski-Karjalan lomituspalvelupäällikkö on Sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa työryhmässä pysyvänä asiantuntijajäsenenä.

Lomituspalveluiden hallintopalveluita on myyty Liperin kunnalle kuntien välisellä tehdyllä ostopalvelusopimuksella. Sopimusta on tarkoituksen mukaista jatkaa 2021–2022 vuosille.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Sähköinen vuosilomahaku.
Mittari tavoite: 95 % Sähköisten hakemusten määrä.
Toteutuma: Sähköisten hakemusten määrä 201 kpl/ 213 kpl 94,37 %
2. Ohjataan maatalouslomittajia ennalta ehkäisevästi työterveyshuollon kautta elintapahankkeeseen, sekä työ-kuntoutukseen 1–5 kpl:tta henkilökohtaisen tarpeen mukaan.
Mittari: Osallistuneiden lomittajien määrä
Toteutuma: 3 lomittajaa ohjattu.
3. Maatalouslomittajien digiloikka, sähköiset työlistat, yhteyden pito sähköisesti
Mittari: 75 % maatalouslomittajista saadaan koulutettua sähköisten järjestelmien käyttöön.
Toteutuma: 6/2021 59,5 % lomittajista ottanut sähköisiä järjestelmiä käyttöön.
Maatalouslomittajille pidetty teamsin kautta koulutusta, sähköiset työvuorotaulukot lähtivät vuoden 2021 lopussa 22/37 lomittajasta. Älypuhelin käyttöön tammikuussa 2022.
4. Järjestetään Melan tulokortin tavoitteiden mukaiset laadukkaat palvelut asiakkaille
Mittari: Asiakastytyväisyys tavoite 4. Toteutuma: 4,24

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	2 458 428	2 534 026	0	2 534 026	2 391 203	-142 823
Ulkoiset toimintakulut	-2 369 804	-2 518 200	0	-2 518 200	-2 283 302	234 898
Toimintakate	88 624	15 826	0	15 826	107 901	92 075
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-5 883	-7 341	0	-7 341	-6 254	1 087
Nettomenot	82 741	8 485	0	8 485	101 647	93 162
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Maatalouslomituksen osuus on täysin valtion korvattavaa toimintaa, mikäli lomituksen menot ylittyvät tai alittuvat tilivuodelta, ne tasataan vuoden 2021 valtionkorvausselvityksen lopputilityksessä. Hallintoraha on määräraha, josta lomituspalveluiden tulos muodostuu.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	-19	-19		-24
lomituspalvelujen asiakkaat	243	229	228	213
kunnan tuottamat lomituspalveluiden lomapäivät	12 228	10 841	10 638	9 928
- vuosilomat	6 396	5 679	5 928	5 409
- sijaisavut	4 345	4 013	3 850	3 587
- tuettu maksullinen	1 487	1 131	860	932
lomituspelv.käyttökust. Pidettyä lomapäivää kohti €	190	171	194	182

Maa- ja metsätalous

Maa- ja metsätilat

Tilivelvollinen: taluspäällikkö

Toiminta-ajatus

Hoitaa kunnan maa- ja metsäomaisuutta taloudellisesti kestäväen kehityksen mukaisesti.

Toiminnan sisältö

Huolehtia metsänhoitoon liittyvien metsäsuunnitelman mukaisten töiden toteutumisesta yhdessä sopimuskumppaneiden kanssa. Kilpailuttaa metsän myynti ja toteuttaa kauppa metsäsuunnitelman mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Hakattu puumäärä 4.000 m³
Toteutuma: 3.340 m³
2. Hoidettu metsäalue 25 ha
Toteutuma: 45,3 ha

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	321 328	152 000	0	152 000	136 014	-15 986
Ulkoiset toimintakulut	-32 378	-41 900	0	-41 900	-43 626	-1 726
Toimintakate	288 950	110 100	0	110 100	92 388	-17 712
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	0	0
Nettomenot	288 950	110 100	0	110 100	92 388	-17 712
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvet, Pohjois-Karjalan Pelastuslaitos, Ympäristöterveydenhuolto ja eläkevastuut

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunta rahoittaa sosiaali- ja terveystalvet kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja turvaamiseksi lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Toiminnan sisältö

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvet kuntayhtymä eli Siun sote vastaa kaikkien pohjoiskarjalaisten ja Heinäveden asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon talvet järjestämisestä. Tohmajärven kunnan roolina on talvet rahoittaminen ja toimitilojen tarjoaminen talvet tuotantoa varten. Kunta ohjaa ja vaikuttaa talvet laatuun ja sisältöön edustajiensa välityksellä kuntayhtymän luottamuselimissä sekä kuntayhtymän omistajakuntien kokouksissa. Lisäksi toimintaa arvioidaan Siun soten neuvottelukunnassa, joka on kunnan organisaatioon kuuluva toimielin.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Tohmajärven kuntalaiset saavat Siun sotelta riittävät ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon talvet
Toteutuma: Tavoite jäänyt osittain toteutumatta. Siun soten talvet eivät ole olleet kesäkuun loppuun mennessä riittäviä, vaan talvet saatavuudessa on ollut puutteita mm. lääkäri ja hammaslääkäritalvet osalta.
2. Siun soten paikallinen neuvottelukunta kokoontuu vuoden aikana vähintään kolme kertaa.
Toteutuma: Siun soten paikallinen neuvottelukunta on kokoontunut vuoden 2021 aikana kerran.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-20 504 985	-19 628 800	-695 000	-20 323 800	-20 154 882	168 918
Toimintakate	-20 504 985	-19 628 800	-695 000	-20 323 800	-20 154 882	168 918
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	0	0	0	0	0	0
Nettomenot	-20 504 985	-19 628 800	-695 000	-20 323 800	-20 154 882	168 918
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Sosiaali- ja terveystalvet osalta tilinpäätös on toteumassa talousarvion mukaisesti. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä tullaan kattamaan Siun soten vuoteen 2021 asti kertyneet alijäämät, jotka katetaan kuntien kesken käyttäen käyttöperusteista määräytymistä ja niistä tehdään pakollinen varaus, jonka suuruus on noin 500.000 euroa. Vuoden 2021 tulokseen vaikuttaa myös pelastuslaitoksen varallaoloriidan korvaukset, jotka on kirjattu tilinpäätökseen pakollisena varauksena 137.000 euron suuruiseksi. Pakollisista varauksista huolimatta Tohmajärven kunnan maksuosuus on noin 180.000 euroa pienempi kuin vuonna 2020.

15 KUNNANHALLITUS	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	2 351 771	2 448 598	2 425 821	2 226 476	91,78 %
MAKSUTUOTOT	360 282	309 335	242 455	284 811	117,47 %
TUET JA AVUSTUKSET	200 716	156 445	145 700	190 006	130,41 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	76 050	58 029	409 800	379 913	92,71 %
TOIMINTATUOTOT	2 988 821	2 972 407	3 223 776	3 081 206	95,60 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-3 263 730	-2 907 803	-3 306 200	-2 949 701	89,22 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 604 600	-2 235 168	-2 563 300	-2 264 964	88,36 %
HENKILÖSIVUKULUT ELÄKEKULUT	-659 130	-672 635	-742 900	-684 737	92,17 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-37 759	-108 777	-116 100	-99 753	85,92 %
PALVELUJEN OSTOT	-20 986 501	-21 712 202	-21 011 438	-21 148 149	100,65 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-33 443	-37 341	-315 873	-266 210	84,28 %
AVUSTUKSET	-372 152	-607 587	-1 123 000	-1 043 556	92,93 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-318 759	-91 925	-300 085	-315 225	105,05 %
TOIMINTAKULUT	-24 974 585	-25 356 858	-26 056 596	-25 722 841	98,72 %
TOIMINTAKATE	-21 985 992	-22 384 451	-22 832 820	-22 641 635	99,16 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	-62	0	-87	0,00 %
VUOSIKATE	-21 985 992	-22 384 513	-22 832 820	-22 641 722	99,16 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 392	-7 171	-365 840	-17 593	4,81 %
TILIKAUDEN TULOS	-21 995 384	-22 391 684	-23 198 660	-22 659 315	97,68 %
POISTOERON MUUTOS	0	0	-1 270	0	0,00 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-21 995 384	-1 873 494	-23 199 930	-22 659 315	97,67 %

Kunnanhallitus

Vaalit	-23 732	-1 280	-33 500	-31 249	93,28 %
Kunnanvaltuusto	-62 627	-50 260	-72 422	-86 210	119,04 %
Tarkastuslautakunta	-17 324	-17 324	-24 100	-20 695	85,87 %
Yleisjohto	-451 675	-429 130	-614 592	-644 145	104,81 %
Kehittämispalvelut	-344 577	-367 767	-418 417	-405 006	96,79 %
Maaseutupalvelut	-69 405	-87 642	-91 000	-82 178	90,31 %
Työllisyyspalvelut	-633 937	-626 572	-655 051	-650 034	99,23 %
Hallintopalvelut	-245 915	-170 578	-209 025	-227 782	108,97 %
Talouspalvelut	-383 022	-344 354	-358 926	-376 873	105,00 %
Tiedonhallintapalvelut	0	-60 989	-57 503	-52 329	91,00 %
Henkilöstöpalvelut	-133 022	-95 327	-93 069	-104 288	112,05 %
Lomituspalvelut	83 141	82 741	8 485	101 647	1197,96 %
Maa- ja metsätalous	103 648	289 015	110 100	92 388	83,91 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-19 807 544	-20 504 984	-20 323 800	-20 154 882	99,17 %
Kunnanhallitus yhteensä	-21 985 991	-22 384 451	-22 832 820	-22 641 636	99,16 %

2.2.2 SIVISTYSLAUTAKUNTA

(Hallinto, Perusopetus, Lukiokoulutus, Kansalaisopisto, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Liikunta- ja nuorisopalvelut sekä Varhaiskasvatus)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2021

Sivistystoimen vuoden 2021 toiminnassa korostui uusien tilojen käyttöönotto sekä tiloissa tapahtuva toiminta, mutta myös huoli kouluterveyskyselyn tuloksista. Sivistyskeskus Ahjo aloitti toimintansa vuoden alussa. Tiloissa toimii Maiju Lassilan koulu, jossa on perusopetuksen vuosiluokat 1-9. Ahjossa järjestetään perusopetuksen lisäksi lukiokoulutusta, esiopetusta, kansalaisopiston- ja Keski-Karjalan musiikkiopiston toimintaa. Tiloissa toimii myös kirjasto.

Sivistyskeskus Ahjon kanssa samalla pihalla sijaitsevan liikuntahallin yhteyteen on vuoden aikana rakennettu laajennusosa, josta löytyvät huippumoderni kuntosali sekä ryhmäliikuntatila, jossa alustana on kamppailu-urheiluun tarkoitettu judotatami. Uudet tilat soveltuvat erittäin hyvin kaikenikäisille käyttäjille ja palvelevat näin ollen laajasti kuntalaisten terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistä. Laajennuksen yhteydessä on parannettu liikuntahallin esteettömyyttä, laajennuksessa on mahdollista siirtyä katutasosta hissillä alakerran pukuhuone- ja liikuntatiloihin. Laajennusosan alakertaan on tehty tilat urheiluvälineille ja kiinteistöhuollon tarpeisiin.

Talousarvion yhteydessä on kirjattu, että tavoitteena on tehdä uudet tilat tutuiksi kuntalaisille. Rakennustyön valmistumisen jälkeen koronatilanne heikentyi merkittävästi ja tämä aiheutti haasteita toiminnan järjestämiseen. Loppuvuoden ajan kuntosalin käyttö oli kuitenkin kaikille maksutonta ja maksuttomuutta sivistyslautakunta jatkoi vielä kesään 2022 saakka.

Vuoden 2021 aikana toimintoja on kehitetty koronan aiheuttamista haasteista huolimatta. Kunta on mukana Harrastamisen Suomen mallissa, jonka kautta mahdollisesta entistä useammalle osallistuminen harrastusten pariin koulupäivän ohessa. Alustavat kokemukset ovat olleet hyviä ja myös vuonna 2022 toiminnalle haetaan rahoitusta.

Investointien suhteen vuosi 2021 on ollut maltillinen. Investoinnit ovat keskittyneet vahvasti toiminnan tukemiseen. Karelian polut ovat tulleet tutuksi maastopyöräilijöille ja vuonna 2021 on hankittu liikuntatoimelle maastopyöriä, joita kuntalaiset voivat vuokrata.

Frisbeegolf ratojen kunnostamista varten rahoitusta on haettu ja saatu ELY:ltä. Kemien kuntoradan yhteydessä oleva frisbeegolf rata on muutettu 18 väyläiseksi ja korit on uusittu täyttämään nykypäivän vaatimukset, kunnostukseen on sisällynyt myös uudet heittoalustat. Tikkanen frisbeegolf rata on myös uusittu.

Syksyllä 2021 julkaistiin valtakunnalliset kouluterveyskyselyn tulokset. Tulosten pohjalta Tohmajärvellä on syntynyt laaja huoli etenkin lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Tohmajärvellä aivan erityistä huolta herättävät päihteiden ja tupakkatuotteiden käyttö. Päihteitä ja tupakkatuotteita käytetään nuorten keskuudessa selvästi enemmän kuin mitä keskimäärin valtakunnassa tai Pohjois-Karjalassa. Lisäksi kyselyn tuloksista nousi esille, että Tohmajärvellä lasten ja nuorten yksinäisyys on huolestuttavan yleistä. Myös mielenterveyden haasteet, lähisuhdeväkivalta ja eriasteinen häirintä oli valitettavan yleistä.

Hallinto

Koulutoimisto, Musiikkiopiston kunnan maksuosuus

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinnon tehtävänä on hoitaa sivistystoimen hallintoa ja näin tukea sivistystoimen eri toimintoja niiden perustehtävissä.

Toiminnan sisältö

Koulutoimiston hallintohenkilöstö vastaa sivistyslautakunnan kokousasioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta, talousarvion valmistelusta ja sen toimeenpanosta, valtionosuuslaskelmista ja tilastoinnista, koulukuljetuksista ja monista henkilöstöhallintoon liittyvistä tehtävistä.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Tavoitteena tukea sivistystoimen muita yksiköitä heidän perustehtävässään tasapuolisesti ja mitata tässä tavoitteessa onnistumista kyselyllä, joka suunnataan sivistystoimessa työskenteleville henkilöille.

Mittari: Kyselyn tulokset ja vuosittainen vertailu 2021 alkaen.

Toteutuma: Kysely toteutettu.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	5 843	450	0	450	29 895	29 445
Ulkoiset toimintakulut	-180 925	-205 060	0	-205 060	-188 516	16 544
Toimintakate	-175 082	-204 610	0	-204 610	-158 621	45 989
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-126 009	-136 722	0	-136 722	-97 097	39 625
Nettomenot	-301 091	-341 332	0	-341 332	-255 718	85 614
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Toimintakate toteutui 46.000 euroa ennakoitua parempana. Tätä selittää osaltaan se, että sivistystoimen johdossa tapahtui henkilöstövaihdoksia ja palkkakustannukset eivät toteutuneet täysimääräisesti koko vuoden ajalta. Lisäksi saadut tuet ja avustukset selittävät toteumaa.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
<u>Koulutoimisto:</u>				
kokoukset, kpl / §	10 / 106	11 / 100		9 / 124
oppilaita/opiskelijoita 20.9.	404	420	412	436
nettokustannus €/oppilas	531	417	497	363
<u>Musiikkiopiston maksuosuus:</u>				
kunnan oppilaspaikat	53		53	53
- oppilaita keskim.ko paikoilla				
nettokustannus €/oppilas	2 150			

Perusopetus

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Perusopetuksen vuosi 2021 oli historiallinen. Uusi sivistyskeskus Ahjo valmistui ja avasi ovensa Maiju Lassilan koulun oppilaille ja henkilökunnalle. Tikkanen koulussa koulutyö jatkui entiseen malliin. Vuotta 2021 leimasi vahvasti myös koronavirus ja sen myötä tulleet rajoitukset.

Maiju Lassilan koulun ensimmäinen vuosi uusissa tiloissa sujui kokonaisuutena hyvin. Alkuvuoden aikana oppimisympäristöjen loppuun saattamiseksi jouduttiin tekemään vielä melko paljon hankintoja, joihin ei ollut talousarvion teon yhteydessä varauduttu. Nämä kustannukset näkyvät perusopetuksen tilinpäätösluvuissa ja selittävät sen miksi rahaa on mennyt enemmän kuin sitä on alun perin varattu.

Loppuvuodesta Maiju Lassilan koulun henkilökunnalle toteutettiin kysely, jonka kautta pyrittiin arvioimaan, kuinka uusi toimintakulttuuri on lähtenyt muodostumaan. Tulokset olivat positiivisia, vaikka myös kehitettävääkin löytyi ja työtä yhteisen uuden toimintakulttuurin rakentamiseksi riittää vielä jatkossakin. Henkilökunta oli kiitollinen uusista tiloista, jotka saivat paljon kehuja. Harmitusta aiheutti ainoastaan tilojen ajoittainen ahtaus, joka tosin on jo suunnitteluvaiheessa tiedostettu, kun uutta rakennusta on suunniteltu vuosikymmeniksi eteenpäin. Tohmajärvellä syntyi vuonna 2021 yhteensä 15 lasta. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli syntyvyys jatkuu myös tulevaisuudessa yhtä matalana niin sivistyskeskuksen tämän päivän ahtaus on pian muisto vain.

Koronatilanne vaihteli vuoden aikana. Kesällä oli hyvin rauhallista, kun taas talvea kohti rajoitukset ja tautitapaukset lisääntyivät koko Suomessa, Pohjois-Karjalassa ja myös Tohmajärvellä. Opetusta pystyttiin järjestämään lähestulkoon normaalisti kaikesta huolimatta, mutta kuten kouluterveyskyselyn tuloksistakin nousee esiin, on huoli lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntymisestä koronakriisin pitkittyessä erittäin tärkeä ottaa toiminnassa tarkasti huomioon.

Sivistyskeskus Ahjon tiloissa on järjestetty vuonna 2021 myös esiopetusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Uusi oppivelvollisuuslaki astui voimaan 1.8.2021. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa on vaikuttanut käytännössä niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Oppivelvollisuusudistus tarkoittaa samalla myös opiskelun maksuttomuutta.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Kaikki peruskoulun hyväksyttävästi suorittavat saavat jatko-opiskelupaikan
Useimpien tutkimusten perusteella peruskoulun jälkeisellä jatko-opiskelupaikalla on merkittävä vaikutus nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä
Mittari: Jatko-opiskelupaikan saaneiden osuus prosentteina ikäluokasta
Toteutuma: Toteutunut 100 %.
2. Maiju Lassilan koulun toimintakulttuurin luominen
Uusi yhtenäiskoulu yhdistää perusopetuksen vuosiluokkien 1–9 opetuksen yhden koulun alle. Tämä vaatii yhtenäisen toimintakulttuurin kehittämistä koko koulu yhteisön osalta

Mittari: Loppuvuodesta toteutettava kysely kouluuyhteisölle. Kyselyssä selvitetään koulun toimintakulttuurin luomisen onnistumista

Toteutuma: kysely toteutettu.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	161 489	164 100	0	164 100	298 207	134 107
Ulkoiset toimintakulut	-3 210 592	-3 372 890	0	-3 372 890	-3 701 496	-328 606
Toimintakate	-3 049 103	-3 208 790	0	-3 208 790	-3 403 289	-194 499
Sisäiset toimintatuotot	1 994	0	0	0	782	782
Sisäiset toimintakulut	-783 994	-665 420	0	-665 420	-652 285	13 135
Nettomenot	-3 831 103	-3 874 210	0	-3 874 210	-4 054 792	-180 582
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Perusopetuksen toimintakate on ylittynyt arvioidusta 198.000 eurolla. Ennakoitua suurempia kustannuksia on kohdistunut erityisesti palvelujen ostoihin, joissa ICT-kustannukset sekä palvelujen ostot kunnilta ja kuntayhtymiltä ovat olleet huomattavasti suuremmat kuin on arvioitu. Lisäksi uuden koulukeskuksen alkumetreillä on hankittu mm. Toimisto- ja koulutarvikkeita, vaatteistoa ja kirjallisuutta arvioitua enemmän. Lisäkulut ovat olleet perusteltuja ja välttämättömiä.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Valtionosuus iltapäivätoimintaan	21 074	21 889	20 155
Oppilasmäärä 20.9.	358	358	385
Nettokustannus € / oppilas	8 601	8156	8 842

Alakoululaiset			
Lukuvuosi	1.lk / 2.lk	3.lk / 4.lk	5.lk / 6.lk
2021-2022	46/41	41/42	50/44
2022-2023	39/46	41/41	42/50
2023-2024	42/39	46/41	41/42
2024-2025	27/42	39/46	41/41
2025-2026	27/27	42/39	46/41

Yläkoululaiset			
Lukuvuosi	7.lk	8.lk	9.lk
2021-2022	44	34	43
2022-2023	44	44	34
2023-2024	50	44	44
2024-2025	42	50	44
2025-2026	41	42	50

Perusopetus yhteensä	
2021-2022	385
2022-2023	381
2023-2024	389
2024-2025	372
2025-2026	355

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Tohmajärven lukio siirtyi vuonna 2021 uusiin tiloihin sivistyskeskus Ahjoon. Lukiolaiset ovat viihtyneet uusissa tiloissa hyvin. Vuoden aikana on järjestetty yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa hyvinvointikahvilaa lukiolaisille. Lukion kansainvälistä yhteistyötä on jatkettu ja yhteydet Venäjälle ovat hyvät. Syksyn aikana on lähdetty panostamaan entisestä enemmän venäjältä tulleiden opiskelijoiden kotoutumiseen; elämiseen ja opiskeluun Tohmajärvellä. Tätä painopistettä tullaan myös jatkossa kehittämään.

Koronatilanne on rasittanut myös lukio-opetusta ja opiskelijoita. Osa lukiolaisista on jo opiskellut yli puolet lukio-opinnoista korona-aikana. Vuoden aikana on jouduttu välillä lyhyitä hetkiä olemaan myös etäopetuksessa, mutta muutoin opetus on pystytty järjestämään jokseenkin normaalisti. Vierailuihin ja matkoihin rajoitukset ovat kuitenkin vaikuttaneet haittaavasti. Koronan myötä terveysturvalliset järjestelyt ovat korostuneet myös ylioppilaskirjoitusten järjestämisessä.

1.8.2021 otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma ja samana päivänä astui voimaan myös uudistunut oppivelvollisuuslaki. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa on vaikuttanut käytännössä niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Oppivelvollisuusudistus tarkoittaa samalla myös opiskelun maksuttomuutta.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Kaikki abiturientit saavat lukion päättötodistuksen ja suorittavat ylioppilaskirjoitukset.
Toisen asteen suorittaminen on tehokkain keino syrjäytymisen ehkäisyyn
Mittari: Päättötodistuksen ja ylioppilaskirjoitusten suorittaneiden prosenttiosuus lukion ikäluokasta
Toteutuma: Kaikki saaneet päättötodistuksen, osalla kirjoitukset kesken.
2. Paikkakunnan lukio entistä houkuttavammaksi
Lukiokoulutukselle on uudet tilat Sivistyskeskus Ahjossa, jossa lukiolaisille on käytössään omia tiloja.
Mittari: Tohmajärven lukion opiskelupaikaksi valinneiden prosenttiosuus paikkakunnalta lukioon lähtevistä nuorista.
Toteutuma: Tohmajärveläisistä peruskoulun päättäneistä 18 oppilasta lähti lukioon, joista 14 valitsi Tohmajärven lukion.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	13 321	65 600	0	65 600	34 969	-30 631
Ulkoiset toimintakulut	-516 604	-501 580	0	-501 580	-562 559	-60 979
Toimintakate	-503 282	-435 980	0	-435 980	-527 590	-91 610
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-87 161	-34 425	0	-34 425	-61 321	-26 896
Nettomenot	-590 443	-470 405	0	-470 405	-588 911	-118 506
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-37 831	-37 831

Määrärahojen olennaiset muutokset

Lukiokoulutuksen toimintakate on ylittynyt noin 95.000 eurolla. Toimintakulut ovat olleet noin 60.000 euroa arvioitua suuremmat. Kuluja selittävät hyvin pitkälti uuden koulukeskuksen käyttöönottoon liittyvät hankinnat, joihin ei ollut varauduttu talousarvion laadinnan yhteydessä sekä 1.8.2022 voimaan astuneen oppivelvollisuuslain mukanaan tuoman maksuttomuuden vaikutukset opetuksenjärjestäjälle.

Lukiokoulutuksessa palvelujen ostoihin on mennyt lähes 20.000 euroa arvioitua enemmän. Näissä korostuu erityisesti ICT-palveluiden osuus, joka yli 10.000 euroa enemmän kuin mihin oli varauduttu. Myös kuljetuspalvelut ovat nousseet ennakoitua suuremmiksi. Aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden osalta on toteuma arvioituun ylittynyt yli 36.000 eurolla. Tätä selittää useat pakolliset hankinnat, kuten toimisto- ja koulutarvikkeet, joita on jouduttu tekemään uuden koulukeskuksen ensimetreillä. Kirjallisuuteen varatut rahat on myös ylittynyt. Määrärahaylitysten taustalla yhtenä selittävänä syynä on myös oppivelvollisuusuudistuksesta aiheutuneet lisäkulut. Muut toimintakulut ovat ylittyneet noin 4.500 eurolla, tätä selittää yksinomaan kiinteistövero, joka on tämän verran laskennallisesti kohdentunut lukiolle.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
valtionosuus	463 058	534 200		556 624
opiskelijoita	46	50	50	51
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	12 836	10 066	8 720	10 404

Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Kansalaisopiston kevätlukukausi aloitettiin koronan takia normaalia myöhemmin tammikuun lopussa muiden paitsi liikuntakurssien osalta, ne jouduttiin perumaan koronaan koronatilanteen pitkittyessä. Tulokertymä jäi sen takia pienemmäksi, toisaalta sitä stabiloi pienemmät palkkamenot. Kesällä järjestettiin muutamia liikuntakursseja, koirakursseja, ikoninmaalaukurssi ja kielikurssi etänä.

Kurssisihteerin vuorotteluvapaan ajaksi saatiin palkattua sijainen elokuun alusta lähtien. Syksyllä harrastusten pariin ei uskallettu palata samalla tavoin kuin aiemmin. Kurssit eivät täyttyneet odotetusti ja useita niistä jouduttiin perumaan. Syksyllä tanssikursseille jouduttiin vuokraamaan ulkopuolista tilaa, kun kunnan tiloissa tanssille soveltuvaa lattiamateriaalia ei enää ole. Syyslukukausi saatiin päätökseen ajallaan, muutama liikuntakurssikerta jäi pitämättä koronan takia. Laskutus muutettiin lukukausikohtaiseksi aiemmasta osittaisesta lukuvuosikohtaisesta.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen. Tavoitteena kahden uuden kurssin toteuttaminen kyselyn perusteella.
Toteutuma: Toteutui. Koronan takia asiakastytyväisyyskyselyä ei ollut järkevää toteuttaa keväällä ja liikuntakurssien osalta kysely tehtiin onneksi jo syksyllä. Niiden tuloksia pystyimme hyödyntämään seuraavan lukukauden opinto-ohjelmaa suunnitellessa. Asiakastoiveita otamme vastaan jatkuvasti ja niiden perusteella opinto-ohjelmaan saatiin syksyllä alkavaksi saksan kielen kurssi ja puutöiden päiväkurssi.
2. Verkko-opetuksen lisääminen. Tavoitteena viiden verkkokurssin tai – luennon toteutuminen.
Toteutuma: Toteutui. Luennot siirrettiin koronan takia pidettäväksi syksyllä, pelkkä etätoteutus ei olisi toiminut. Kevään liikuntakurssit peruttiin ja kurssilaisille lähetettiin erilaisia opiston opettajien tekemiä verkkojumppien linkkejä, yhteensä 6 kpl.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	35 017	47 150	0	47 150	33 156	-13 994
Ulkoiset toimintakulut	-178 441	-214 700	0	-214 700	-183 239	31 461
Toimintakate	-143 423	-167 550	0	-167 550	-150 083	17 467
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-23 503	-11 155	0	-11 155	-56 734	-45 579
Nettomenot	-166 926	-178 705	0	-178 705	-206 817	-28 112
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	38	39		49
valtionosuus	102 382	102 818		102 098
opiskelijoita keskimäärin	874	725	800	672
opetustuntien lukumäärä	3 023	2 178	3 200	2247
nettokustannus €/opetustunti	50	69	52	67

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Kirjastopalvelut

Kirjasto muutti tammikuussa uusiin tiloihin Sivistyskeskus Ahjoon. Muutto tehtiin pääasiassa henkilökunnan voimin, ulkopuolista apua saatiin siivoustyöhön ja aineistojen siirtoon. Muuttoa hidasti mm. pakkasviikko, jolloin aineistoa ei pystynyt siirtämään. Kirjasto avautui helmikuussa hieman keskeneräisissä tiloissa, kun kaikkea aineistoa ei ehditty järjestämään. Hyllykalusteet eivät riittäneet ja niitä jouduttiin tilaamaan lisää. Sijaistyövoimasta jouduttiin luopumaan heti muuton jälkeen, eikä eläköityneen tilalle saatu palkata henkilökuntaa. Se on vaikuttanut negatiivisesti kirjastopalveluiden saatavuuteen ja kirjastolain toteutumiseen.

Omatoimikirjasto otettiin käyttöön toukokuussa hieman suppeammalla aukioloajalla koronasta johtuen. Se lisäsi kävijäkuntaa ja asiakkaiden mahdollisuutta käydä kirjastossa myös myöhemmin iltaisin ja lauantaisin. Omatoimikirjasto laajentaa siis palveluita, mutta ei korvaa henkilökuntaa. Koulun tilojen rajallisuus on vaikuttanut kirjastoon. Oppilaiden ja kuntalaisten sovittaminen samoihin tiloihin ei ole korona-aikaan ollut aina helppoa. Osa asiakkaista ei ole tullut enää päivällä kirjastoon. Koronatilanne vaikutti kirjaston toimintaan siten, ettei kaikkea suunniteltua ole pystytty toteuttamaan.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimi haki Taiteen edistämiskeskukselta prosenttitaitteen valtionavustusta, mutta hanke ei mennyt läpi. Hankkeeseen varauduttiin omarahoitussuudella, jota voitiin käyttää hankkeen toteuttamiseen pienimuotoisemmin. Taidehankinnat kohdennettiin kirjastoon, jonne hankittiin 3 teosta kolmelta pohjoiskarjalaiselta taiteilijalta. Taidekilpailulla valittujen teosten piti soveltua julkiseen tilaan ja eri ikäisten asiakkaiden iloksi. Teokset ovat herättäneet suurta ihastusta kävijöissä. Wärtsilä-saliin hankittiin myös taidetta, mutta se ei ehtinyt valmistumaan tämän vuoden aikana.

Tänä vuonna tunnuslukuihin laskettiin kaikki kulttuuripalveluiden järjestämä toiminta sisältäen koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman sisällöt. Kouluille pystyttiin tarjoamaan sisältöjä vasta syyslukukauden aikana koronasta johtuen. Keväällä etäsisältöjä ei voitu koululla vastaanottaa puuttuvien laitteiden takia.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Kirjastopalvelut

1. Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen palvelumuotoilun lähtökohtia hyödyntäen. Tilaratkaisujen ja aineistojen sijoittelun onnistuminen ja mahdollisten toiveiden toteuttaminen. Tarkastelun kohteeksi valitaan kaksi konkreettista tarkastelun kohdetta.
Toteutuma: Toteutui. Kysely toteutettiin pienimuotoisesti harjoittelijan toimesta kevään aikana.
2. Kirjaston tiloja tarjotaan eri toimijoiden ja kuntalaisten käyttöön. Tavoitteena on 1 kokoontuminen kuukaudessa eli 12 tapahtumaa vuoden aikana.
Toteutuma: Toteutui. Koronan takia kirjaston tiloja ei voitu tarjota aktiivisesti muiden käyttöön. Joitakin tapahtumia ja kokoontumia kirjastossa on ollut sekä yksittäiset henkilöt ovat voineet varata tiloja esim. opiskelua varten. Kirjaston tiloja hyödynnettiin koulukuvauksissa ja kutsunnoissa.

Syksyllä alkoi lukuvinkkauspiiri kirjastossa, joka kokoontui 4 kertaa. Tavoitteena ollut tapahtumamäärä saavutettiin.

3. Omatoimiasiakkuuden käyttöönotto. Tavoitteena on 400 omatoimiasiakkuutta ensimmäisen vuoden aikana.

Toteutuma: Ei toteutunut. Sopimuksia allekirjoitettiin 152 kpl. Omatoimiasiakkaana voi käydä myös sellaiset Vaara-kirjastojen asiakkaat, joiden sopimus on allekirjoitettu jossakin muussa Vaara-kirjastossa. Heitä on myös meidän asiakkainamme, joten todellisten omatoimiasiakkaiden määrä on ilmoitettua suurempi. Omatoimiasiakkuus alkoi vasta toukokuussa koronasta johtuen.

Kulttuuripalvelut

1. Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen, joka suunnataan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti kouluille. Kerättyjen kokemusten perusteella toteutetaan koululaisille kaksi heidän toivomaansa kulttuurielämystä.

Toteutuma: Ei toteutunut. Kyselyä ei tehty, sillä koululaisten toivomia kulttuurielämyksiä ei olisi ehtinyt toteuttaa koronasta johtuen. Keväällä esityksiä ei voitu järjestää ja syyslukukaudella toteutettiin vain ennalta sovitut esitykset, joita oli jouduttu siirtämään jo useamman kerran.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	17 913	8 450	0	8 450	3 484	-4 966
Ulkoiset toimintakulut	-332 167	-291 700	0	-291 700	-321 400	-29 700
Toimintakate	-314 254	-283 250	0	-283 250	-317 916	-34 666
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-44 972	-7 544	0	-7 544	-37 106	-29 562
Nettomenot	-359 226	-290 794	0	-290 794	-355 022	-64 228
Poistot ja arvonalentumiset	-1 377	-1 400	0	-1 400	-1 377	23

Määrärahojen olennaiset muutokset

Toimintakate on toteutunut lähes 35.000 euroa ennakoitua suurempana. Tätä selittää se, että kirjastoon jouduttiin hankkimaan lisäkalusteita muuton jälkeen ja itse muuttokustannuksetkin nostivat menoja. Lisäksi ennakoimaton kiinteistöveron osuus oli yli 6.000e.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	82	83		84
- josta kirjastopalvelut	66	73		64
- josta kulttuuripalvelut	10	10		11
<u>Kirjastopalvelut</u>				
lainausten lukumäärä	51 063	42 072	55 000	49 837
- josta kirjastoauton osuus	9 227	6 245	12 000	6 978
lainauksia/asukas	11,7	9,6		11,6
fyysiset käynnit	36 939	29 351	45 000	35 516
verkkokäyntejä	22 358	25 167	25 000	28 959
nettokustannus €/lainaus	6	7,7	5	
<u>Kulttuuripalvelut</u>				
tapahtumien lukumäärä	9	4		19

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi luo edellytyksiä kaikkien kuntalaisten liikunnan harrastamiseen tarjoamalla liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa ja kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyöstä eri toimialojen kesken.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tarjoaa ja luo edellytyksiä lasten ja nuorten kasvua, elämänhallintaa ja kansalaisvalmiuksia tukevalle vapaa-ajantoiminnalle sekä parantaa lasten ja nuorten elinoloja.

Toiminnan sisältö

Nuorisotoimi- ja liikuntatoimen tehtävien järjestämisestä ovat vastanneet liikunnan-, nuorisotoimi- ja vapaa-ajanohjaajat. Toimintoja on järjestetty yhteistyössä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa sekä kunta- että läänitasolla.

Nuorisotoimen toimintaan kuuluu nuorisotilojen ylläpitäminen, nuorisotapahtumien ja toiminnan järjestäminen, nuorisotoiminnan edellytysten ja mahdollisuuksien luominen sekä lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin vaikuttaminen (nuorisovaltuusto, paikallinen, alueellinen ja moniammatillinen yhteistyö).

Liikuntatoimi on vastannut ulko- ja sisäliikuntapaikkojen ylläpidosta. Palveluja on ostettu kunnan tekniseltä toimelta ja ulkoisilta tuottajilta mm. kumppanuussopimuksilla. Liikuntatoimi on järjestänyt yhdessä koulujen kanssa koululaisliikuntatapahtumia ja kesällä lasten uimakoulutoimintaa sekä yhdessä nuorisotoimen kanssa liikuntapainotteisia retkiä ja tapahtumia. Liikuntatoimi on osallistunut omalta osaltaan terveysliikunnan kehittämiseen ja järjestämiseen sekä toiminnallaan pyrkinyt ennaltaehkäisemään kuntalaisten liikkumattomuudesta aiheutuvia haittoja ottaen huomioon myös erityisryhmät. Liikuntatoimi on tukenut urheiluseuroja/urheilijoita toiminnallisesti ja taloudellisesti.

Koronapandemia on vaikuttanut jonkin verran palveluiden järjestämiseen. Lisäksi se on viivästyttänyt osaltaan liikuntahallin laajennuksen käyttöönottoa, koska korona on aiheuttanut mm.

Rakennusmateriaalien toimitusvaikeuksia. Liikuntahallin laajennus saatiin käyttöön vasta aivan loppuvuodesta. Koronan aiheuttamat haasteet ovat osaltaan olleet vaikuttamassa myös siihen, että kaikkia toiminnallisia tavoitteita ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Liikuntatoimi

1. Rakenteilla olevien ja vastavalmistuneiden liikuntapaikkojen käyttöönotto, toiminnan aloitus ja juurruttaminen.
Tavoitteena vertaisohjaajien kouluttaminen ikäihmisten ohjaamiseen, yksilöohjauksen järjestäminen kuntosalille omana toimintana sekä yhteistyössä yksityisten pt-ohjaajien kanssa.

Mittari: Vuoden aikana järjestetyt koulutukset 2kpl, koulutuksiin osallistuneiden määrä, yksityisten pt-ohjaajien kanssa tehtyjen sopimusten lukumäärä (2kpl)

Toteutuma: toteutunut vain osittain, uudella kuntosalilla on loppuvuodesta järjestetty omana toimintana yksilö- ja ryhmäohjausta. Yksityisten ohjaajien kanssa sopimuksia ei ole voitu tehdä, koska kuntosali valmistui vasta loppuvuodesta.

Liikuntahallin laajennus on valmistunut syksyllä 2022

2. Sähköinen tilavarausjärjestelmä liikuntahallille ja sähköinen käyttöjärjestelmä ja kulunvalvonta kuntosalille.

Tavoitteena siirtyä sähköiseen varausjärjestelmään ja kulunvalvontaan sekä saada tietoa kävijämääristä, ikäjakaumasta ja käyttöajankohdista.

Mittari: Tilastoidaan kävijämäärät kuukausittain uuden kuntosalin valmistuttua, asiakastyytyväisyyskysely vuoden 2021 lopussa uudistuksista

Toteutuma: Ei toteutunut. Liikuntahallin laajennuksen viivästymisen vuoksi sähköisen varausjärjestelmän hankinta ja käyttöönotto on siirtynyt vuodelle 2022. Asiakkailta on saatu alustavaa palautetta suullisesti, joka on ollut erittäin positiivista.

Nuorisotoimi

1. Nuorisokortti

Luodaan sähköinen järjestelmä (qr-koodi ja verkkoalusta) jolla kirjaudutaan nuorisotoimen toimintoihin. Kortin avulla voidaan tilastoida kävijämääriä ja tilastot saadaan suoraan syötettyä järjestelmän kautta valtakunnalliseen tilastointiin. Järjestelmän avulla saadaan myös Tohmajärven harrastehaku sähköiseksi ja toimintojen markkinointi helpottuu.

Mittari: Qr-koodit kaikille nuorisotoimen asiakkaille vaihteittain. Vuoden loppuun mennessä qr-koodi on 75 %:lla yläkouluikäisistä.

Toteutuma: Nuorisokortti on otettu käyttöön nuorisotila Stopin käyttäjillä. Arviolta noin kolmellakymmenellä iältään 13–18-vuotiaalla Stopin käyttäjällä on nuorisokortti.

2. Nuorisovaltuusto päättää 10.000 euron kehittämisrahan käytöstä oman aloitteensa mukaisella tavalla

Toteutuma: Toteutunut. Nuorisovaltuuston kymppitonilla on järjestetty lapsille pompputapahtuma, hankittu kolme kyläkiikkua ja nuorisotilalle uusi biljardipöytä. Koronarajoitukset ovat hankaloittaneet rahan käyttöä.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisen palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille varhaista tukea vahvistaen nuorten valmiuksia päästä elämässä eteenpäin. Yksittäisten nuorten ja nuorten ryhmien tukemisen lisäksi etsivällä nuorisotyöllä on myös muu yhteiskunnallinen tehtävä – tuoda palveluiden ulkopuolella olevien nuorten ääni kuuluviin, tehdä näkyväksi palveluvajeita ja niitä yhteiskunnan tukiverkon rakoja, joista nuoret voivat pudota.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Etsivä nuorisotyö on mukana koulunuorisotyössä (peruskoulu, lukio, ammatilliset opinnot) ennaltaehkäisevä työ → syrjäytymisen ehkäisy → vahvistaa nuorten taitoja, joilla kiinnittyä palveluihin ja jatkoluille

2. Nuorten ohjaaminen koulutukseen 2. aste, muut opinnot (osaamisen päivittäminen ammatillisen tutkinnon suorittaneet), lukiolaisten jatko-opintoihin ohjaaminen
3. Nuorisotyöttömyyden ehkäiseminen/vähentäminen, yhteistyö eri työllisyystoimijoiden kanssa
  - o työelämään hakeutuminen
  - o arjen hallinnan taitojen vahvistaminen sekä itsenäistymisen tukeminen
4. Ohjata nuoria eri palveluihin, yhteistyö verkostotoimijoiden kanssa, (mm. nuorten työpajatoiminta)
  - o Mittarina tavoitettujen nuorten (16–29 v.) määrä

Toteuma: Tavoite toteutunut: Etsivä on ollut mukana koulun nuorisotyössä. Etsivä on osallistunut myös nuorten ohjaamiseen 2. asteen opintoihin. Tehty vahvaa yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Nuoria on tavoitettu enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	38 412	20 100	0	20 100	50 008	29 908
Ulkoiset toimintakulut	-319 358	-350 530	0	-350 530	-324 269	26 261
Toimintakate	-280 946	-330 430	0	-330 430	-274 261	56 169
Sisäiset toimintatuotot	1 176	0	0	0	205	205
Sisäiset toimintakulut	-149 385	-192 046	0	-192 046	-170 416	21 630
Nettomenot	-429 155	-522 476	0	-522 476	-444 472	78 004
Poistot ja arvonalentumiset	-32 742	-40 800	0	-40 800	-64 870	-24 070

Määrärahojen olennaiset muutokset

Toimintakate toteutui 56.000 euroa ennakoitua parempana. Tätä selittää mm. Saatu hankerahoitus ja 26.000 euroa ennakoitua pienemmät toimintakulut, joiden selittävänä syynä on osittain koronatilanne ja sen vaikutukset palvelutuotantoon.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
<u>Liikunta ja ulkoilu</u>				
nettokustannus €/asukas	74	70		41
valtionosuus	16 291	15 974		15 543
myönnetty avustukset €	11 405	9 057	13 000	8 769
myönnetty avustukset €/asukas	2,6	2,1		2,07
liikuntapaikkapasseja, lkm	230	0	250	0
ylläpidettyjä latuja, km	23	25	25	25
hoidettuja liikuntapaikkoja, lkm	16	19	17	18
<u>Nuorisotoimi</u>				
nettokustannus €/asukas	24	29		24
valtionosuus	4 615	4 451		4 210
tapahtumia, retkiä, lkm	12	10	10	12
osallistujien lukumäärä	455	500	500	620

Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tarjoaa monipuolisia varhaiskasvatuspalveluita lapsiperheille ja vastaa lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja erityisvarhaiskasvatuksen tarpeisiin sekä tukee perheitä kasvatustehtävässä ja vanhemmuudessa. Varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat perheiden yksilöllinen palvelutarve ja elämäntilanne, subjektiivinen päivähoito-oikeus, lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen tarve sekä mahdollinen maahanmuutto. Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit mitoitetaan lain määräämällä tavalla.

Toiminnan sisältö

Varhaiskasvatusta tarjottiin Käenpesän ja Tikkanan päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkotiki Keijukassa, Maiju Lassilan –koulun esiopetusryhmissä sekä perhepäivähoitajien omissa kodeissa. Ryhmäperhepäiväkotiki Pikku-Keijun toiminta Värttilässä päättyi juhannukseen 2021.

Tohmajärven kunta valikoitui satunnaisotannassa mukaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun, tästä johtuen esiopetuksessa on aloittanut syyslukukaudella 2021 39 yksivuotisen esiopetuksen oppilasta ja 37 kaksivuotisen esiopetuksen oppilasta. Kokeilussa kuntaamme muodostettiin opetus- ja kulttuuriministeriön päätösten mukaisesti koeryhmä, johon osallistuu lähes kaikki kunnassa asuvat 2016 syntyneet lapset. Esiopetusryhmien lukumäärä nousi kolmesta ryhmästä viiteen. Kunnalla on velvollisuus järjestää esiopetusta kaksivuotisen esiopetuksen koeryhmään kuuluvien lasten lisäksi kaikille 6-vuotiaille lapsille. Esiopetus on perheille maksutonta ja lapsen osallistuminen on velvoittavaa. Esiopetusta järjestettiin Tikkanan päiväkodissa viisi- ja kuusivuotiaiden esioppilaiden yhteisryhmässä, Käenpesän päiväkodissa viisivuotiaiden esiopetusryhmässä sekä Maiju Lassilan –koululla kahdessa kuusivuotiaiden ja yhdessä viisivuotiaiden esiopetusryhmässä.

Rekrytointien saralla kaksivuotinen esiopetus nosti varhaiskasvatuksen opettajien määrällistä tarvetta, mihin myös henkilöstörakenteen muutos vuoteen 2030 tähtää. Kuitenkin rekrytointien osalta haasteena on valtakunnalliseen tapaan pätevien opettajien saaminen avoimiin tehtäviin. Painopisteenä on ollut lakisääteisen henkilöstömäärän turvaaminen.

Varhaiskasvatuksen asiakirjojen osalta laadittiin kaksivuotisen esiopetuskokeilun opetussuunnitelma sekä otettiin käyttöön esioppilaille sähköinen henkilökohtainen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS). Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin kahdesti, ensimmäisen kerran touko-kesäkuun vaihteessa. Vastaajien määrän ollessa erittäin alhainen kyselyä uudistettiin ja vastauksia kerättiin toistamiseen lokakuun aikana. Hoitojärjestelyihin sekä pedagogiikkaan on oltu pitkälti tyytyväisiä, tilojen osalta Käenpesän päiväkotiki kaipaasi ehostusta muiden uusien yksiköiden rinnalla.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Siun soten perhepalveluiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi
Kuntastrategiassa perheiden pahoinvoinnin torjunnan toimenpiteenä edellytetään varhaista puuttumista ja tiedonkulkua sivistystoimen ja Siun soten perhepalveluiden kanssa. Yhteistyötä tehdään hyvinvointineuvolassa sekä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman myötä.

Mittarina: Hyvinvointineuvolan säännöllisyyden ja yhteistyön riittävyyden arviointi: Kuntastrategiassa tavoitetilana 2021 lastensuojelutarpeen ja huostaanotettujen osuuden alentaminen maakunnan keskiarvotasolle

Toteutuma: Toteutunut. Hyvinvointineuvola käynnistyi 18.5.2021 ja kokoontui säännöllisesti keskimäärin 4–8 viikon välein. Yhteistyön myötä perheiden tilanteita sekä yhteistyömuotoja saatiin edistettyä. Lastensuojeluilmoitusten määrässä korona-aika näkyy vuoden 2020 osalta laskeneena määränä, mutta vuoden 2021 osalta merkittävänä nousuna. Lastensuojelun asiakkuusmäärät ovat kuitenkin tästä huolimatta pysyneet vuosien 2019–2021 aikana tasaisena. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen (kiireelliset sijoitukset, sijoitukset avohuollon tukena sekä huostaanotot) lasten määrässä on tapahtunut merkittävä lasku: vuonna 2019 näiden lasten määrä oli 42, kun vuonna 2021 määrä oli 26 lasta.

2. Asiakastyytyväisyys: varhaiskasvatuspalvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin

Mittarina: asiakastyytyväisyys kysely huoltajille ja lapsille keväällä 2021. Mittarin tavoitearvo 85–100 %

Toteutuma: Toteutunut. Asiakastyytyväisyyskyselyssä 91,4 % vastasi varhaiskasvatuksen vaihtoehtojen vastaavan perheiden tarpeisiin. Kokonaistyytyväisyys varhaiskasvatus ja esiopetuspalveluihin sai mediaaniarvosanan 9 (vastaajista 60 % antoi arvosaksi 9 tai 10).

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	189 933	130 370	0	130 370	192 530	62 160
Ulkoiset toimintakulut	-1 830 347	-1 891 530	0	-1 891 530	-1 850 794	40 736
Toimintakate	-1 640 414	-1 761 160	0	-1 761 160	-1 658 264	102 896
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-364 683	-340 751	0	-340 751	-351 868	-11 117
Nettomenot	-2 005 097	-2 101 911	0	-2 101 911	-2 010 132	91 779
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Maksuttoman esiopetusajan lisääntyminen sekä 1.8.2021 voimaan astunut varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos ovat yhdessä vaikuttaneet asiakasmaksutuottoihin alentavasti. Vuositasolla kuitenkin varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot toteutuivat ennakoitua paremmin ja vastaavasti kotihoidontuen menot toteutuivat ennakoitua alempana. Valtiolta myönnettyt tuet ovat olleet myös aikaisempiin vuosiin nähden suuremmat, mm. tasa-arvorahan osalta. Kaksivuotisen esiopetuksen järjestämisestä Tohmajärven kunnalle myönnettiin tukea 88.100 euroa koko kokeilun ajalle eli 1.8.2021-1.6.2024. Pikku-Keijun toiminnan päättymisestä johtuen menot ovat toteutuneet hieman arvioitua pienempänä, mutta vastaavasti Keijukassa vuorohoidollisen hoidon tarve on kasvanut merkittävästi syksyllä 2021.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	460	465		474
lasten kotihoidontuki 1 000 €	127	153	154	135
lapsia keskimäärin kotihoidontuen piirissä	50	52	53	41
hoidettavia lapsia 31.12.	184	164	154	151
- josta esiopetuksessa	40	44	44	76
esiopetusryhmien lkm	3	3	3	5
esiopetustuntien määrä	2 100	2 100	2 100	2 100

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	TOT %
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	139 299	83 084	74 800	160 198	214,2 %
MAKSUTUOTOT	264 386	197 889	222 600	200 889	90,2 %
TUET JA AVUSTUKSET	236 213	173 970	134 320	266 197	198,2 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	11 834	10 155	4 500	15 952	354,5 %
TOIMINTATUOTOT	651 733	465 098	436 220	643 236	147,5 %
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-5 062 624	-4 815 575	-4 882 300	-4 856 088	99,5 %
PALKAT JA PALKKIOT	-4 090 810	-3 896 772	-3 952 200	-3 923 162	99,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-971 814	-918 803	-930 100	-932 926	100,3 %
ELÄKEKULUT	-821 245	-790 606	-789 200	-792 505	100,4 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-150 569	-128 197	-140 900	-140 421	99,7 %
PALVELUJEN OSTOT	-2 243 733	-1 996 175	-1 935 111	-2 225 946	115,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-215 807	-329 306	-326 666	-402 147	123,1 %
AVUSTUKSET	-146 239	-168 714	-173 000	-148 402	85,8 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-774 226	-883 828	-898 976	-926 518	103,1 %
TOIMINTAKULUT	-8 442 628	-8 193 598	-8 216 053	-8 559 101	104,2 %
TOIMINTAKATE	-7 790 896	-7 728 500	-7 779 833	-7 915 865	101,7 %
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	0	0	0	-689	0,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-34 119	-44 787	-42 200	-182 463	432,4 %
TILIKAUDEN TULOS	-7 825 015	-7 773 287	-7 822 033	-8 099 017	103,5 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 825 015	-7 773 287	-7 822 033	-8 099 017	103,5 %
Sivistyslautakunta					
Hallinto	-285 700	-301 091	-341 332	-255 720	74,9 %
Perusopetus	-3 877 815	-3 876 562	-3 874 210	-4 054 792	104,7 %
Lukiokoulutus	-534 878	-590 443	-470 405	-588 910	125,2 %
Kansalaisopisto	-162 271	-166 926	-178 705	-206 816	115,7 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-346 420	-359 226	-290 794	-355 023	122,1 %
Liikunta- ja nuorisopalvelut	-424 255	-429 155	-522 476	-444 473	85,1 %
Varhaiskasvatus	-2 159 557	-2 005 097	-2 101 911	-2 010 131	95,6 %
Sivistyslautakunta yhteensä	-7 790 896	-7 728 500	-7 779 833	-7 915 865	101,7 %

Määrärahojen olennaiset muutokset

Sivistystoimen toimintakate on ylittynyt 1,5 %:lla arvioidusta, eli 100.000 eurolla. Määrärahat ovat ylittyneet erityisesti opetuspuolella, jossa uusien koulutilojen käyttöönottoon liittyen on jouduttu tekemään hankintoja, joihin ei ole ennakolta varauduttu talousarvion laadinnassa. Lisäksi talouden toteumaa heikentää lähes 50.000 euron edestä kiinteistövero uudesta sivistyskeskuksesta. Vapaa-aikapalveluiden osalta toimintakate on kuitenkin toteutunut yli 50.000 euroa ennakoitua parempana. Hallinnossakin talouden toteuma on reilusti arvioitua parempi. Varhaiskasvatuksessa talous on myös toteutunut ennakoitua paremmin, ero arvioituun on noin 100.000 euroa plussan puolella.

2.2.3 KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA

(Musiikkiopisto ja varhaisiän musiikkikasvatus)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2021 sekä suunnitelmakaudelle 2022–2023

Opetustilojen äänivuotokorjauksia Kiteen Ilmarisessa 3–4/2021

Muutto musiikin opetustilojen osalta Tohmajärvellä uuteen sivistyskeskukseen 01/2021

Muutto tanssiopetuksen osalta Kipinään 1/2021 (tilan muutostyöt toteutettiin 12/2020–01/2021)

Muutto musiikin varhaiskasvatuksen osalta opetuksen palautuminen Kipinään 9/2021

Muutto osan musiikin, tanssin ja musiikin varhaiskasvatuksen opetustilojen osalta Liperin Ylämyllyllä uuteen yläkouluun 08/2021

Polvijärvellä bänditoiminnan muuttaminen uusiin tiloihin alakoulun kellariin 8/2021

Erasmus-hanke toteutetaan kaudella 08/2020–08/2022

Apulaisrehtorin viran perustaminen, viranhoidon aloitus 8/2022

Musiikkiopisto

Tilivelvollinen: musiikkiopiston rehtori

Toiminta-ajatus

Musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaista musiikin sekä tanssin laajan oppimäärän opetusta. Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita (Opetushallitus v. 2017), pois lukien avoin opetus, jonka tuottamiseen valtionosuutta ei voi käyttää. Opetus on kaikilla tasoilla tavoitteellista ja sillä tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Toiminnan sisältö

Musiikkiopisto järjestää ja tuottaa laadukasta musiikin ja tanssin tavoitteellista opetustoimintaa pääasiassa sopimuskuntien lapsille ja nuorille, sekä vapaiden paikkojen puitteissa aikuisille. Erikoistumisalueita ovat taidemusiikki, orkesteri-, bändi- ja yhtyeopetus, pop/rock/jazz-musiikkiopetus, kansanmusiikki ja tanssin opetus.

Musiikkiopisto järjestää eri tilaisuuksiin ohjelmalvelua ja erilaista konserttitoimintaa seitsemällä eri paikkakunnalla. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun perusopetuksen, lukiokoulutuksen, sosiaalitoimen, neuvolapalveluiden ja ikäihmisten kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Uusien oppilaiden tavoittaminen, opetuksen saavutettavuudesta huolehtiminen

Henkilökunnan tavoitteellinen ammatillinen täydennyskouluttaminen, verkostoituminen; uudet verkostoitumisen toimimenetelmät etämahdollisuudet huomioon ottaen

Orkesteritoiminnan rooli paitsi pedagogisesti myös konserttitoiminnan kannalta: Orkesteritoiminnan pitkän linjan tavoitteet eri orkesterisoitinten riittävän saatavuuden osalta vuosia etupainotteisesti. Klarinetin- ja saksofonisoiton viranhaltijan saaminen 8/2021 on parantanut puhallinsoitinten opetuksen saatavuutta, erityisesti puhallinorkesteripaikkakunnilla.

Epidemiatilanteen huomioiminen pedagogiikassa, tarjonnassa sekä markkinoinnissa. Etäopetusta otettu käyttöön edellisvuotta laajemmin myös sairaspoissaolojen ehkäisyssä silloin kun vointi mahdollistaa työskentelyn rajoitetusti.

Musiikkiopiston ja kuntien eri toimijoiden välisten yhteistyöhankkeiden edistäminen. Uusia yhteistyöavauksia kyetty käynnistämään eritoten hyödyntäen myös etäyhteyksiä.

Mittarit:

1. Markkinointitoimet vuositason seuranta: musiikkiopiston tuottamat kampanjat, mainokset, jotka on kohdennettu toimialueelle tai toimialueen ulkopuolelle.
Mittari: kaksi kertaa vuodessa peittojakeluna tehtävä mainoskampanja (osoitteeton jakelu) toiminta-alueen kunnille.
Toteutuma: yksi peittojakeluna tehty mainoskampanja Tohmajärven ja Polvijärven kuntien alueelle, julisteet/flaijerit: 16 kertaa jaettu/toimitettu, maksetut somepostaukset 12 kpl, popjazz-osaston livestriimattu soitinesittely verkossa 1kpl.
2. Viestintätoimet vuositason seuranta: musiikkiopiston tuottamat blogitekstit, henkilöstökoulutustilaisuudet ja muut menetelmät, joilla yksikön toimintaa tehdään tunnetuksi toimialueella tai toimialueen ulkopuolella.
Mittari: Tuotetaan yksi uutiskirje ja 1–2 blogitekstiä/kuukausi.

Toteutuma: Blogitekstit 7 kpl, uutiskirjeet 5 kpl, somepostaukset 75 kpl, Pilli-lehti julkaistu 5/2021, Sivistyksen Suakkunat -lehden artikkelit.

3. Yhteistyöhankkeet vuosittain kunnittain tehtävä seuranta: musiikkiopiston ja kuntien yksiköiden yhteistyöhankkeet, joilla jalkautetaan taiteen perusopetuksen toimintoja oppilaiden ja/tai muiden kuntalaisten eduksi.

Mittari: Vähintään yksi yhteistyö tai hanke taiteen perusopetuksen antamisen lisäksi jokaisen toimialueen kunnan tai kunnassa toimivan muun tahon kanssa.

Toteutuma:

Heinävesi: syksyllä sekä alakoulun että varhaiskasvatuksen yhteistyöhankkeiden käynnistyminen, kunnan kanssa vauvamuskarilahjakortit.

Liperi: yhteistyötä seurakunnan kanssa, alakoulun kanssa, päiväkotimuskarit koko kevätkauden 16 viikkotuntia erillisellä tuotantosopimuksella; sopimus Siikasalmen koulun toiminnasta heidän tilauksenaan viikoittain lokakuusta 2021 alkaen.

Outokumpu: yhteistyötä koulun kanssa sekä Outokummun puhallinorkesterin kanssa, kunnan kanssa vauvamuskarilahjakortit.

Polvijärvi: yhteistyötä Tempo-orkesteritoiminnalla alakoulun kanssa viikoittain, sekä bänditoiminnan osalta yhteistyö laajenee syyskaudella 2021.

Rääkkylä: Yhteistyötä kunnan kanssa mm. vauvamuskarilahjakortit, yhteistyötä seurakunnan kanssa yhteisvastuukonsertin järjestämisessä.

Kitee: yhteistyötä kristillisen kansanopiston kanssa, Soneticin kuoroyhdistyksen kanssa, yhteistyötä Kiteen kulttuuritoimen kanssa, yhteistyö Kiteen perusopetuksen kanssa Suomen harrastamisen mallin ukulele -ryhmät keväällä 2021 ja kouluorkesteri syksystä 2021 alkaen.

Tohmajärvi: yhteistyötä kansalaisopiston kanssa (Kipinä; opettajia ja soittimia), yhteistyö perusopetuksen kanssa Ahjossa, yhteistyötä kehittämispalveluiden kanssa, koulutustilaisuus kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstölle, kirjaston kanssa yhteistyövideot näyttelyistä, yhteistyö taiteilijaresidenssin kanssa.

Virkku-hanketta pyritään käynnistämään kaikkien kuntien soteyksiköiden kanssa.

Syyskaudella sen käynnistämisen haasteena oli viestintätuottajan sijaisuudentäytön rekrytointiongelmien ja sen aiheuttama resurssipula.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Valtionosuus	759 338	802 434	829 168
Kuntien oppilaspaikat	323	323	323
• Heinävesi	13	13	13
• Kitee	90	90	90
• Liperi	57	57	57
• Outokumpu	35	35	35
• Polvijärvi	40	40	40
• Rääkkylä	35	35	35
• Tohmajärvi	53	53	53
Henkilöstö, josta	45	47	45
• Viranhaltijaopettajat	9	16	16
• Tuntiopettajat	31	26	24
• Hallintohenkilöstö	5	5	5
Oppilaat 20.9	816	860	638

KESKI-KARJALAN MUSIIKKIOPISTO	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	TOT %
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	476 223	432 615	510 000	468 637	91,9
MAKSUTUOTOT	170 824	155 990	158 000	155 050	98,1
TUET JA AVUSTUKSET	7 611	17 129	21 500	45 828	213,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 748	7 534	7 300	6 601	90,4
TOIMINTATUOTOT	670 406	613 268	696 800	676 116	97,0
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 190 878	-1 193 488	-1 266 400	-1 222 594	96,5
PALKAT JA PALKKIOT	-981 692	-983 251	-1 046 200	-1 007 724	96,3
HENKILÖSIVUKULUT	-209 186	-210 237	-220 200	-214 870	97,6
ELÄKEKULUT	-173 565	-178 039	-183 100	-179 458	98,0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-35 621	-32 198	-37 100	-35 412	95,5
PALVELUJEN OSTOT	-210 730	-154 608	-211 350	-194 612	92,1
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 954	-42 201	-12 000	-51 762	431,4
MUUT TOIMINTAKULUT	-25 424	-34 960	-35 501	-35 673	100,5
TOIMINTAKULUT	-1 437 987	-1 425 257	-1 525 251	-1 504 641	98,6
TOIMINTAKATE	-767 581	-811 989	-828 451	-828 525	100,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-767 581	-811 989	-828 451	-828 525	100,0

2.2.4 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

(Hallinto, Tekninen toimi, Vesihuoltolaitos, Ravitsemus- ja siivouspalvelut, Tila- ja vuokrauspalvelut)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2021 sekä suunnitelmakaudelle 2022–2023

Sivistyskeskuksen, Tohmajärven kunnan merkittävimmän työmaan valmistuminen muutti hieman teknisen toimen toimintoja. Teknisen toimen työtehtävät keskittyvät enenevässä määrin ydinkeskustan alueelle. Uuden tekniikan käyttöönotto ja uusien toimintarutiinien käynnistäminen vaativat resursseja ja perehtymistä kiinteistönhoidolta, ruoka- ja siivouspalveluilta. Kiinteistön leasingkulujen jyvittäminen toimitilapalveluille lisää toimialan kustannuksia. Keskustajaman toimintojen keskittymistä alueelle pidetään hyvänä asiana toimialan materiaalihallinnan ja kustannusrakenteen näkökulmasta ajateltuna pitkällä aikavälillä. Liikuntahallin alakertaan muodostunut varasto- ja työtila erityisesti tukee toimintojen keskittämistä ja kaluston parempaa hyödynnettävyyttä. Tietäväisen koulukeskuksen alasajaminen ja pajarakennuksen myynti työllistivät erilaisten tavarasiirtojen kautta kiinteistöhoitoa. Vesi- ja viemärlaitoksen automaatiojärjestelmien osittainen uusiminen ja Asuntoranta-kiinteistön myynnit vapauttivat kiinteistönhoidon resursseja Värtsilästä. Resurssia on siirretty henkilöstöjärjestelyjen seurauksena Tikkalaan.

Rakennusvalvonnassa otettiin käyttöön Lupapiste palvelu. Rakentamiseen liittyvien lupien käsittely helpottui ja samalla mahdollistaa asiakkaiden etäasioinnin, ajasta ja paikasta riippumatta. Muutamia lupahakemuksia tuli kuitenkin paperiversioina. Palvelu mahdollistaa paremmin myös viranomaisyhteistyön naapurikuntien kanssa. Rakennustarkastajana toimi kuntatekniikan päällikkö oman toimen ohella. Henkilöstö- ja kapasiteetti tarpeet luovat jatkossa kustannuspaineita yhteistyön lisäämiselle rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta naapurikuntien kanssa. Ympäristönsuojelun valvontaa pyritään yhteistyön ja kapasiteetin kehittyessä tehostamaan.

Kunnan omat rakennushankkeet keskittyivät enenevässä määrin vesi- ja viemärlaitoksen saneerausohjelman mukaisiin kunnossapitotöihin ja saneeraukseen. Jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelu ja ympäristöluvan hakeminen käynnistettiin loppuvuodesta 2021. Samalla aloitettiin selvitys biokaasun jalostamisesta yhdyskuntajätteestä. Lopputuloksena alkuvuodesta 2022 julkaistussa selvityksessä todettiin biokaasun jalostaminen kannattamattomaksi. Loppuvuodesta 2021 ilmeni tarve selvittää Hölhön teollisuusalueen mahdollisuudet liittyä kunnalliseen vesi- ja viemäriverkkoon. Selvitystyö ja suunnittelu aloitettiin joulukuussa Ramboll Oy:n toimesta. Kiinteistöjen kunnossapidossa ja saneerauksissa panostetaan erityisesti kunnan toiminnan kannalta tärkeisiin kohteisiin sekä asuntokannan kustannustehokkaaseen ylläpitoon.

Keskeiset tapahtuma 2021

Sivistyskeskuksen toiminta ja käyttöönotto on sujunut odotetulla tavalla, kiinteistönhoidon ja ruokapalveluiden näkökulmasta katsottuna. Rakennuksen hankintasopimukseen liittyvän laajennetun käyttöönoton yhteydessä pyritään saamaan rakennuksen tekniikka toimimaan optimaalisesti käyttöön suhteutettuna. Samalla pyritään korjaamaan takuuseen liittyviä puutteita esim. kiintokalusteissa. Kiinteistön leasing-maksut käynnistyivät syksyllä. Tietäväisen koulukeskus on vastaavasti ns. ylläpitotilassa ja pajarakenus myyty.

Rakennusvalvonnan lupapistepalvelu on käynnistynyt ja lupahakemuksia on tullut sähköisesti järjestelmään. Asiakkaat käyttävät pääsääntöisesti lupapiste-palvelua, muutamia lupahakemuksia on tullut paperiversioina. Arviona käyttöönoton sujuvuudesta voitaneen todeta, että käyttöönotto on

lähtenyt liikkeelle asiakaspalautteen perusteella tyydyttävästi. Rakennusvalvonnan yhteistyöyksiköstä Kiteen ja Rääkkylän kanssa on ollut keskustelua ja on tehty selvitys yksikön tarpeellisuudesta, toiminnasta ja aiheeseen liittyvistä realiteeteista. Vuodelle 2022 budjetoitiin rakennusvalvontaan 60 % henkilöresurssi.

Kunnan omat rakennushankkeet ovat keskittyneet pääasiassa saneerausluonteisiin tehtäviin. Terveyskeskuksen ja liikuntahallin kattoremontit, liikuntahallin laajennus ja oviremontit toteutuivat odotetusti. Terveyskeskuksen aurinkopaneelijärjestelmä toteutetaan vuoden 2022 aikana. Niiralan teollisuusraiteen kunnostus toteutetaan vuoden 2022 aikana, mikäli kohteelle myönnetään tarvittava avustus.

Kunnan oma remonttiryhmä on toteuttanut huoneistoremontteja ja muita pääasiassa kunnostukseen liittyviä tehtäviä. Tulevien vuosien remonttikohteiden esim. Eläinlääkäritilan muutos terveyskeskukselle, Kemien päiväkodin ja terveyskeskuksen kunnostuksien toteuttaminen on edullisinta omana työnä tehtynä.

Kuntatekniikan projekteina toteutettiin Matinsärkän välisäiliön remontin 2-vaihe. Värtsilän jätevedenpumppaamoiden kaukovalvonta toteutettiin. Verkostosaneeraukset Valkealampi ja Nenosenlampi ovat toteutettu suunnitelmien mukaisesti.

Kunnan käytössä ollut n. 10.000 h ajettu traktori vaihdettiin uuteen. Kilpailutuksessa valintakriteereinä painotettiin maksettavan välirahan suuruutta ja käyttöominaisuuksia. Kilpailutuksen tuloksena päädyttiin kotimaiseen tuotemerkkiin.

Tulevaisuuden linjauksista jätevedenkäsittelyyn liittyen, ympäristölautakunta päätti kokouksessa 15.6.2021 §67 käynnistää jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelun, biokaasulaitoksen esiselvityksen ja ympäristöluvan hakuprosessin. Päätös perustui Ramboll Oy:n tekemään kustannus selvitykseen sekä Kiteen kaupungin ja Kiteen veden kanssa käytyyn keskusteluun. Yhteistyöhankkeiden ongelmaksi muodostuu hankkeitten ajoittumisesta eri vuosikymmenille. Jätevedenpuhdistamon yleissuunnitelman perusteella, uuden puhdistamon sijainti toteutunee alustavan arvion mukaan nykyisen puhdistamon välittömään läheisyyteen. Hankkeen toteutuksesta päättää kunnanhallitus sekä kunnanvaltuusto talousarviokäsittelyn yhteydessä, mahdollisesti vuoden 2023 aikana. Jätevedenpuhdistamon yleissuunnitelmat ja biokaasulaitteiston esiselvitys valmistuivat pääosin vuodenvaihteessa. Biokaasulaitoksen esiselvityksen tuloksena todetaan biokaasulaitosinvestointi uuden jätevedenpuhdistamon yhteyteen kannattamattomaksi.

Hallinto

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Huolehtia, suunnitella ja johtaa maankäytön suunnittelun valmistelua, kunnan toimesta tapahtuvaa talon- ja yhdyskuntatekniikan rakentamista, rakennuttamista sekä niihin liittyviä kunnossapito- ja käyttötehtäviä, yksityistielainsäädännön edellyttämiä kunnan tehtäviä, huolehtia liikenneturvallisuudesta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristönsuojelusta, valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

- Hallintoa hoidetaan taloudellisesti ja tehokkaasti eri tulosyksiköiden toimintaa tasapuolisesti tukien.
  - Henkilöstön työkuormaa pyritään tasapainottamaan toimenkuvaan liittyvillä järjestelyillä.
  - Ylitöiden minimoiminen
  - Mittarit
    - o Teknisen toimen kustannusten toteuman vertailu budjetoituun summaan (toteutui/ei toteutunut)
4. Ylitöiden suhteellinen kertymä edellisvuoden tilanteeseen verrattuna (ylitti edellisvuoden/ei ylittänyt edellisvuotta)

Teknisen toimen toimintakate ylittyi marginaalisesti budjetoituun verrattuna. Tavoite ei toteutunut.

Hallinnon toiminnot ovat toteutuneet suunnitellulla tavalla. Hetkellisiä ylityöpiikkejä on tasattu työaikajärjestelyjen puitteissa. Ylitöitä ei tehty. Työajat onnistuttiin tasaamaan liukumien puitteissa. Tavoite toteutui.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	8 553	1 300	0	1 300	2 173	873
Ulkoiset toimintakulut	-271 144	-286 400	0	-286 400	-265 770	20 630
Toimintakate	-262 591	-285 100	0	-285 100	-263 597	21 503
Sisäiset toimintatuotot	1 665	0	0	0	600	600
Sisäiset toimintakulut	-19 809	-18 054	0	-18 054	-20 366	-2 312
Nettomenot	-280 736	-303 154	0	-303 154	-283 363	19 791
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	62	65		67
kokoukset, kpl/§	11 / 138	11 / 152	10 / 150	10/143
myönnetyt maa-ainesten ottoluvat	3	2		0
voimassa olevat maa-ainesten ottoluvat 31.12.	18	19		16
myönnetyt ympäristöluvut	1	1		0
ympäristölupia 31.12.	34	38		36

Tekninen toimi

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Yhdyskuntasuunnittelu

Toteuttaa kaavoitusta ja maankäytönsuunnittelua.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Huolehtii kaavateiden, puistoalueiden ja kunnan ylläpidettävien alueiden kunnosta.

Palvelulaitokset

Tuottaa teknisiä palveluja kuntalaisille ja kunnan sisäisille toimintoille toimialueen mukaisesti.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Edistää hyödyllistä ja ympäristöön soveltuvaa rakentamista sekä kaavoituksen toteutumista, valvoo rakennetun ympäristön laatua ja maa-ainesten ottoa sekä ympäristönsuojelusta annettujen lakien ja asetusten sekä kunnassa annettujen ympäristön suojelua koskevien päätösten noudattamista käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Lisäksi rakennusvalvonta antaa puolueetonta jätevesineuvontaa haja-asutusalueella.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Käynnissä olevat kaavamuutokset saadaan valmiiksi vuoden 2021 aikana.
Toteutuma: Vuoden 2020 aikana olleet keskeneräiset kaavat saatiin valmiiksi vuoden 2021 aikana. Tavoite toteutui
2. Rakennusvalvonnan sähköinen lupajärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana.
Toteutuma: Lupapiste.fi palvelu otettu käyttöön rakennusvalvonnan lupa-asiointia varten. Palvelun käyttöönotto on onnistunut ja suurin osa lupahakemuksista on tullut sähköisesti palvelun kautta. Paperisena toimitettuja lupahakemuksia otetaan edelleen vastaan, mutta niiden käsittelystä peritään lisämaksu taksan mukaisesti. Tavoite toteutui.
3. Kaavatiet ja yleiset alueet pidetään käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa, kustannustehokkaasti. Yleisten alueiden viihtyisyyteen kiinnitetään erityistä huomiota, resurssien puitteissa.
Mittarit: Kaavateiden ylläpitokustannusten suhde budjetoituun, pysyttiinkö budjetissa (kyllä/ei). Reklamaatiokehitystä verrataan aikaisemman vuoden tilanteeseen verrattuna (vähemmän/enemmän).
Toteutuma: Kaavatiet on pidetty käyttötarkoituksen mukaisessa kunnossa. Pysyvä lumi satoi normaalia aikaisemmin vuonna 2021, joka lisäsi talvikunnossapidon kustannuksia vuoden lopussa. Kunnossapitokustannukset pysyivät talousarvion mukaisessa budjetissa. Vuoden 2021 aikana teiden kunnossapitoon liittyvä asiakaspalaute on vähentynyt. Puisto- ja viheralueita on pidetty kunnossa määrärahojen puitteissa. Määräaikainen metsuri oli palkattuna kesän ajan. Vieraslajien torjuntaan on syytä kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Asetetut tavoitteet toteutuivat.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	301 199	211 100	423 494	634 594	676 949	42 355
Ulkoiset toimintakulut	-897 973	-661 900	-195 177	-857 077	-820 861	36 216
Toimintakate	-596 774	-450 800	228 317	-222 483	-143 912	78 571
Sisäiset toimintatuotot	76 198	68 000	0	68 000	102 987	34 987
Sisäiset toimintakulut	-53 620	-33 395	0	-33 395	-40 103	-6 708
Nettomenot	-574 196	-416 195	0	-416 195	-81 028	-497 223
Poistot ja arvonalentumiset	-183 174	-172 000	0	-172 000	-184 224	-12 224

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	136	138		
Liikenneväylät				
kunnan kunn.pitämät kadut ja tiet 31.12., km	25	25	25	25
kunnan kunn.pitämät kevyen liik.väylät 31.12., km	7,86	7,86	7,86	7,86
kunnossapitoavustetut tiet, km	306	306	306	306
yks.teille maksetut kunnossapitoavustukset, 1 000 €	100	100	120	120
yks.teille maks.hark.var.peruskorjaus-avustukset, 1 000 €	3,1	12	29,3	29,3
Puistot ja yleiset alueet				
rakennettujen ja hoidettujen puistojen pinta-ala, ha	6	6	6	6
Palvelulaitokset				
Konekeskus				
- traktorin käyttötunnit	1239	1130		1250
Jätehuolto				
omakotitalot/hyöty- ja ong.jättemaksut (sis.alv 24 %)	31,12	31,12	31,12	31,12
ulkop.vapaa-ajan asunnot yms. (sis.alv 24 %)	23,78	23,78	23,78	23,78
kesäas.jäteastian käyttömaksu (sis.alv 24 %)	29,11	29,11	29,11	29,11
ekopiste, kpl	9	7		7
kartongin- ja paperinkeräyskontti, kpl	3	2		2
paperinkeräyskontti, kpl	6	6		6
SER- ja pienmetallin keräyspiste, kpl	1	1		1
vaarallisen jätteen vastaanottopiste, kpl	1	1		1
kesäasukkaiden jäteastiat, kpl	4	4		4
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu				
myönnetty rak.koskevat luvat	68	84		88
muut ilmoitukset (maaperän suojelu)	12			
käsitellyt meluilmoitukset	4	5		2
käsitellyt asuntojen korjausavustukset	0	0		0

Uusi vuoden 2021 aikana käynnistynyt kaavaprosesseja on asemakaavan muutos Tietäväisen koulun alueen kaavan muuttamisesta teollisuuskäyttöön. Päättäneitä kaava prosesseja ovat Niiralan osayleiskaavamuutos ja asemakaavamuutos, joissa kortteli 22 muutettiin T/kem alueeksi sekä Kemien uuden koulun alueen ja korttelin 401 asemakaavapäivitys sekä Koivumahlantien alueen kaavamuutos.

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti toiminta-alueellaan puhtaan talousveden hankinnasta ja toimittamisesta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistuksesta ympäristöluvan mukaisesti.

Toiminta pyritään toteuttamaan laadullisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävällä pohjalla.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Vesihuollon toimintavarmuuden, häiriötilanteisiin ja riskeihin varautumisen sekä ennakoivan kunnossapidon kehittäminen.

Mittarit: Häiriötilanteiden sekä niihin liittyvien asiakaspalautteiden seuranta. Talousveden laadun sekä jäteveden puhdistustulosten jatkuva seuranta.

Toteutuma:

- Talousveden toimittamisessa oli jonkin verran häiriötilanteita, erityisesti keväällä ja alkukesästä, jotka pääosin johtuivat saneeraustöiden takia vedenjakelualueissa tehdyistä muutoksista ja niistä seuranneesta verkoston normaalista poikkeavasta painevaihtelusta. Tämä lisäsi jonkin verran asiakaspalautteen määrää.
- Vuoden aikana oli useita verkostovuotoja, joista muutamat melko isoja. Verkostovuodot eivät kuitenkaan ehtineet vaikuttamaan veden toimittamiseen, vaan vuodot onnistuttiin löytämään ja korjaamaan riittävän ajoissa.
- Varavojärjestelmät ovat toimineet suunnitellusti.
- Jätevesien johtamisen häiriötilanteet liittyivät pääosin jätevedenpumppaamoiden toimintahäiriöihin, joista saatiin yhteydenottoja ja asiakaspalautetta. Toimintahäiriöiden määrässä ei tapahtunut olennaista muutosta aikaisempiin vuosiin. Viettoviemäreiden tukkeutumisia oli vuoden aikana muutamia.
- Nykyisellään vesihuollon henkilöstöressurit ovat alimitoitettut, alimitoitus aiheuttaa ongelmia varsinkin häiriötilanteisiin reagoimiseen erityisesti loma-aikoina. Nykyresursseilla ennakoiva kunnossapito on myös haasteellista.
- Verkoston saneerauksia toteutettiin määrärahojen puitteissa.
- Talousveden laadussa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden aikana.
- Jätevedenpuhdistamo toimi lupaehtojen mukaisesti.

Yhteenvedona tavoitteista todettakoon, että häiriötilanteisiin liittyvän asiakaspalautteen osalta ei tullut esille mitään tavallisuudesta poikkeavaa. Talous- ja jäteveden laatu täytti annetut kriteerit. Tavoitteiden todetaan täyttyneen.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	858 842	861 600	0	861 600	865 206	3 606
Ulkoiset toimintakulut	-476 947	-530 900	0	-530 900	-550 912	-20 012
Toimintakate	381 895	330 700	0	330 700	314 294	-16 406
Rahoitustuotot ja -kulut	-38 102	0	0	0	-36 583	-36 583
Sisäiset toimintatuotot	46 158	47 586	0	47 586	48 309	723
Sisäiset toimintakulut	-29 222	-37 546	0	-37 546	-31 676	5 870
Nettomenot	360 728	340 740	0	340 740	294 344	-46 396
Poistot ja arvonalentumiset	-181 283	-165 900	0	-165 900	-188 920	-23 020

Määrärahojen olennaiset muutokset

Ei olennaisia muutoksia määrärahoissa. Vesihuoltolaitoksen tulojen odotetaan pysyvän ennallaan.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettotuotto €/asukas	83	84		69
Vesilaitos				
verkkoon pumpattu vesimäärä 1 000 m ³	328	308		317
verkkoon pumpattu vesimäärä/asukas m ³	75			
laskutettu vesimäärä 1 000 m ³	248	229		242
verkostoon liittyneet kiinteistöt 31.12., lkm	1539	1545	1540	1540
vesijohtoverkoston pituus 31.12., km	366,5	366,5	366,5	366,5
veden kulutusmaksu €/m ³ (sis.alv)	1,31	1,36	1,36	1,36
veden perusmaksu I-III, € (sis.alv)	105,01- 262,42	107,13- 267,68	107,13- 267,68	107,13- 267,68
vesiliittymismaksu/yksikkö (m ²) (sis.alv)	1,40	1,44	1,44	1,44
vedenotto, kpl	4	4	4	4
paineenkorotusasema, kpl	5	5	5	5
vesisäiliö, kpl	1	1	1	1
vesitorni, kpl	1	1	1	1
hapetuskaivo, kpl	1	1	1	1
Viemärlaitos				
vastaanotettu jätevesimäärä 1 000 m ³	278	324		259
vastaanotettu jätevesimäärä/asukas m ³	64			
laskutettu jätevesimäärä 1 000 m ³	132	125		129
verkostoon liittyneet kiinteistöt 31.12., kpl	951	950		953
viemäriverkoston pituus 31.12., km	165,4	165		165
- josta viettoviemäriä km	57,8	58		58
- josta paineviemäriä km	107,6	107,6		107,6
jäteveden kulutusmaksu €/m ³ (sis.alv)	2,88	2,94		2,94
jäteveden perusmaksu I-III, € (sis.alv)	106,38- 319,61	108,52- 326,01	108,52- 326,01	108,52- 326,01
viemäri liittymismaksu/yksikkö (m ²) (sis.alv)	1,62	1,67	1,67	1,67
jätevedenpuhdistamo, kpl	1	1	1	1
jätevedenpumppaamo, kpl (runko- ja kiint.pumppaamot)	105	102	102	105

Ravitsemus- ja siivouspalvelut

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Tuottaa ruoka- ja siivouspalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti laadusta tinkimättä.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

1. Sivistyskeskus Ahjolle tuotettavien ruoka- ja siivouspalveluiden toteuttaminen kustannustehokkaasti ja joustavasti huomioiden muuttuvat hygieniat/ laatu ohjeet.
Mittarina: Kustannusvertailu menot/tulot
Toteutuma: Sivistyskeskus Ahjolle tuotetut ruoka- ja siivouspalvelut on pystytty toteuttamaan suunnitellusti. Henkilöstömäärä on pysynyt entistä vastaavana.

Lisäkustannuksia on syntynyt lähinnä koronaepidemian aiheuttamien lisähankintojen osalta esim. käsipyyhepaperien lisääntyneenä käyttönä sekä joiden sopimustuotteiden hinnan korotusten vuoksi esim. suojakäsineet hinta, kaksinkertaistunut. Näitä ei ole pystytty ennakoimaan mitoituksen pohjalta tehdyssä hinnoittelussa.

Ruokapalveluiden osalta sisäisten aterioiden keskimääräinen kustannusarvio toteutui hyvin. Tavoitteet toteutuivat.

2. Sosiaali- ja terveystieteiden tukipalveluina tehtävien ruoka- ja siivouspalveluiden kehittäminen tilaajan kanssa yhteistyössä
Mittarina: Yhteiskoulutusten määrä ja käytyjen laatukseluiden tulokset, sekä puhtausmittausten tulokset.
Toteutuma: Ulkoisten tukipalveluiden tilaaja/ tuottaja yhteistyö on sujunut hyvin. Keskimäärin kerran kuukaudessa Teams tapaamiset Siun soten palveluasiantuntijan kanssa. Palvelunkuvausten tarkastaminen kerran vuodessa. Siun sote on toteuttanut laatutarkastuksia palveluasumisessa, ja niissä ei ole ollut huomautettavaa.

Ruoka- ja siivouspalvelut ottivat satunnaisia ATP pintapuhtausnäytteitä kohteista, ennalta kertomatta, osana omaa laaduntarkastusta. Mittauksia tehtiin palveluasumisen kohteissa (1x/vuosi) ja ruoanvalmistustiloissa (2x/ vuosi). Tavoitteena palveluasumisessa RLU arvo alle 100–130 ja keittiötiloissa RLU arvo alle 40. 90 % mitatuista tuloksista oli kohteen raja-arvon alle. Tavoitteet toteutuivat.

Vallitseva koronatilanne vaikuttaa edelleen siivouspalveluiden toimintaan lisäsiivouksen tarpeena. Mitoituksessa suunnitellun siivouksen lisäksi tehtävää lisäsiivousta Sinusotelle keskimäärin 33 h/kk ja kunnan omille toimialoille 29 h/kk. Tämä on lisännyt työskentelyn kuormittavuutta.

Ruokapalvelut ovat pystyneet toimimaan lähes normaalitilanteesta huolimatta, niin ulkoisten kuin sisäisten ateriapalveluiden tuottamisessa. Vuoden aikana annosmäärät ovat jopa kasvaneet mm. myydyt aamupalat.

Toteutuneella ajanjaksolla sijaistaen tarve, niin ruoka- kuin siivouspalveluissakin on ollut suurta, mutta vastaavaa edelliselle toimintakaudelle. Sijaisten saatavuus on heikentynyt, erityisesti lyhyille sijaisuusjaksoille on vaikeaa saada tekijöitä.

Siivouspalveluiden toteutunut tuotto näyttää todellisuutta huonommalta, ulkoisten tulojen kirjauduttua alkuvuodesta edelliselle vuodelle.

Ruokapalveluiden osalta kuljetuspalvelut ja ICT palvelut ylittyivät reilusti talousarvio suunnitelmasta. Kuljetuspalveluiden osalta Siun soten kotiaterioiden hajonta ja ulottuvuus on muuttunut asiakkaiden vaihtuvuuden vuoksi ja nostanut kustannuksia. ICT- palveluissa toimintoja on päivitetty vastaamaan tätä aikaa esim. pilvipalveluihin siirtymiset, Jamix keittiöjärjestelmässä sekä Chefstein Fredman omavalvonnassa.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	709 043	716 400	0	716 400	701 897	-14 503
Ulkoiset toimintakulut	-1 465 776	-1 455 700	0	-1 455 700	-1 539 175	-83 475
Toimintakate	-756 733	-739 300	0	-739 300	-837 278	-97 978
Sisäiset toimintatuotot	716 418	716 658	0	716 658	778 208	61 550
Sisäiset toimintakulut	-65 496	-57 814	0	-57 814	-59 337	-1 523
Nettomenot	-105 811	-80 456	0	-80 456	-118 407	-37 951
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	24	25		28
Ravitsemuspalvelut				
valmistuskeittiöitä, kpl	1	1	1	1
jakelukeittiöitä, kpl	4	3	3	3
aterioiden määrä, kpl	281 000	267 000	255 000	286 000
keskimääräinen ateriahinta €/ateria	3,48	3,63	3,64	3,62
Siivouspalvelut				
siivottavia kohteita, kpl	37	35	32	32
siivottavat m ²	19 400	19 900	18 800	18 800
nettokustannus €/m ² /vuosi	26,07	28,18	28,1	29,9

Tila- ja vuokrauspalvelut

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus ja toiminnan sisältö

Tarjota ja ylläpitää monipuolisia, houkuttelevia ja asunnonhakijoiden tarpeisiin soveltuvia asumisvaihtoehtoja kuin myös omille hallintokunnille sekä ulkopuolisille vuokralaisille soveltuvia toimitiloja.

Toiminnalliset tavoitteet 2021

Strategian mukaisesti poistetaan käytöstä tarpeettomaksi käyneitä rakennuksia. Kustannuksien alentamiseksi parannetaan käyttöastetta jäävien osalle.

Mittarit: Palvelujen laadun arviointi asiakaskyselyllä ja toteutunut käyttöaste

Toteutunut:

- Liikuntahallin laajennus valmistui syksyllä 2021. Vanhan osassa uusittiin vesikate, ulko-ovet, lukitukset sekä kamera- ja kulunvalvonta. Vanhan osan yläpohjaan lisättiin myös eristettä näin parantaen rakennuksen energiataloutta.
- Terveyskeskuksen vesikaton saneeraus valmistui joulukuussa 2021.
- Värtsilässä poistettiin keväällä käytöstä loput kaksi Myllyrannan rivitaloa ja kokonaisuus odottaa purkamista.
- Asuntorannan kiinteistöt siirtyivät uudelle omistajalle kesällä 2021.
- Värtsilässä kiinteistöhoitajan työtehtävien määrä väheni em. muutosten seurauksena. Vähennystä työtehtäviin tuli myös Värtsilän koulun siirtyessä pitäjänyhdistyksen käyttöön, kuin myös jätevesipumppaamoiden kaukovalvontaan liittämisen myötä. Kiinteistöhoitajan työpanoksesta on osa siirretty Kemien keskustaajaman kiinteistöihin sekä Tikkanen koulun/päiväkodin kiinteistöhoitoon.
- Asiakaskysely ei toteutunut
- Käyttöaste jäi tavoitteesta.

Talous	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Ulkoiset toimintatuotot	1 150 400	828 000	0	828 000	829 922	1 922
Ulkoiset toimintakulut	-1 361 166	-1 029 500	-261 000	-1 290 500	-1 319 085	-28 585
Toimintakate	-210 766	-201 500	-261 000	-462 500	-489 163	-26 663
Sisäiset toimintatuotot	1 014 148	768 380	0	768 380	848 408	80 028
Sisäiset toimintakulut	-74 189	-31 668	0	-31 668	-75 504	-43 836
Nettomenot	729 193	535 212	-261 000	274 212	283 741	9 529
Poistot ja arvonalentumiset	-1 151 783	-960 440	0	-960 440	-1 290 218	-329 778

Määrärahojen olennaiset muutokset

Kehittämispalveluille siirtyneiden toimitilojen osalta tilapalvelujen kustannukset pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
nettokustannus €/asukas	167	169		67
Toimitilat/tila- ja vuokrauspalvelujen kiinteistöt (TA ja TP 2021)				
- kiinteistöt, kpl	36	37	18	18
- lämmin tila, m ²	38 699	43 511	21 000	21 000
- kylmä tila, m ²	9 377	9 484	2 915	2 915
- lämmin tila, m ³	157 551	181 162	88 579	88 579
- kylmä tila, m ³	31 114	31 400	10 170	10 170
Kunnan suoraan omistamien asuntojen lkm	78	79	36	23
kunnan suoraan omistamien asuntojen huoneistoala	3 383,5	3 475,5	1 400,5	782,0
kunnan omistamien osakehuoneistojen lkm	19	19	19	18
kunnan määräämisvallassa olevat osakehuoneistot, lkm	220	220	214	214
kunnan suoraan omist. asuntojen vuokratulot 1 000 €	397	375	318	93
kunnan suoraan omist. asuntojen käyttöaste %	74	68	75	82
kunnan omistamien toimitilojen vuokratulot 1 000 €			505	
kunnan suoraan omistamien toimitilojen käyttöaste %	85			

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TOT 6/2021	TOT %
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	2 683 499	2 611 376	2 541 644	2 702 777	106,3
MAKSUTUOTOT	55 162	67 244	43 100	25 169	58,4
TUET JA AVUSTUKSET	10 780	21 879	36 200	25 721	71,1
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 942 725	2 182 125	2 021 574	2 100 994	103,9
TOIMINTATUOTOT	4 692 166	4 882 624	4 642 518	4 854 661	104,6
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 907 031	-1 892 832	-1 898 000	-1 914 309	100,9
PALKAT JA PALKKIOT	-1 483 926	-1 473 245	-1 463 300	-1 480 863	101,2
HENKILÖSIVUKULUT	-423 106	-419 587	-434 700	-433 446	99,7
ELÄKEKULUT	-370 028	-371 624	-383 300	-381 018	99,4
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-53 077	-47 963	-51 400	-52 428	102,0
PALVELUJEN OSTOT	-862 056	-1 067 950	-1 205 692	-1 094 887	90,8
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 300 646	-1 226 520	-984 504	-1 118 651	113,6
AVUSTUKSET	-102 468	-106 968	-159 300	-159 379	100,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-422 695	-421 072	-351 558	-435 561	123,9
TOIMINTAKULUT	-4 594 896	-4 715 342	-4 599 054	-4 722 787	102,7
TOIMINTAKATE	97 270	167 282	43 464	131 874	303,4
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-37 770	-38 102	-0	-36 620	0,0
VUOSIKATE	59 500	129 180	43 464	95 254	219,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-915 599	-1 516 240	-1 298 340	-1 663 437	128,1
TILIKAUDEN TULOS	-856 099	-1 387 060	-1 254 876	-1 568 183	125,0
POISTOERON MUUTOS	5 034	5 048	5 000	5 034	100,7
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-851 064	-1 382 012	-1 249 876	-1 563 149	125,1
Ympäristölautakunta					
Hallinto	-272 439	-280 735	-303 154	-283 362	93,5
Tekninen toimi	-345 118	-574 196	-187 878	-81 027	43,1
Vesihuoltolaitos	366 800	398 830	340 740	330 928	97,1
Ravitsemus- ja siivouspalvelut	-31 822	-105 811	-80 456	-118 407	147,2
Tila- ja vuokrauspalvelut	379 849	729 193	274 212	283 741	103,5
Ympäristölautakunta yhteensä	97 270	167 281	43 464	131 873	303,4

Yhteenveto käyttötalouden talousarvion sitovista, ulkoisista toimintakatteista tulosyksiköittäin (sitovuustaso toimielin)

KÄYTTÖTALOUS	Nettomenot/-tulot				
	Ta	Muutos	Ta yht.	Tot	Poikk.
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	20 000	13 500	33 500	28 973	4 527
Vaalit	20 000	13 500	33 500	28 973	4 527
TARKASTUSLAUTAKUNTA	17 300	6 800	24 100	20 695	3 405
Tilintarkastus	17 300	6 800	24 100	20 695	3 405
KUNNANHALLITUS	2 186 287	177 700	2 363 987	2 268 298	95 689
Kunnanvaltuusto	55 000	0	55 000	69 061	-14 061
Yleisjohto	407 100	198 000	605 100	632 906	-27 806
Kehittämispalvelut	472 040	-77 300	394 740	309 589	85 151
Maaseutupalvelut	78 300	10 000	88 300	80 031	8 269
Työllisyyspalvelut	605 800	40 000	645 800	641 748	4 052
Henkilöstöpalvelut	90 950	0	90 950	90 385	565
Hallintopalvelut	161 140	35 000	196 140	212 246	-16 106
Talouspalvelut	335 700	22 000	357 700	380 724	-23 024
Tiedonhallintopalvelut	106 183	-50 000	56 183	51 897	4 286
Maa- ja metsätilat	-110 100	0	-110 100	-92 388	-17 712
Lomituspalvelut	-15 826	0	-15 826	-107 901	92 075
SOSIAALI- JATERVEYSTOIMI	19 628 800	695 000	20 323 800	20 154 882	168 918
Sos.- ja terv.toimen menot	0	0	0	215	-215
Palvelusopimus (Siun sote)	18 374 500	695 000	19 069 500	18 753 933	315 567
Kunnan omat vastuut	1 254 300	0	1 254 300	1 400 734	-146 434
SIVISTYSLAUTAKUNTA	6 391 770	0	6 391 770	6 490 025	-98 255
Hallinto	204 610	0	204 610	158 621	45 989
Perusopetus	3 208 790	0	3 208 790	3 403 289	-194 499
Lukiokoulutus	435 980	0	435 980	527 590	-91 610
Kansalaisopisto	167 550	0	167 550	150 083	17 467
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	283 250	0	283 250	317 917	-34 667
Liikunta- ja nuorisopalvelut	330 430	0	330 430	274 261	56 169
Varhaiskasvatus	1 761 160	0	1 761 160	1 658 264	102 896

Keski-Karjalan musiikkiopisto	881 800	0	881 800	871 643	10 157
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	1 346 000	32 683	1 378 683	1 419 655	-40 972
Hallinto	285 100	0	285 100	263 596	21 504
Tekninen toimi	450 800	-228 317	222 483	143 911	78 572
Vesihuoltolaitos	-330 700	0	-330 700	-314 294	-16 406
Ravitsemus- ja siivouspalvelut	739 300	0	739 300	837 279	-97 979
Tila- ja vuokrauspalvelut	201 500	261 000	462 500	489 163	-26 663

Toimintakate yhteensä 30 471 957 925 683 31 397 640 31 254 170 143 470

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä. Poistojen esittämistä tilinpäätöksessä sitovat kuitenkin valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet.

	<u>TP2020</u>	<u>TA2021</u>	<u>Ta-muutos</u>	<u>TA2021</u>	<u>TP2021</u>	<u>Poikke-</u> <u>ama</u>
Toimintatulot	8 933 399	8 575 820	423 494	8 999 314	9 255 218	-255 904
Myyntituotot	5 575 674	5 552 265	0	5 552 265	5 558 088	-5 823
Maksutuotot	730 459	666 155	0	666 155	665 918	237
Tuet ja avustukset	369 423	337 720	0	337 720	527 752	-190 032
Muut tuotot	2 257 843	2 019 680	423 494	2 443 174	2 503 459	-60 285
Toimintamenot	-39 691 057	-39 047 777	-1 349 177	-40 396 954	-40 509 388	112 434
Henkilöstökulut yht.	-10 809 699	-11 352 100	-800	-11 352 900	-10 942 691	-410 209
- palkat ja palkkiot	-8 588 435	-9 025 200	200	-9 025 000	-8 676 713	-348 287
- eläkekulut	-1 904 127	-1 981 400	-1 000	-1 982 400	-1 937 964	-44 436
- muut henkilöstökulut	-317 136	-345 500	0	-345 500	-328 013	-17 487
Palvelujen ostot	-24 930 935	-24 057 814	-305 777	-24 363 591	-24 663 594	300 003
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 635 368	-1 500 343	-138 700	-1 639 043	-1 838 771	199 728
Avustukset	-883 269	-720 300	-735 000	-1 455 300	-1 351 338	-103 962
Muut kulut	-1 431 786	-1 417 220	-168 900	-1 586 120	-1 712 995	126 875
Toimintakate	-30 757 658	-30 471 957	-925 683	-31 397 640	-31 254 170	-143 470
Verotulot	13 541 908	14 523 000	0	14 523 000	14 676 045	-153 045
Valtionosuudet	18 760 032	18 044 300	0	18 044 300	18 113 680	-69 380
Rahoitustulot ja -menot yht.	167 669	179 400		179 400	106 722	72 678
Vuosikate	1 711 952	2 274 743	-925 683	1 349 060	1 642 277	-293 217
Poistot ja arvonalentumiset	-1 568 198	-1 098 540	-607 840	-1 706 380	-1 863 493	157 113
Tilikauden tulos	143 753	1 176 203	-1 533 523	-357 320	-221 216	-136 104
Poistoeron vähennys	5 048	3 730	0	3 730	5 034	-1 304
Tilikauden yli/alijäämä	148 801	1 179 933	-1 533 523	-353 590	-216 181	-137 409

Verotulojen erittely	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Kunnan tulovero	11 406 000	12 258 000	0	12 258 000	12 090 317	-167 683
Kiinteistövero	963 000	963 000	0	963 000	988 882	25 882
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 035 000	1 302 000	0	1 302 000	1 596 847	294 847
Yhteensä	13 541 908	14 523 000	0	14 523 000	14 676 046	153 046

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

	Tulovero%	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos %
2008	19,50	56 253,8	5,3
2009	20,50	55 088,8	-2,1
2010	20,75	55 870,3	1,4
2011	21,50	57 989,8	3,8
2012	21,50	58 812,9	1,4
2013	21,75	59 848,0	1,8
2014	21,75	60 748,0	1,5
2015	21,75	59 222,0	-2,5
2016	21,75	60 021,0	1,4
2017	21,75	58 373,0	-2,8
2018	21,75	53 485,0	1,7
2019	21,75	53 668,0	0,3
2020	21,75	55 279,0	3,0
2021	21,75		

Kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 2.11.2020 § 62 tuloveroprosentiksi 21,75 vuodelle 2021.

Valtionosuuksien erittely	TP 2020	TA 2021	Ta-muutos	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Kunnan ja peruspalvelujen valtionosuus	10 950 566	10 143 900		10 143 900	10 146 561	2 661
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 604 892	4 668 700		4 668 700	4 668 779	79
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	462 424	458 000		458 000	509 600	51 600
Verotulomenetysten kompensatiot	2 742 150	2 773 700		2 773 700	2 788 740	15 040
	18 760					
Yhteensä	032	18 044 300	0	18 044 300	18 113 680	69 380

2.4 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT Nettomenot/-tulot	TA 2021	Muutos	TA yht.	Toteuma	Poikkeama
KORVAUSINVESTOINNIT	1 240 000	-30 000	1 210 000	903 013	306 988
Rakennukset					
Kiinteistöjen peruskorjaus	150 000	-140 000	10 000		10 000
Kiinteistöjen myynnit			0	-70 575	70 575
Kemienrinteen korjaus		25 000	25 000	33 115	-8 115
Koulukeskuksen oviremontti ja kulunvalvonta	50 000		50 000	46 533	3 467
Nymanin kentän pukuhuone				13	-13
Terveyskeskuksen kattoremontti	460 000	-64 000	396 000	306 538	89 462
Liikuntahallin vesikatto		179 000	179 000	179 039	-39
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Valtuuston kehittämisraha		70 000	70 000	63 788	6 212
Yritystonttien kunnostus	50 000	-50 000	0		0
Katuvalojen saneeraus	50 000		50 000	6 781	43 219
Niiralan teollisuusraiteiston kunnostus	250 000	-245 000	5 000	4 553	447
Runkojohtojen jatkaminen / vesilaitos	10 000		10 000		10 000
Välisäiliön putkiremontti	50 000	20 000	70 000	68 269	1 731
Riikolan vedenottamon katto		15 000	15 000	12 761	2 239
Vesijohtosaneeraus Valkealampi-välisäiliö		160 000	160 000	148 744	11 256
Frisbeegolfradat	40 000		40 000	25 582	14 418
Akkalan tennis- ja urheilukentän kunnostus	10 000		10 000	5 471	4 529
Koneet ja kalusto					
Traktorin hankinta	120 000		120 000	72 400	47 600
LAAJENNUSINVESTOINNIT	610 000	0	610 000	610 281	-281
Rakennukset					
Liikuntahallin saneeraus ja laajennus	580 000	30 000	610 000	610 281	-281
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kaavateiden peruskorjaus	30 000	-30 000	0		0
UUSINVESTOINNIT	545 000	-295 000	250 000	112 974	137 026
Rakennukset					
Jv-puhdist. yleissuunnitelma ja ympäristölupa		35 000	35 000	37 864	-2 864
V. 2022 hankkeiden suunnittelu		20 000	20 000		20 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Terveyskeskuksen aurinkopaneelijärjestelmä	75 000	-70 000	5 000	4 090	910
Teiden rakentaminen uusille kaavatonteille	30 000	-30 000	0		0
Uusien kaavateiden kunnallistekniikan rakentaminen	30 000	-30 000	0		0
Jätevesi- ja vesihuollon saneeraus	300 000	-290 000	10 000		10 000
Värtsilän jv-pump. Kaukovalvonta		40 000	40 000	39 390	610
Koneet ja kalusto					
Maastopyörät	10 000		10 000	5 315	4 685
Flyygeli		30 000	30 000	31 200	-1 200
Osakkeet ja osuudet					
Osakkeet ja osuudet	100 000		100 000	-4 884	104 884
Nettoinvestoinnit yhteensä	2 395 000	-325 000	2 070 000	1 626 267	443 733

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

	<u>TP2020</u>	<u>TA2021</u>	<u>Ta-muutos</u>	<u>TA2021</u>	<u>TP2021</u>	<u>Poikke- ama</u>
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	1 974 196	2 274 743	-727 683	1 547 060	2 161 473	-614 413
Vuosikate	1 711 952	2 274 743	-925 683	1 349 060	1 642 277	-293 217
Tulo-rahoituksen korjauserät	262 245	0	198 000	198 000	519 195	-321 195
Investointien rahavirta	-2 169 731	-2 395 000	127 000	-2 268 000	-1 604 077	-663 923
Investointimenot	-2 517 973	-2 890 000	600 000	-2 290 000	-1 941 696	-348 304
Rahoitusosuudet inv.menoihin	171 442	495 000	-275 000	220 000	261 661	-41 661
Pys. vast.hyöd.luovutustulot	176 800	0	-198 000	-198 000	75 959	-273 959
Toiminnan ja investointien rahavirta	-195 535	-120 257	-600 683	-720 940	557 396	-1 278 336
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset	50 469	50 100	0	50 100	49 548	552
Antolainasaamisten vähennykset	50 469	50 100	0	50 100	49 548	552
Lainakannan muutokset	-781 544	48 700	-1 100 000	-1 051 300	-79 507	14
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 100 000	-1 100 000	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 051 314	-1 051 300	0	-1 051 300	-1 051 314	14
Lyhytaikaisten lainojen muutos	269 769	0	0	0	971 807	-971 807
Vaikutus maksuvalmiuteen	-926 610	-21 457	-1 700 683	-1 722 140	527 437	-2 249 577

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainojen lisäyksiä ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Tähän kuuluvat mm. antolainat kunnan tytäryhteisöille ja muiden kunnallisia palveluja tuottavien yhteisöjen pysyväisluonteiseen rahoittamiseen, esim. investointien rahoittamiseen myönnettyt lainat.

Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikaan ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana. Toteutumisessa erät esitetään bruttona, vaikka valtuusto olisi talousarviossa hyväksynyt pitkäaikaisten lainojen erotuksen sitovana eränä.

Oman pääoman muutokset

Sekä kunnassa että kuntayhtymässä oman pääoman muutoksena esitetään sellaiset omaa pääomaa vastaan tehdyt virheiden oikaisut, jotka vaikuttavat rahavirtaan.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Vaikutus maksuvalmiuteen -erä esitetään toteutusvertailussa summattuna yhdellä rivillä, jos näin on menetelty myös talousarviossa. Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy eriä, joiden muutoksia on talousarviossa vaikean arvioida. Näitä eriä ovat mm. toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase, sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja noudatetaan asetusta kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti.

3.2 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	7 387 718,57	7 001 304,92
Myyntituotot	4 468 863,01	4 654 270,25
Maksutuotot	665 535,51	730 524,78
Tuet ja avustukset	527 751,66	369 423,21
Muut toimintatuotot	1 725 568,39	1 247 086,68
Toimintakulut	-38 641 888,61	-37 758 963,20
Henkilöstökulut	-10 942 690,68	-10 809 698,51
Palkat ja palkkiot	-8 676 713,08	-8 588 435,36
Henkilöstösivukulut	-2 265 977,60	-2 221 263,15
Eläkekulut	-1 937 964,32	-1 904 127,41
Muut henkilösivukulut	-328 013,28	-317 135,74
Palvelujen ostot	-23 593 098,28	-24 026 491,26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 823 133,88	-1 620 735,99
Avustukset	-1 351 337,61	-883 269,27
Muut toimintakulut	-931 628,16	-418 768,17
TOIMINTAKATE	-31 254 170,04	-30 757 658,28
Verotulot	14 676 045,41	13 541 908,40
Valtionosuudet	18 113 680,00	18 760 032,00
Rahoitustuotot ja -kulut	106 721,95	167 669,41
Korkotuotot	52 040,76	86 561,24
Muut rahoitustuotot	85 018,84	124 715,18
Korkokulut	-26 654,62	-41 075,59
Muut rahoituskulut	-3 683,03	-2 531,42
VUOSIKATE	1 642 277,32	1 711 951,53
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 863 492,66	-1 568 198,22
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 863 492,66	-1 568 198,22
TILIKAUDEN TULOS	-221 215,34	143 753,31
Poistoeron vähennys	5 034,24	5 048,02
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-216 181,10	148 801,33

3.3 Rahoituslaskelma

	2021	2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 642 277,32	1 711 951,53
Tulorahoituksen korjaukset	519 195,44	262 244,63
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 161 472,76	1 974 196,16
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 941 696,46	-2 517 973,16
Rahoitusosuudet investointeihin	261 660,86	171 441,93
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	75 959,00	176 800,00
Investointien rahavirta yhteensä	-1 604 076,60	-2 169 731,23
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	557 396,16	-195 535,07
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	49 547,66	50 469,34
Antolainauksen muutokset yhteensä	49 547,66	50 469,34
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 051 313,78	-1 051 313,78
Lyhytaikaisten lainojen muutos	971 806,50	269 769,38
Lainakannan muutokset yhteensä	-79 507,28	-781 544,40
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-717,62	230 515,21
Saamisten muutos	-33 576,08	-194 266,92
Korottomien velkojen muutos	-379 332,86	847 825,73
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-443 586,18	152 998,96
RAHAVAROJEN MUUTOS	113 809,98	-42 536,11
Rahavarojen muutos	113 809,98	-42 536,11
Rahavarat 31.12.	117 141,46	3 331,48
Rahavarat 1.1.	3 331,48	45 867,59

3.4 Tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	47 901,60	26 736,34
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	47 901,60	26 736,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	3 760 084,31	3 765 596,00
Rakennukset	10 961 741,13	10 958 653,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 983 008,14	4 970 621,82
Koneet ja kalusto	391 661,61	431 998,16
Muut aineelliset hyödykkeet	26 597,80	26 597,80
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	184 869,68	623 595,64
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	20 307 962,67	20 777 062,96
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	4 006 912,12	4 020 588,59
Muut lainasaamiset	3 682 669,73	3 732 217,39
Sijoitukset yhteensä	7 689 581,85	7 752 805,98
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	28 045 446,12	28 556 605,28
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	325 687,28	326 562,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	325 687,28	326 562,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	20 510,69	30 575,58
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	20 510,69	30 575,58
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	374 006,95	369 514,88
Lainasaamiset	129 531,05	68 237,71
Muut saamiset	210 991,62	335 075,84
Siirtosaamiset	297 358,98	195 419,20
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 011 888,60	968 247,63
Saamiset yhteensä	1 032 399,29	998 823,21
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	58 747,15	0,00
Muut arvopaperit	49 800,00	0,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	108 547,15	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	8 594,31	3 331,48
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 149 540,75	1 002 154,69
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 520 674,15	29 885 322,37

	2021	2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	14 015 556,70	14 015 556,70
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 903 241,49	1 754 440,16
Tilikauden yli-/alijäämä	-216 181,10	148 801,33
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 702 617,09	15 918 798,19
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	111 030,79	116 065,03
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET YHT.	111 030,79	116 065,03
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	617 000,00	300 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	617 000,00	300 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	577 095,39	578 688,13
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	577 095,39	578 688,13
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 012 521,00	6 000 676,98
Pitkäaikainen yhteensä	5 012 521,00	6 000 676,98
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	2 000 000,00	1 200 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 159 225,09	2 050 576,39
Ostovelat	1 253 765,66	1 556 919,32
Muut velat	215 597,52	192 306,64
Siirtovelat	1 871 821,61	1 971 291,69
Lyhytaikainen yhteensä	7 500 409,88	6 971 094,04
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 512 930,88	12 971 771,02
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 520 674,15	29 885 322,37

3.5 Konsernilaskelmat

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	41 241 114,63	38 511 170,98
Osuus osakkuusyhteisöjen voitto/tappio	-1 251,96	133,61
Toimintakulut	-72 711 543,49	-69 850 277,88
TOIMINTAKATE	-31 471 680,82	-31 338 973,29
Verotulot	14 642 046,00	13 506 487,48
Valtionosuudet	19 664 698,70	20 303 541,00
Rahoitustuotot ja -kulut	69 349,79	96 137,27
Korkotuotot	47 388,33	38 743,43
Muut rahoitustuotot	141 389,87	188 040,86
Korkokulut	-88 457,57	-110 877,50
Muut rahoituskulut	-30 970,84	-19 769,52
VUOSIKATE	2 904 413,67	2 567 192,46
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 667 822,11	-2 350 724,37
Arvonalentumiset	-192 761,66	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 860 583,77	-2 350 724,37
TILIKAUDEN TULOS	43 829,90	216 468,09
Tilinpäätössiirrot	18 777,57	-17 581,78
Tilikauden verot	-1 295,56	-3 339,05
Laskennalliset verot	-2 828,10	-1 830,00
Vähemmistöosuudet	-1 426,94	-275,96
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	57 056,87	193 441,30

TASE

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	38 655,84	24 772,47
Muut pitkävaikutteiset menot	63 384,84	39 847,41
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	102 040,68	64 619,88
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	4 288 296,98	4 293 808,67
Rakennukset	20 347 271,07	20 486 380,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 147 115,35	5 139 720,72
Koneet ja kalusto	1 640 327,29	1 718 873,86
Muut aineelliset hyödykkeet	24 203,15	24 203,15
Enn.maksut ja keskener.hankinnat	866 888,21	1 094 665,77
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	32 314 102,05	32 757 653,06
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	894 037,06	902 688,04
Muut osakkeet ja osuudet	687 538,33	692 270,30
Muut lainasaamiset	510 666,63	533 999,97
Muut saamiset	4 145,64	2 965,97
Sijoitukset yhteensä	2 096 387,66	2 131 924,28
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	34 512 530,39	34 954 197,22
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	76 798,92	23 377,75
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	326 848,69	327 889,94
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	403 647,61	351 267,69
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	282 482,74	255 913,87
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 675,59	3 198,05
Muut saamiset	0,00	21 996,75
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 675,59	25 194,80
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	953 163,63	999 395,45
Lainasaamiset	119 441,25	58 261,49
Muut saamiset	527 907,35	1 049 901,99
Siirtosaamiset	2 502 507,22	1 523 606,79
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 103 019,45	3 631 165,72
Saamiset yhteensä	4 106 695,04	3 656 360,52
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	58 747,15	0,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	558 168,06	505 097,42
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 800,00	1 006,18
Muut arvopaperit	161 496,60	5 600,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	781 211,81	511 703,60
Rahat ja pankkisaamiset	2 678 407,63	2 679 875,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 848 797,22	7 103 853,09
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 764 975,22	42 409 318,00

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	14 015 557,76	14 015 556,71
Säätiöiden ja yhd. Peruspääoma	2 082,27	2 082,27
Arvonkorotusrahasto	181 839,78	194 050,00
Muut omat rahastot	1 452 866,68	1 389 607,90
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-433 836,06	-617 987,78
Tilikauden yli-/alijäämä	57 056,86	193 441,30
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 275 567,29	15 176 750,40
VÄHEMMISTÖOSUUDET		
Vähemmistöosuudet	44 721,58	43 294,65
VÄHEMMISTÖOSUUDET YHTEENSÄ	44 721,58	43 294,65
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevastuuvaraus	4 853,71	5 426,19
Muut pakolliset varaukset	407 120,51	623 550,13
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	411 974,22	628 976,32
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	95 011,04	71 961,81
Lahjoitusrahastojen pääomat	582 971,40	584 474,89
Muut toimeksiantojen pääomat	1 157,27	1 320,39
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	679 139,71	657 757,09
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 477 580,26	11 479 994,16
Lainat julkisyhteisöiltä	675 446,72	674 555,51
Pitkäaikainen yhteensä	12 153 026,98	12 154 549,67
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	2 416 453,10	2 032 906,20
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 852 785,76	2 713 248,44
Saadut ennakot	10 951,42	12 256,79
Ostovelat	2 813 305,74	2 980 165,96
Muut velat	990 903,29	978 378,36
Siirtovelat	5 077 435,77	4 978 391,86
Laskennalliset verovelat	38 710,36	52 642,26
Lyhytaikainen yhteensä	14 200 545,44	13 747 989,87
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	26 353 572,42	25 902 539,54
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 764 975,22	42 409 318,00

Rahoituslaskelma

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2021	2020
Vuosikate	2 904 413,66	2 567 192,46
Tilikauden verot	-1 295,56	-3 338,73
Tulorahoituksen korjauserät	-58 310,76	135 374,39
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 844 807,34	2 699 228,12
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-3 018 825,83	-3 702 172,94
Rahoitusosuudet investointeihin	282 558,70	193 496,56
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	113 326,95	269 050,66
Investointien rahavirta yhteensä	-2 622 940,18	-3 239 625,72
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	221 867,16	-540 397,60
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 179,67	-1 918,22
Antolainasaamisten vähennykset	23 333,34	23 333,34
Antolainauksen muutokset yhteensä	22 153,67	21 415,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 501 954,35	1 951 118,67
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 524 989,53	-1 783 709,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	544 596,71	492 341,99
Lainakannan muutokset yhteensä	521 561,53	659 751,14
Oman pääoman muutokset	66 468,93	169 949,97
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-30 430,14	215 360,68
Vaihto-omaisuuden muutos	-26 568,87	-104 754,09
Saamisten muutos	-450 176,52	-1 272 022,77
Korottomien velkojen muutos	-56 835,00	841 946,39
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	46 173,60	531 646,44
RAHAVAROJEN MUUTOS	268 040,76	-8 751,16
Rahavarojen muutos	268 040,76	-8 751,16
Rahavarat 31.12.	3 459 619,45	3 191 578,69
Rahavarat 1.1.	3 191 578,69	-3 200 329,85

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteista poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 23.10.2017 hyväksynyt poistosuunnitelman. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoon vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konsernin sisäisten kiinteistöverojen määrä on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Kunta omistaa tytäryhteisöt 100-prosenttisesti.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poiston oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina;

Ulkoiset toimintatuotot toimialoittain	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	3 242 803	3 130 195	3 069 805	2 969 407
Sosiaali- ja terveystoimet	32 583 935	30 134 137	0	0
Opetus- ja kulttuuripalvelut	881 765	757 865	642 249	461 929
Keski-Karjalan musiikkiopisto	599 517	541 932	599 517	541 932
Yhdyskuntapalvelut	4 128 553	3 947 042	3 076 147	3 028 036
Kunnan toimintatuotot yhteensä	41 436 574	38 511 171	7 387 718	7 001 304

7) Verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon (kuntajaoston tuloslaskelmaohje);

Verotulojen erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan tulovero	12 090 317	11 561 079	12 090 317	11 561 079
Kiinteistövero	954 883	842 814	988 882	878 235
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 596 847	1 102 595	1 596 847	1 102 595
Verotulot yhteensä	14 642 046	13 506 488	14 676 045	13 541 909

8) Valtionosuudet eriteltynä;

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 815 340	15 555 458
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	4 668 779	4 604 892
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	509 600	462 424
Verotulomenetysten korvaus	2 788 740	2 742 150
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yht.	18 113 680	18 760 032

9) Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palveluiden ostoihin:

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	19 227 933	19 375 872
Muiden palvelujen ostot	4 365 166	3 916 068
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	23 593 098	23 291 940

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot 2 vuotta tasapoisto

Muut pitkävaikutteiset menot 2 vuotta tasapoisto

- osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin 15–30 vuotta tasapoisto

- osake- ja vuokrahuoneiston perusparannusmenot 5 vuotta tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset 10–30 vuotta tasapoisto

Kiinteät rakenteet

Vedenjakelu- ja viemäriverkosto 30 vuotta tasapoisto

Muut kiinteät rakenteet 10–15 vuotta tasapoisto

Koneet ja kalusto 3–4 vuotta tasapoisto

Luonnonvarat käytön mukainen poisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista;

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	5 426	6 004		
vähennys tilikaudella	-572	-578		
Eläkevastuu 31.12.	4 854	5 426		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	334 644	365 634		
lisäys/vähennys tilikaudella	-70 536	-30 990		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	264 107	334 644		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	301 400	0	300 000	
vähennys/lisäys tilikaudella	-164 400	301 400	317 000	301 400
Muut pakolliset varaukset 31.12.	137 000	301 400	617 000	301 400

13) Selvitys satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä eristä sekä olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista;

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
maa-alueiden luovutusvoitot	302	31 375	302	31 375
rakennusten luovutusvoitot		81 272		11 004
muut luovutusvoitot	32 572	13 524		
Myyntivoitot yhteensä	103 142	126 171	302	31 375
Muut toimintakulut				
maa-alueiden luovutustappiot	0	3 746		3 746
rakennusten luovutustappiot	193 705	878	193 705	878
muut luovutustappiot	9 076		8 792	
Myyntitappiot yhteensä	202 781	4 624	202 497	878

15) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä;

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	80 483	120 791
Yhteensä	80 483	120 791

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 575,34	17 161,00	26 736,34
Lisäykset tilikauden aikana			0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä		33 115,05	33 115,05
Tilikauden poisto	-5 000,02	-6 949,77	-11 949,79
Arvonlennukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 575,32	43 326,28	47 901,60

	Aineelliset hyödykkeet				
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 765 596,00	10 958 653,54	4 970 621,82	431 998,16	26 597,80
Lisäykset tilikauden aikana					
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikauden aikana	-5 511,69	-344 949,59	-23 394,52		
Siirrot erien välillä		1 496 451,32	475 718,41	112 976,78	
Tilikauden poisto		-1 148 414,14	-439 937,57	-153 313,33	
Arvonlennukset					
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 760 084,31	10 961 741,13	4 983 008,14	391 661,61	26 597,80

	Aineelliset hyödykkeet	
	Kesken-eräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	623 595,64	20 777 062,96
Lisäykset tilikauden aikana	1 941 196,46	1 941 196,46
Rahoitusosuudet tilikaudella	-261 660,86	-261 660,86
Vähennykset tilikauden aikana		-373 855,80
Siirrot erien välillä	-2 118 261,56	0,00
Tilikauden poisto		-1 741 665,04
Arvonlennukset		0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	184 869,68	20 307 962,67

Osakkeet ja osuudet	JVK-, muut laina- ja muut saamiset				Osakkeet ja osuudet yhteensä
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muilta	Sijoitukset yhteensä	
Hankintameno 1.1.	1 123 598,61	1 571 461,53	1 032 297,29	293 231,16	4 020 588,59
Lisäykset				500,00	500,00
Vähennykset			-13 791,43	-385,04	-14 176,47
Siirrot erien välillä					0,00
Hankintameno 31.12.	1 123 598,61	1 571 461,53	1 018 505,86	293 346,12	4 006 912,12
Arvonlennukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 123 598,61	1 571 461,53	1 018 505,86	293 346,12	4 006 912,12

Osakkeet ja osuudet	JVK-, muut laina- ja muut saamiset			
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muilta	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 532 217,42	0,00	199 999,97	7 752 805,98
Lisäykset				500,00
Vähennykset	-26 214,32		-23 333,34	-63 724,13
Siirrot erien välillä				0,00
Hankintameno 31.12.	3 506 003,10	0,00	176 666,63	7 689 581,85
Arvonlennukset				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 506 003,10	0,00	176 666,63	7 689 581,85

Pysyvät vastaavat yhteensä	28 045 446,12
Aineettomat hyödykkeet	47 901,60
Aineelliset hyödykkeet	20 307 962,67
Sijoitukset	7 689 581,85

Vanhaan koulukeskukseen on tehty tilikauden aikana 500.000,00 euron lisäpoisto.

20-22) Muissa yhteisöissä olevat omistukset

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt		Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus (1000 e)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt	y-tunnus					
As Oy Joenranta, Pappilantie 2, Värtsilä	0619182-1	100	100	148	7	4
As Oy Metsätähti, Metsäkouluntie, Onkamo	1646094-1	100	100	295	88	2
As Oy Värtsilän Jänisjoki, Seppäläntie 2, Värtsilä	0853613-3	100	100	450	84	0
As Oy Värtsilän Röykynhovi, Vainiontie 1, Värtsilä	1079110-9	100	100	249	201	0
Koy Tikankontti, Kauppakatu 4, Tohmajärvi	1083045-4	100	100	237	456	-71
Tohmajärven Sijoitus Oy, Järnefeltintie 1, Tohmajärvi	2595800-4	100	100	230	0	15
Tohmajärven Yrityspalvelut, Kauppakatu 4 Tohmajärvi	2959908-8	100	100	285	53	-2
			Yhteensä	1 893	889	-51
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutus kuntayhtymä, Tulliportinkatu 3, Joensuu	0927140-5	2,80	2,80	2 337	289	6
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Siltakatu 2, Joensuu	0212371-7	3,06	3,06	54	30	8
Siun sote ky, Tikkamäentie 16, Joensuu	2732095-2	4,16	4,16	745	12 636	-140
			Yhteensä	3 135	12 955	-127
Osakkuusyhteisöt						
Koy Tohmajärven Toimistotalo, Töröntie 3, Tohmajärvi	0207705-2	39,27	39,27	270	5	-3
As Oy Auralanranta, Lampelantie 3, Värtsilä	0170162-6	24,08	24,08	30	1	0
Keski-Karjalan Kehitysytio Oy, Kiteentie 13 A, Kitee	1934207-8	26,00	26,00	44	74	3
As Oy Tohmajärven Omenatarha, Maiju Lassilantie 4, Tohmajärvi	2508013-1	24,61	24,61	287	10	-1
Kiinteistö Oy Tohmajärven Op-talo, Kauppakatu 4, Tohmajärvi	0561521-5	23,89	23,89	290	4	0
Kiinteistö Oy Tohmajärven Linjakas, Järnefeltintie 8, Tohmajärvi	0618261-8	20,93	20,93	80	0	0
			Yhteensä	1 001	94	-1

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä;

Saamisten erittely	2021	2021	2020	2020
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		513		20 812
Lainasaamiset	20 511	10 090	30 576	9 990
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		45 075		37 962
Siirtosaamiset				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		1 774		162
Saamiset yhteensä	20 511	57 453	30 576	68 926

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät;

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	178 160	92 309	52 955	52 780
EU-tuet ja avustukset	123 431	103 997	96 498	72 442
ELY-keskus, palkkatuet	40 463	23 212	40 463	23 212
Muut tulojäämät	2 093 912	1 274 992	107 442	46 985
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 435 966	1 494 510	297 359	195 419

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana;

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	14 015 557	14 015 557	14 015 557	14 015 557
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Peruspääoma 31.12.	14 015 557	14 015 557	14 015 557	14 015 557
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	2 082	2 082		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	2 082	2 082		
Arvonkorotusrahassto 1.1.	194 050	106 321	0	0
Lisäykset tilikaudella	-12 210	87 729		
Vähennykset tilikaudella				
Arvonkorotusrahassto 31.12.	181 840	194 050	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	1 389 608	1 181 401	0	0
Lisäykset tilikaudella	63 259	208 207		
Vähennykset tilikaudella				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 452 867	1 389 608	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-424 547	-766 135	1 903 161	1 754 440
Edellisen tilikauden oikaisu	-9 289	148 147		
Korjaus edellisiin tilikausiin				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-433 836	-617 988	1 903 161	1 754 440
Tilikauden yli-/alijäämä	57 057	193 441	-216 181	148 721
Oma pääoma yhteensä	15 275 566	15 176 750	15 702 537	15 918 718

26) Erittely poistoerosta;

Erittely poistoerosta	Kunta	
	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	111 031	116 065

27) Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua;

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 252 442	6 823 938	3 012 518	3 470 850
Pitkäaikaiset velat yhteensä	7 252 442	6 823 938	3 012 518	3 470 850

29) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Muut pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuuvaraus	4 854	6 004		
Potilasvahinkovakuutusvaraus	264 107	365 634		
Muut varaukset	143 013	0	617 000	300 000
Muut pakolliset varaukset yhteensä	411 974	371 638	617 000	300 000

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille;

	2021	2021	2020	2020
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille Ostovelat				0
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä Ostovelat		99 035		30 984
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille Ostovelat				31
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	0	99 035	0	31 015

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä;

Sekkitililimiitti 31.12.	Kunta	
	2021	2020
Kiteen Seudun Osuuspankki	1 000 000	1 000 000
- siitä käyttämättä 31.12.	23 538	16 176
Nordea Pankki Suomi Oyj	200 000	200 000
- siitä käyttämättä 31.12.	5 400	184 561

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät;

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	40 842	50 963		
Lomapalkkajaksotus	3 510 861	3 512 191	1 213 141	1 219 088
Korkojaksotukset	10 606	14 739	5 927	10 108
Muut siirtovelat muille	1 385 148	1 401 324	652 754	742 096
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 947 457	4 979 217	1 871 822	1 971 292

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Eriteltyinä velat, joista kunta on antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin kirjanpitolain 1:6 §:n mukaan taseen vastaavissa esitettävän vieraan pääoman erältä;

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat julkisyhteisöiltä	9 471	9 780		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	21 886	21 886		
Vakuudet yhteensä	21 886	21 886	0	0

38) Vuokravastuut;

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä	1 571 817	2 441 645	2 625	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	628 266	1 516 538	2 625	
Leasingvastuiden yhteismäärä	5 068 213	236 684	4 849 384	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	599 314	105 549	497 373	
Vuokravastuut yhteensä	6 640 029	2 678 329	4 852 009	0

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut;

Vastuut Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	30 451 435	29 090 568
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	19 947	18 126

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 306 857	472 962	1 021 683	629 746
Muut sopimukset	44 040			
Muut vastuut yhteensä	1 350 897	472 962	1 021 683	629 746

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. Tehtäväalueittain ilman sivutoimisia

	2021	2020
Talouden ja hallinnon toimiala	82	74
Sivistystoimiala	93	98
Sosiaali- ja terveystoimiala	0	0
Keski-Karjalan Musiikkiopisto	23	27
Tekninen toimiala	43	46
Yhteensä	241	245

43) Taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot;

	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	8 813 992	8 748 984
Henkilösivukulut	2 259 897	2 221 971
Eläkekulut	1 938 012	1 904 723
Muut henkilösivukulut	321 884	317 247
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-136 997	-157 012
Aktivoitunut palkat sivukuluihin	-340	-4 244
Henkilöstökulut yhteensä	10 936 552	10 809 699

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueille tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut;

	2021	2020
Tohmajärven demarit ry	4 466	3 703
Keskusta Tohmajärvi	2 226	2 007
Keskusta Outokumpu	56	56
Tohmajärven Kokoomus ry	880	704
Kristilliset Tohmajärvi	147	119
Tohmajärven Perussuomalaiset ry	368	322
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	8 143	6 910

45) Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot eriteltynä;

	2021	2020
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 555	7 714
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	143	0
Tarkastuslautakunnan avustaminen	7 570	4 148
Muut palkkiot	0	133
Palkkiot yhteensä	14 267	11 995

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista;

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Tohmajärven Sijoitus Oy:lle 3.500.000 euron lainan, josta 31.12.2021 on avoimena 3.381.427,68 euroa. Lainasta peritään vuosittain kunnanhallituksen määrittelemän suuruista korkoa. Vuonna 2021 korko oli 1,5 %. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annettusta lainasta. Kunnan arvion mukaan lainan takaisinmaksaminen nykyisellä maksuohjelmalla on epätodennäköistä, maksuohjelmaa joudutaan tarkistamaan lähivuosina. Kunnanjohtaja on ko. sijoitusyhtiön toimitusjohtaja.

4.6 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot

4.6.1 Toimintakertomus

Vesihuoltolakia koskevat muutokset (681/2014) ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tulee kirjanpidossa eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot.

Vesihuoltolaitosten tulee vesihuoltolain (119/2001) 20.1 §:n mukaan jatkossakin eriyttää vesihuollon kirjanpito kunnan muista toiminnoista. Mikäli vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä VesihuoltoL 17a §:n mukaisen kunnan päätöksen perusteella, myös huleveden viemäroinnin kirjanpito tulee eriyttää. Eriyttämisellä pyritään tilinpäätöksen ja siinä esitettyjen tunnuslukujen perusteella arvioimaan, missä määrin vesihuollosta ja huleveden viemäroinnistä perittävät maksut kattavaa palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pitkällä aikavälillä, ja ovatko maksut kohtuullisia.

Kuntajaoston yleisohjeen mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Erityisesti sekaviemäroidyllä alueilla huleveden viemäroinnille ei käytännössä ole mahdollista laatia tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa muulla tavoin kuin laskennallisesti.

Kuntajaosto on antanut 9.3.2015 lausunnon nro 112 koskien vesihuoltolain muutosten vaikutuksista kunnallisten vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen.

Ympäristölautakunta on käsitellyt kokouksessaan 29.9.2015/§ 105 hulevesien käsittelyä kunnassa ja todennut, että Tohmajärven kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole hulevesiverkostoa, joten lainmuutos ei aiheuta toimenpiteitä vesihuoltolaitoksen toiminnassa.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.11.2015/§ 38 hyväksynyt Vesihuoltolaitoksen muuttamisen laskennallisesti eriytetystä yksiköstä kirjanpidollisesti eriytetyksi yksiköksi 1.1.2015 alkaen. Samalla valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen avaavan taseen 1.1.2015, hyväksynyt lainaosuudeksi 752.649,82 euroa 10 vuoden maksuajalle ja sille perittäväksi koroksi 2 % vuotuista korkoa sekä vahvistanut peruspääomaksi 1.528.107,22 euroa ja sille perittäväksi 4 % vuotuista tuottoa.

Toiminta vuonna 2021

Toiminnallisesti ja taloudellisesti vesihuoltolaitostoiminta toteutui talousarvion mukaisesti ja kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet saavutettiin. Talousveden laadussa ei havaittu merkittäviä poikkeamia ja jätevedenpuhdistamo toimii ympäristöluvan lupaehtojen mukaisesti.

Verkostoveden kulutus nousi jonkin verran edellisen vuoden tasosta johtuen todennäköisesti kesän pitkästä hellejaksosta. Myös laskutetun jäteveden määrä nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Vesihuoltoinvestointeja toteutettiin suunnitelmallisesti saneeraamalla vesi- ja jätevesiverkostoa vuonna 2019 valmistuneen vesihuoltoverkoston saneeraustarveselvityksen mukaisesti. Vesihuollon toimintavarmuutta parannettiin varustamalla vedenottamon ja välisäiliön olemassa olevia varavoimalaitteita automaattikäynnistyksellä sekä sähkökeskuksen uusimisella. Jätevedenpumppaamoiden automaatiojärjestelmiä päivitettiin määrärahojen puitteissa.

Vuoden aikana aloitettiin uuden jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelu, biokaasulaitoksen esiselvitys sekä ympäristölupahakemuksen laatiminen. Vuonna 2020 valmistunut hankesuunnitelma toimi pohjana uuden jätevedenpuhdistamon rakentamiseen tähtäävään jatkosuunnitteluun.

Vuoden aikana suoritettiin myös vesitornin ja välisäiliön manuaalinen puhdistus sekä desinfiointi.

Covid-19 pandemian takia vuonna 2020 väliin jääneet ostopalveluna hankittavat jätevesipumppaamoiden huollot toteutuivat suunnitelmien mukaisesti vuonna 2021.

4.6.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	913 469,01	886 585,47
Liiketoiminnan muut tuotot	46,73	18 414,62
Materiaalit ja palvelut	-332 162,85	-278 701,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-140 848,30	-140 832,99
Palvelujen ostot	-191 314,55	-137 868,95
Henkilöstökulut	-225 575,52	-214 949,97
Palkat ja palkkiot	-183 848,62	-174 986,80
Henkilöstösivukulut	-41 726,90	-39 963,17
Eläkekulut	-35 258,52	-34 237,16
Muut henkilösivukulut	-6 468,38	-5 726,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-188 920,11	-181 283,02
Liiketoiminnan muut kulut	-24 849,10	-12 517,81
Liikeylijäämä/alijäämä	142 008,16	217 547,35
Rahoitustuotot ja -kulut	-36 601,49	-38 102,24
Korkotuotot	0,00	-13,60
Muille maksetut korkokulut	-6 021,19	-7 526,49
Korvaus peruspääomasta	-30 562,15	-30 562,15
Muut rahoituskulut	-18,15	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	105 406,67	179 445,11
TASEYKSIKÖN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,0	7,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,3	8,7
Voitto %	11,6	20,2

4.6.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2021	2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä	142 008,16	217 547,35
Poistot ja arvonalentumiset	188 920,11	181 283,02
Rahoitustuotot ja -kulut	-36 601,49	-38 102,24
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	3 745,64
Toiminnan rahavirta yhteensä	294 326,78	364 473,77
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-307 027,17	-274 378,96
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	1 300,00
Investointien rahavirta yhteensä	-307 027,17	-273 078,96
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 700,39	91 394,81
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-75 265,00	-75 265,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-15 210,04	-4 948,93
Saamisten muutos muilta	-561,37	561,37
Korottomien velkojen muutos	41 243,49	-48 755,27
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-49 792,92	-128 407,83
RAHAVAROJEN MUUTOS	-62 493,31	-37 013,02
Rahavarojen muutos	-62 493,31	-37 013,02
Rahavarat 31.12.	288 398,20	350 891,51
Rahavarat 1.1.	350 891,51	387 904,53
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	550 771,93	702 562,71
Investointien tulorahoitus, %	95,9	131,5
Laskennallinen lainanhoitokate	8,8	8,2
Kassan riittävyys, pv	105	143
Quik ratio	2,0	2,9
Current ratio	2,0	2,9

4.6.4 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	19 509,79	19 509,79
Rakennukset	8 796,00	10 567,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu ja viemäriverkosto	2 506 641,89	2 377 307,62
Keskeneräiset hankinnat	37 864,14	47 320,27
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 572 811,82	2 454 704,76
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	11 504,09	11 504,09
Sijoitukset yhteensä	11 504,09	11 504,09
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 584 315,91	2 466 208,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	87 692,34	72 482,30
Saamiset yhteensä	87 692,34	72 482,30
Rahat ja pankkisaamiset	288 398,20	350 891,51
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	376 090,54	423 373,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 960 406,45	2 889 582,66
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 528 107,22	1 528 107,22
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	989 253,75	809 808,64
Tilikauden yli-/alijäämä	105 406,67	179 445,11
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 622 767,64	2 517 360,97
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	150 529,82	225 794,82
Pitkäaikainen yhteensä	150 529,82	225 794,82
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 265,00	75 265,00
Ostovelat	30 625,40	26 993,23
Korottomat velat kunnalta	4 473,28	5 504,08
Muut velat	4 279,31	3 725,46
Siirtovelat	72 466,00	34 939,10
Lyhytaikainen yhteensä	187 108,99	146 426,87
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	337 638,81	372 221,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 960 406,45	2 889 582,66

Tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	88,6	87,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	37,0	41,1
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 095	989
Lainakanta 31.12., 1000 €	226	301
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	226	301
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

4.6.5 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu

INVESTOINNIT	Nettomenot/-tulot				
	Ta	Muutos	Ta yht.	Tot	Poikk.
KORVAUSINVESTOINNIT	60 000	195 000	255 000	229 773	25 227
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	60 000	195 000	255 000	229 773	25 227
Runkojohtojen jatko/vesilaitos	10 000		10 000	0	10 000
Välisäiliön putkiremontti	50 000	20 000	70 000	68 269	1 731
Riikolan vedenottamon katto		15 000	15 000	12 761	2 239
Vesijohtosaneeraus Valkealampi-Välisäiliö		160 000	160 000	148 744	11 256
UUSINVESTOINNIT	330 000	-225 000	105 000	77 254	27 746
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	330 000	-225 000	105 000	77 254	27 746
Jv-puhdistamon yleissuunnitelma ja ymp.lupa		35 000	35 000	37 864	-2 864
V. 2022 hankkeiden suunnittelu		20 000	20 000	0	20 000
Teiden rakentaminen uusille tonteille	30 000	-30 000	0	0	0
Värtsilän jv-pumppaamon kaukovalvonta		40 000	40 000	39 390	610
Jätevesi- ja vesihuollon saneeraus suunnittelu	300 000	-290 000	10 000	0	10 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	390 000	-30 000	360 000	307 027	52 973

Ravitsemus- ja siivouspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	10 817,87	23 848,76
Liiketoiminnan muut tuotot	364,36	0,00
Materiaalit ja palvelut	-4 658,68	-3 281,09
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 255,86	-2 899,09
Palvelujen ostot	-402,82	-382,00
Henkilöstökulut	-10 600,53	-16 312,77
Palkat ja palkkiot	-4 316,46	-12 817,32
Henkilöstösivukulut	-1 102,77	-3 495,46
Eläkekulut	-947,28	-3 076,14
Muut henkilöstösivukulut	-155,50	-419,30
Liiketoiminnan muut kulut	-496,23	-1 086,81
Liikelylijäämä/alijäämä	-4 573,20	3 168,09
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 573,20	3 168,09

Toimitila- ja vuokrauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

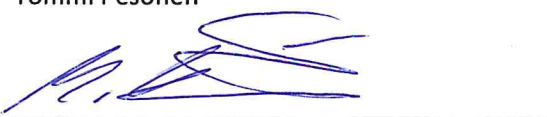
	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	581 728,90	625 116,70
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	-337 897,75	-266 140,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-272 336,97	-180 197,70
Palvelujen ostot	-65 560,78	-85 943,24
Henkilöstökulut	-18 102,96	-52 464,72
Palkat ja palkkiot	-15 373,45	-44 161,08
Henkilöstösivukulut	-2 729,51	-8 303,64
Eläkekulut	-2 228,21	-6 893,12
Muut henkilöstösivukulut	-501,30	-1 410,52
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-281 875,71	-282 402,09
Liiketoiminnan muut kulut	-289 261,07	-245 767,00
Liikelylijäämä/alijäämä	-345 408,59	-221 658,05
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-345 408,59	-221 658,05

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

5.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tohmajärvellä 28/3 2022Helena Pakarinen
puheenjohtaja

Tommi Pesonen

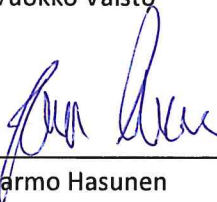
Matti Kuittinen

Elina Väistö

Vuokko Väistö

Jarmo Hasunen

Vilho Mikkonen

Mikko Löppönen
vt. kunnanjohtaja

5.2 Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tohmajärvellä 31/5 2022

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen, JHT, HT

6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Kirjanpitokirjat			
Päiväkirjat		Osakirjanpidot	
Pääkirjat		Tase-erittelyt	
Laskuluettelot		Tasekirja	
Tositelajit			tosite numero
Alkusaldot	ALKUSA		1001–1002
Talousarvio	BUD		2001–2002
Lisämääräraha	BUDL		3001–3013
Muistio, ulk. RD	MUIST1		10001–10213
Muistio, sis. RD	MUISIS		20001–20017
Muistio, ulk. Rondo	MUIRO2		15001–15171
Muistio, sis. Rondo	MUIRS2		25001–25120
Muistiot, jaksotus, ulk.	MUIJAK		30001–30013
Muistio, tilinpäätös	MUISTP		32001–32012
Käyttöomaisuus	KOMTOS		34001–34091
KOM-muistiot	KOMMUI		39001–39025
Sisäiset laskut, Rondo	SISROP		40001–40374
Palkat	PALKAT		100001–100053
Pankkitositteet	PANKKI		107000–107664
Manuaalisuoritukset	MRPMAN		5110001–5110270
Viitesuoritukset	MRPVII		5210001–5210684
Hyvityslaskujen kuittaus	MRPHYV		5310001–5310186
Tileistä poistot	MRPK		5410001–5410014
Ostolaskut	OSTOT		8000001–80007339
Ostomaksut	OMAKSU		8990001–8990280
Laskulajit 12–89			numerointi II:n mukaan
Konsernin alkusaldot	KLALKU		99910001
Konserni tytäryhtiöt/kuntayhtymät	KLYHT		99920001–9920012
Konsernin kirjaukset	KLKIRJ		99930001–9930005

6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytetään sähköisenä tasekirja sekä tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus.

10 vuotta säilytettäviä ovat kirjanpitokirjat, tililuettelo sekä tilikauden tositteet ja muu kirjanpitoaineisto (mm. tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt).

5 vuotta säilytettäviä ovat täsmäytys selvitykset ja sovelluslokkit samoin osakirjanpitojen päiväkirjat.